

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PRZECŁAWIU**

Z DNIA 2026 R.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036

Na podstawie art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) Rada Miejska w Przecławiu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Przecławia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do uchwały nr
Rady Miejskiej w Przecławiu
z dnia 2026 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PRZECŁAW NA LATA 2026-2036

DOKUMENT OPRACOWANY NA ZLECENIE

GMINA PRZECŁAW

ul. Kilińskiego 7

39-320 Przecław

+48 17 58 13 119

<https://przeclaw.org/>

urzadmiejski@przeclaw.org

WYKONAWCA

Cpoint Sp. z o.o.

ul. Rolna 155A

02-729 Warszawa

www.cdotpoin.com

contact@cdotpoin.com

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	Str. 7
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy	Str. 10
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	Str. 29
4. Rozwój strategiczny Gminy w latach 2026 - 2036	Str. 34
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenie polityki przestrzennej w Gminie	Str. 45
6. Obszary strategicznej interwencji	Str. 55
7. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja Strategii	Str. 63
8. Ramy finansowania i źródła finansowania	Str. 74
9. Bibliografia	Str. 81
10. Załączniki	Str. 83

SPIS SKRÓTÓW

BDL	Bank Danych Lokalnych (GUS)
CATI	(ang. Computer-Assisted Telephone Interview) – komputerowo wspomagany wywiad telefoniczny, stosowany w badaniach ankietowych.
CAWI	(ang. Computer-Assisted Web Interview) – komputerowo wspomagany wywiad internetowy, polegający na samodzielnym wypełnianiu ankiety przez respondenta za pośrednictwem Internetu.
DK	Droga krajowa
GIS	System Informacji Geograficznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IDI	Wywiad pogłębiony (ang. In-Depth Interview)
MPZP	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny
NGO	Organizacja pozarządowa (Non-Governmental Organization)
OSI	Obszary Strategicznej Interwencji
SWOT	Analiza strategiczna oparta na identyfikacji mocnych stron (Strengths), słabych stron (Weaknesses), szans (Opportunities) i zagrożeń (Threats)
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

SŁOWNIK POJĘĆ

Analiza SWOT	To metoda służąca do rozpoznania i oceny wewnętrznych oraz zewnętrznych czynników wpływających na sytuację gminy. Obejmuje cztery kategorie: mocne strony, słabe strony, szanse oraz zagrożenia. Opracowywana jest na podstawie wcześniejszej diagnozy sytuacji.
Cele operacyjne	Konkretne, krótkoterminowe cele wyznaczone w ramach realizacji celów strategicznych. Określają szczegółowe obszary działań i wskazują, jakie działania należy podjąć, aby osiągnąć założone rezultaty.
Cele strategiczne	Stanowią długoterminowe zamierzenia określające kierunek rozwoju gminy. Wyznaczają pożądany stan w przyszłości, np. podniesienie jakości życia mieszkańców czy rozwój lokalnej gospodarki.
Drzewo celów	Struktura hierarchiczna przedstawiająca powiązania pomiędzy celami strategicznymi a operacyjnymi. Obrazuje logiczny ciąg działań – od diagnozy sytuacji po planowane działania.
Filary strategii	Najważniejsze obszary, wartości lub priorytety, które stanowią fundament dla planowania rozwoju gminy. Wyznaczają główne kierunki i zasady działania.
Kierunki działań	To konkretne obszary aktywności wynikające z celów operacyjnych. Wskazują, jakie typy działań należy realizować, aby skutecznie wdrażać Strategię i osiągać założone cele.
Interesariusze	Podmioty i grupy (np. mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe), które mają wpływ na rozwój gminy lub są bezpośrednio dotknięte działaniami strategicznymi.
Partycypacja społeczna	Proces aktywnego angażowania mieszkańców i innych interesariuszy w przygotowanie oraz realizację strategii. Umożliwia współdecydowanie, wyrażanie opinii i wpływ na kształt działań podejmowanych przez gminę.
Zrównoważony rozwój	Model rozwoju uwzględniający potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń, zakładający równowagę między aspektami społecznymi, gospodarczymi i środowiskowymi.

1 Wstęp

WPROWADZENIE

PODSTAWA REALIZOWANYCH PRAC

Podstawą realizacji niniejszego opracowania jest umowa zawarta w dniu 30 kwietnia 2025 roku pomiędzy Zamawiającym – Gminą Przecław a Wykonawcą – Cpoint Sp. z o.o.

CEL I ZAKRES PROJEKTU

Celem opracowania jest określenie długofalowych kierunków rozwoju społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego gminy. Dokument ma służyć integracji polityk sektorowych, wskazaniu priorytetów inwestycyjnych i programowych, a także zdefiniowaniu ram współpracy z mieszkańcami oraz partnerami instytucjonalnymi i gospodarczymi.

Zakres projektu obejmuje diagnozę uwarunkowań i potencjałów gminy, określenie wizji rozwoju i modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, a także wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych wraz z kierunkami działań. Strategia zawiera także mechanizmy wdrażania, monitoringu i ewaluacji, umożliwiające ocenę skuteczności prowadzonych polityk publicznych.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO SZCZEBLA

Niniejsza Strategia Rozwoju jest komplementarna z dokumentami wyższego szczebla oraz zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. Struktura dokumentu wynika w szczególności Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2025 poz. 1153), która określa jej zawartość.

Strategia zawiera następujące elementy:

- wnioski z diagnozy;
- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

ROLA STRATEGII

DLACZEGO STRATEGIA ROZWOJU JEST WAŻNA?

Strategia rozwoju gminy jest narzędziem porządkującym i ukierunkowującym działania gminy.

W warunkach dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych i rosnącej konkurencji o zasoby – zarówno finansowe, jak i ludzkie – posiadanie spójnej i uzgodnionej wizji rozwoju pozwala skuteczniej odpowiadać na wyzwania oraz wykorzystywać dostępne szanse.

Dokument ten stanowi także podstawę do aplikowania o środki zewnętrzne, w tym fundusze Unii Europejskiej, oraz wspiera racjonalne podejmowanie decyzji inwestycyjnych i programowych.

Dzięki strategii gmina może prowadzić długofalową politykę rozwojową, zapewniającą stabilność i przewidywalność działań.

ROLA STRATEGII ROZWOJU

Strategia Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036 ma charakter wielowymiarowy. Dokument ten pełni przede wszystkim funkcję zarządczą, porządkując i integrując polityki sektorowe – od edukacji i transportu, przez ochronę środowiska, po gospodarkę i kulturę.

Strategia wskazuje priorytety oraz mechanizmy koordynacji działań, umożliwiając racjonalne gospodarowanie zasobami i skuteczne wykorzystywanie dostępnych narzędzi finansowych. Jednocześnie strategia pełni funkcję komunikacyjną i integracyjną – jest płaszczyzną dialogu pomiędzy władzami gminy, mieszkańcami, przedsiębiorcami i

instytucjami zewnętrznymi. Dzięki temu staje się dokumentem wspólnym, który wzmacnia partnerstwo lokalne i buduje poczucie współodpowiedzialności za rozwój gminy.

METODYKA PRAC

Strategia została opracowana w kilku etapach, podczas których szczegółowo przeanalizowano dokumenty na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym, a także przeprowadzono kompleksową diagnozę społeczną, gospodarczą i środowiskową gminy.

Istotnym elementem procesu były elementy partycypacji społecznej, w tym warsztat diagnostyczny i warsztat strategiczny, a także badanie ankietowe z udziałem mieszkańców oraz indywidualne wywiady pogłębione dla przedstawicieli instytucji publicznych, organizacji społecznych i przedsiębiorców.

Dzięki przyjętej metodyce dokument odzwierciedla zarówno obiektywne dane i analizy, jak i oczekiwania oraz potrzeby lokalnej społeczności.

Metodyka opracowania zakładała łączenie analiz eksperckich z elementami partycypacji społecznej, co pozwoliło na stworzenie strategii odpowiadającej realnym wyzwaniom oraz aspiracjom mieszkańców Gminy Przecław. Dzięki temu dokument ma solidne podstawy merytoryczne, a jednocześnie odzwierciedla potrzeby oraz oczekiwania osób na co dzień związanych z gminą.

2 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy

DZIAŁANIA DIAGNOSTYCZNE

Diagnoza została opracowana jako fundament całego procesu planowania strategicznego. Jej przygotowanie obejmowało systematyczną analizę różnych źródeł danych, zarówno ilościowych, jak i jakościowych, które pozwoliły na kompleksowe poznanie stanu społeczno-gospodarczego oraz przestrzenno-środowiskowego gminy. W pierwszym etapie przeprowadzono szczegółową analizę istniejących dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, co umożliwiło osadzenie diagnozy w szerszym kontekście rozwoju. Następnie zebrano i zweryfikowano dane statystyczne pochodzące m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego oraz lokalnych źródeł.

Istotnym elementem tworzenia diagnozy była także aktywna współpraca z mieszkańcami i kluczowymi interesariuszami. Zorganizowano warsztaty, spotkania konsultacyjne oraz badania ankietowe, które pozwoliły zebrać informacje o potrzebach, oczekiwaniach i problemach społeczności lokalnej. Dodatkowo przeprowadzono wywiady pogłębione z przedstawicielami samorządu, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych, co umożliwiło uzupełnienie obrazu o opinie ekspertów i praktyków.

Analiza danych zastanych

Ankieta internetowa (CAWI)

IDI (wywiady pogłębione)

Warsztat diagnostyczny

DIAGNOZA

UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE

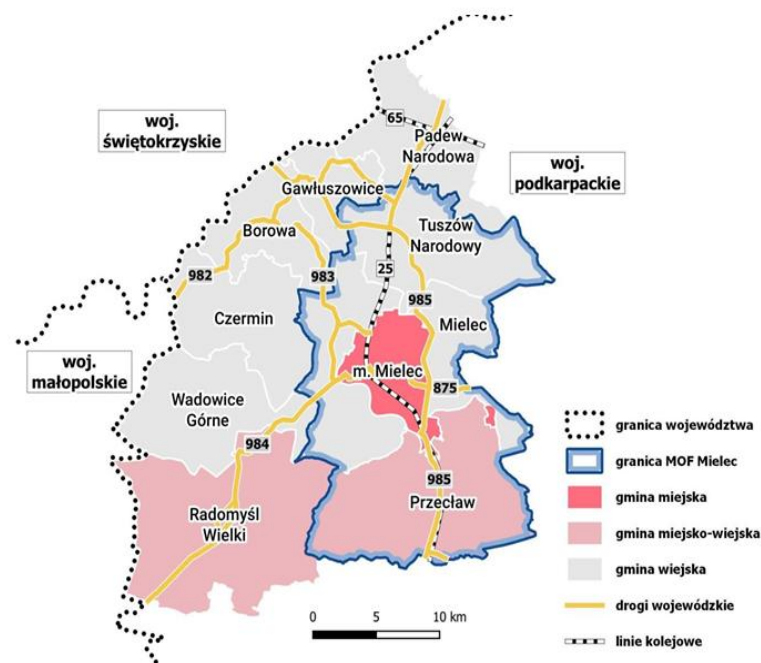
Rozwój Gminy Przecław jest częścią szerszego systemu planowania strategicznego obejmującego poziom lokalny, ponadlokalny i regionalny. Na poziomie regionalnym kluczowe dokumenty to „Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030” oraz „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030”, które kładą nacisk na zrównoważony rozwój, integrację infrastrukturalną i poprawę dostępności transportowej.

Gmina Przecław wchodzi w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Mielec, którego cele rozwoju są określone w „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) MOF Mielec na lata 2022-2027”, obejmującej poprawę infrastruktury, transportu, przedsiębiorczości oraz ochrony dziedzictwa kulturowego.

Na poziomie lokalnym podstawowym dokumentem planistycznym gminy jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przecław”, który określa politykę przestrzenną. Trwają prace nad planem ogólnym gminy, który zastąpi dotychczasowe studium i zapewni większą przejrzystość w planowaniu przestrzennym.

Rozwój Gminy Przecław jest więc spójny z celami dokumentów regionalnych i ponadlokalnych, a współpraca w ramach MOF Mielec zapewnia efektywne wykorzystanie potencjału rozwojowego regionu.

Rada Miejska w Przecławiu podjęła uchwałę NR IV/38/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Przecław w dniu 28 czerwca 2024 roku.

Granice MOF Mielec (źródło: Strategia ZIT MOF Mielec)

DIAGNOZA SPOŁECZNA

Diagnoza sytuacji społecznej ma fundamentalne znaczenie dla planowania strategicznego. To właśnie kondycja demograficzna, siła kapitału społecznego oraz jakość i dostępność usług publicznych bezpośrednio determinują jakość życia mieszkańców, a co za tym idzie – atrakcyjność osadniczą i inwestycyjną gminy. Analiza tych obszarów pozwala zidentyfikować zarówno najcenniejsze aktywa, jak i najpilniejsze wyzwania rozwojowe.

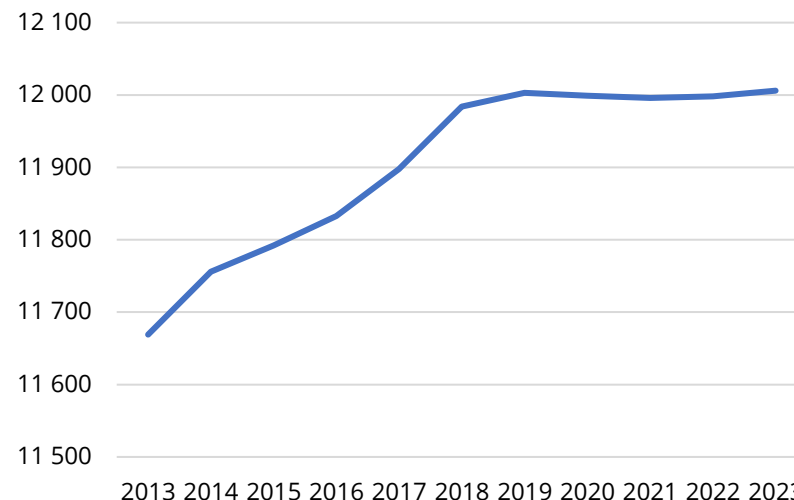
DYNAMIKA I STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Analiza trendów demograficznych w latach 2013-2023 ukazuje okres dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców (2013-2018), po którym nastąpiła stabilizacja na poziomie około 12 tysięcy osób. Ta stabilność, w kontekście ogólnopolskich tendencji depopulacyjnych, jest zjawiskiem pozytywnym.

Struktura wieku ludności w 2023 roku potwierdza, że w Gminie Przecław mamy do czynienia ze stosunkowo młodą społecznością mieszkańców na tle województwa i kraju. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) jest wyraźnie wyższy i wynosi 22,3%, podczas gdy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (60/65+ lat) jest niższy (17,7%). Oznacza to, że proces starzenia się społeczeństwa, choć nieunikniony, przebiega tu wolniej, co stwarza korzystne warunki dla rynku pracy i dynamiki społecznej.

Kluczowym zjawiskiem demograficznym jest utrzymujące się dodatnie saldo migracji, które w 2023 roku osiągnęło najwyższą wartość w analizowanej dekadzie. Trend ten jest bezpośrednio powiązany z procesami suburbanizacji Mielca – Gmina Przecław staje się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób poszukujących lepszej jakości życia poza dużym miastem, przy

jednoczesnym zachowaniu dogodnego dostępu do jego rynku pracy i usług.

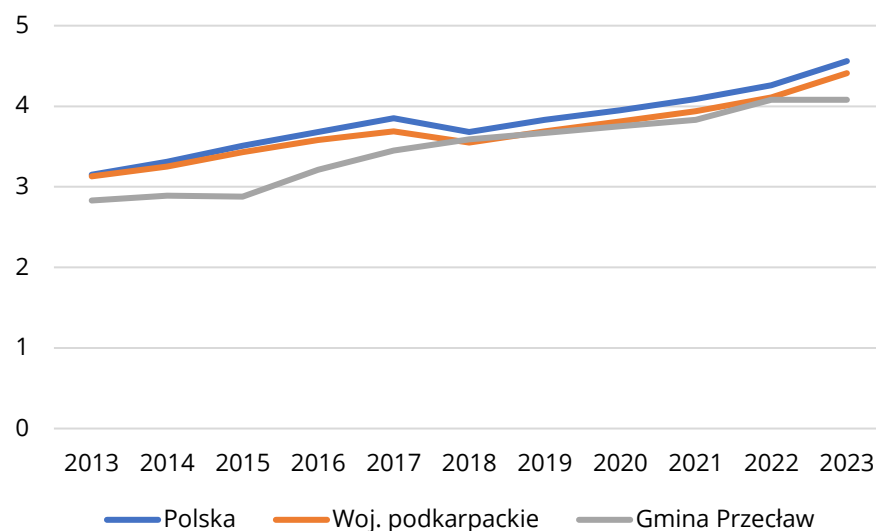
Liczba mieszkańców Gminy Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

DIAGNOZA SPOŁECZNA

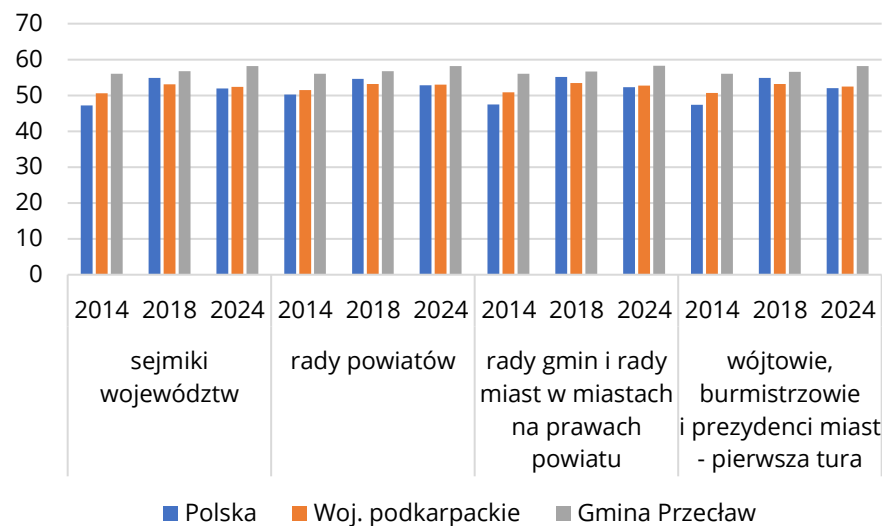
AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Choć liczba organizacji pozarządowych (NGO) na 1000 mieszkańców jest niższa od średniej krajowej, ich udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych jest wyższy. Świadczy to o ich istotnym znaczeniu w lokalnym ekosystemie. Działalność NGO koncentruje się głównie w obszarach sportu, rozwoju lokalnego, aktywizacji seniorów, kultury oraz w ramach Ochotniczych Straży Pożarnych.

Wysoki poziom zaangażowania obywatelskiego potwierdza frekwencja w wyborach samorządowych. W latach 2014, 2018 i 2024 mieszkańcy Gminy Przecław głosowali liczniej niż wynosiła średnia dla województwa podkarpackiego i całej Polski, co świadczy o silnym poczuciu odpowiedzialności za sprawę lokalne.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w Gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Frekwencja w wyborach samorządowych w Gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w 2014, 2018 i 2024 r. (%) (źródło: BDL GUS i PKW)

DIAGNOZA SPOŁECZNA

USŁUGI PUBLICZNE

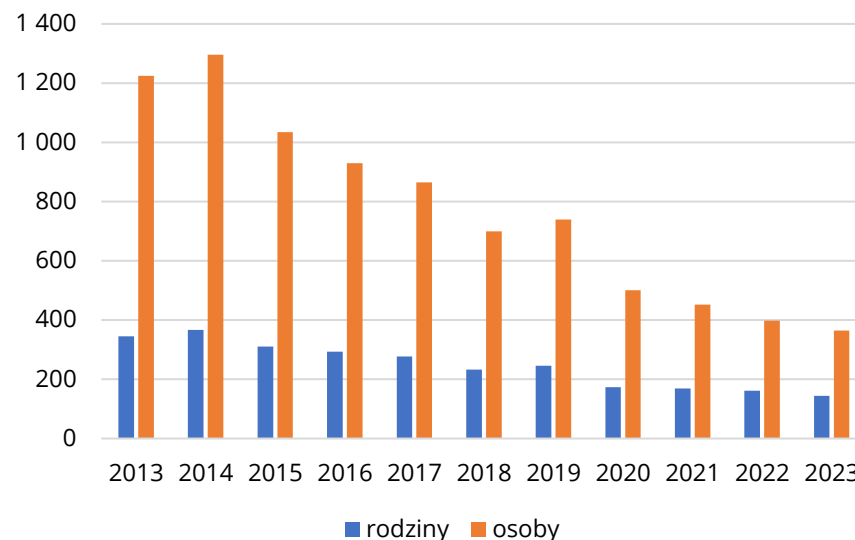
W Gminie Przecław pomoc społeczna osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej jest udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przecławiu. Placówką wsparcia dziennego dla osób starszych jest „Klub Senior +” w Przecławiu, który stanowi samodzielną, odrębną jednostkę organizacyjną. Profesjonalna opieka osobom starszym i niepełnosprawnym jest zapewniana przez Prywatny Dom Opieki w Kielkowie.

W obszarze pomocy społecznej obserwuje się bardzo pozytywny trend. W latach 2013-2023 liczba osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej spadła ponad trzykrotnie. Głównymi beneficjentami pozostają dzieci (w ramach programów dożywiania) oraz osoby starsze, które coraz częściej potrzebują usług opiekuńczych.

Usługi medyczne na terenie gminy świadczą wyłącznie podmioty niepubliczne, a mieszkańcy w zakresie opieki specjalistycznej i szpitalnej bazują na infrastrukturze w pobliskim Mielcu.

Korzystna sytuacja demograficzna generuje rosnące zapotrzebowanie na usługi edukacyjne i opiekuńcze. W dekadzie 2013-2023 liczba dzieci w przedszkolach wzrosła o 59%, a uczniów w szkołach podstawowych aż o 56%. W gminie funkcjonuje obecnie jeden publiczny żłobek. Przedszkola są dostępne, jednak ich lokalizacja może nie w pełni odpowiadać potrzebom wszystkich mieszkańców. Warto więc w przyszłości rozważyć działania, które jeszcze lepiej dostosują infrastrukturę

opieki nad dziećmi do oczekiwań lokalnej społeczności, szczególnie młodych rodzin.

Liczba rodzin i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

DIAGNOZA SPOŁECZNA

JAKOŚĆ ŻYCIA

Głównymi centrami życia kulturalnego są Dom Kultury w Przecławiu oraz sieć bibliotek publicznych. Gmina posiada bogate dziedzictwo historyczne, na czele z Zamkiem w Przecławiu, jednak mieszkańcy wskazują na jego niedostateczną promocję i niewykorzystany potencjał turystyczny.

Infrastruktura sportowa jest dobrze rozwinięta, skoncentrowana w mieście Przecław, Tuszymie oraz Dobryninie. Korzystają z niej również mieszkańcy, którzy mieszkają poza Gminą Przecław. Potencjał do rozwoju turystyki rowerowej na terenie gminy jest znaczny, jednak w dużej mierze pozostaje niewykorzystany. Mieszkańcy zwracają uwagę na brak bezpiecznych tras rowerowych.

W sektorze mieszkaniowym obserwujemy wzrost liczby mieszkań, głównie jednorodzinnych, jednak przeciętna liczba osób na lokal pozostaje wysoka. Gmina nie posiada lokali socjalnych, a liczba mieszkań komunalnych uległa zmniejszeniu o ponad połowę w ciągu ostatniej dekady, co może ograniczać możliwości wsparcia osób w trudniejszej sytuacji mieszkaniowej. W związku z obserwowanym trendem wzrostu liczby ludności w gminie, niezbędne jest opracowanie planu rozwoju mieszkalnictwa, uwzględniającego zarówno potrzeby demograficzne, jak i społeczne mieszkańców. Priorytetowo potraktowane powinny zostać te obszary, które mają największe znaczenie dla rozwoju gminy oraz jej współpracy z sąsiednimi miejscowościami.

Bezpieczeństwo publiczne stoi na dobrym poziomie, chociaż problemy drogowe i słaby dostęp do Internetu na niektórych obszarach wymagają poprawy. Aktywnie działa OSP, a system ostrzegania SMS poprawia komunikację z mieszkańcami.

Wskaźnik przestępczości w gminie jest niższy od średniej krajowej. Kluczowe problemy, zgłaszane przez mieszkańców, dotyczą bezpieczeństwa drogowego. Ważną rolę systemu bezpieczeństwa odgrywa 8 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Gmina Przecław posiada cenne atuty w postaci korzystnej struktury demograficznej i wysokiego kapitału społecznego. Dalszy, zrównoważony rozwój gminy będzie możliwy dzięki stopniowemu wzmocnieniu kluczowych usług publicznych oraz rozbudowie ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej.

Dom kultury w Przecławiu (źródło: Strona Domu Kultury w Przecławiu: <https://dkprzeclaw.pl/>)

DIAGNOZA GOSPODARCZA

Kondycja lokalnej gospodarki oraz dynamika rynku pracy stanowią fundament stabilności finansowej gminy i dobrobytu jej mieszkańców. Analiza tych obszarów pozwala zidentyfikować zarówno kluczowe motory wzrostu, jak i bariery, których pokonanie jest niezbędne dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju. Gospodarka Przecławia, choć niewielka, wykazuje pozytywne trendy, które należy wzmacniać poprzez przemysłane działania strategiczne.

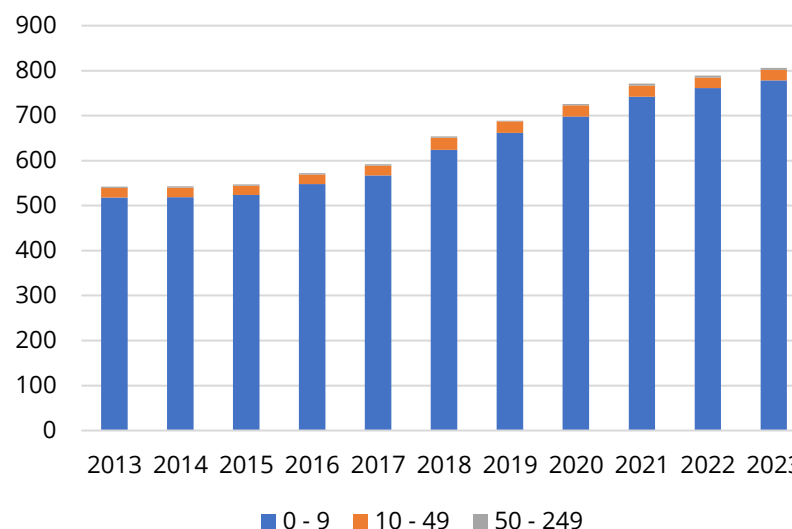
DYNAMIKA LOKALNEJ GOSPODARKI

W latach 2013-2023 gmina odnotowała znaczący, 49% wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, która na koniec okresu osiągnęła poziom 806. Strukturę lokalnej przedsiębiorczości charakteryzuje dominująca rola mikroprzedsiębiorstw (zatrudniających do 9 osób), które stanowią 96,5% wszystkich firm. Jest to typowe dla obszarów wiejskich i podmiejskich, wskazując na dużą oddolną aktywność gospodarczą mieszkańców.

Analiza struktury branżowej, oparta na klasyfikacji PKD, wskazuje na trzy dominujące sektory gospodarki:

- Budownictwo
- Handel i naprawa
- Przetwórstwo przemysłowe

Rozwój gospodarczy gminy jest stymulowany przez czynniki zewnętrzne, takie jak bliskość Mielca i jego strefy ekonomicznej oraz dostęp do autostrady A4. Jednocześnie potencjalnym ograniczeniem dla niektórych typów inwestycji mogą być rozległe obszary objęte prawną ochroną przyrody, co wymaga starannego planowania przestrzennego.

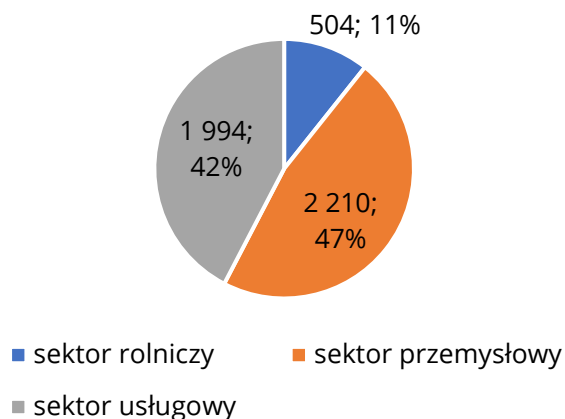

Liczba i wielkość podmiotów gospodarczych ogółem w Gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)

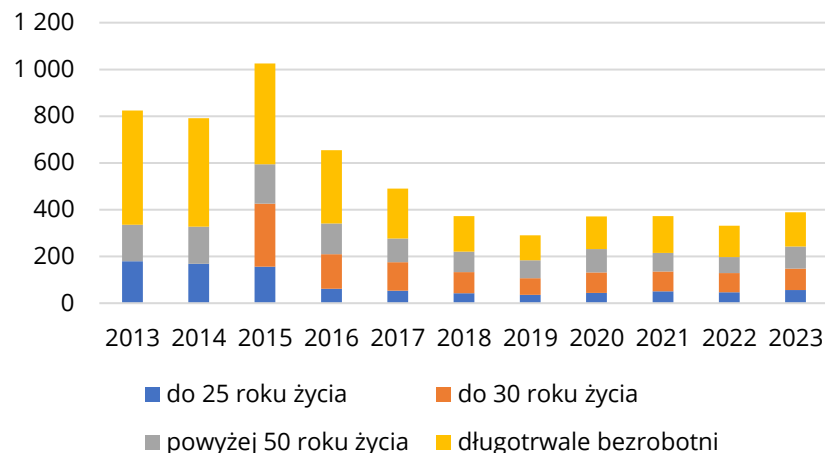
RYNEK PRACY

Struktura zatrudnienia w Gminie Przecław w 2023 roku wskazuje na zróżnicowanie lokalnej gospodarki, z dominacją sektorów przemysłowego (47%) i usługowego (42%), przy stosunkowo niskim udziale sektora rolniczego (11%). Choć obecność dużych pracodawców, takich jak REGSONIK, KABANOS, REGAMET czy ZAG-Drób, sprzyja stabilności rynku pracy, mieszkańcy zwracają uwagę na ograniczone możliwości rozwoju oraz niski poziom lokalnych inwestycji. W regionie występują deficyty zawodowe, zwłaszcza w obszarze elektryków, kierowców, lekarzy i specjalistów budowlanych, podczas gdy na rynku pracy jest nadwyżka pracowników w zawodach administracyjnych i technologicznych. Stopa bezrobocia w powiecie mieleckim, wynosząca 5,1% w 2023 roku, wskazuje na dobrą sytuację na rynku pracy, z trendem spadkowym w ostatniej dekadzie. Wyzwaniem pozostaje aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych, które nadal stanowią istotną grupę na rynku pracy.

Zapewnienie równowagi między popytem a podażą stanowi istotne wyzwanie dla lokalnego rynku pracy. Niewystarczające dostosowanie rynku pracy do zapotrzebowania może skutkować niepełnym wykorzystaniem potencjału gospodarczego oraz procesem migracji wykwalifikowanych pracowników.

Pracujący w gospodarce narodowej wg sektorów ekonomicznych w Gminie Przecław w 2023 r. (źródło: BDL GUS)

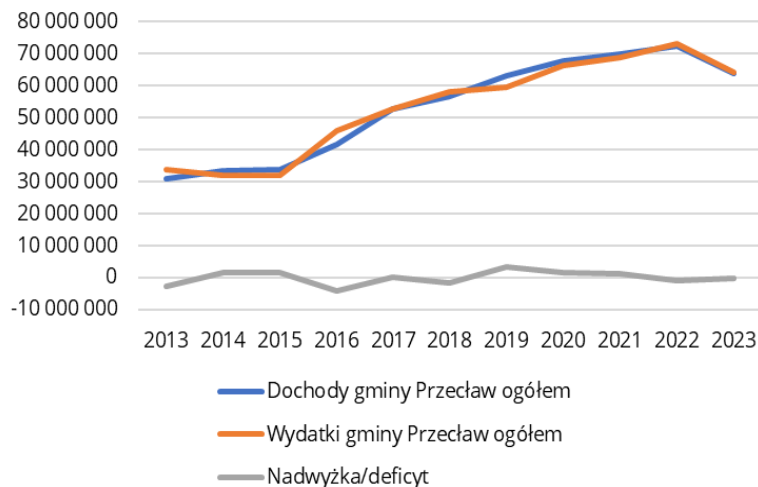
Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)

DIAGNOZA GOSPODARCZA

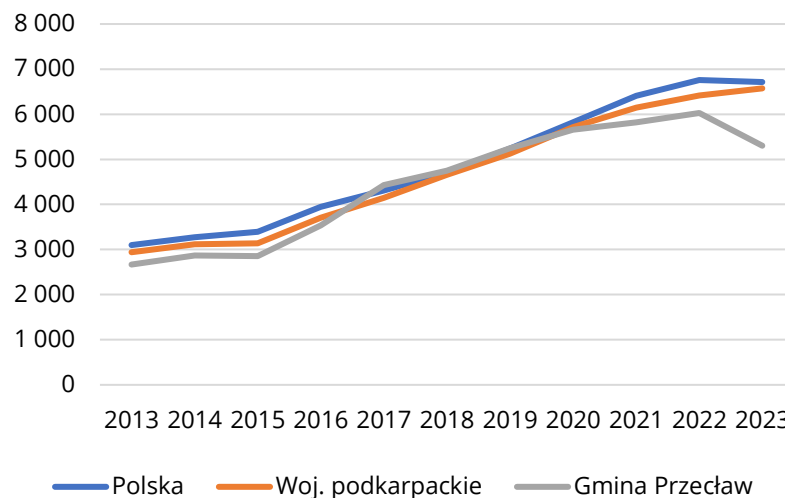
FINANSE LOKALNE

Stabilność finansowa Gminy Przecław jest umiarkowana, na co wskazuje wzrost budżetu w długim okresie, ale także wrażliwość na czynniki zewnętrzne, takie jak inflacja i zmiany w polityce państwowej. Konieczne jest więc elastyczne planowanie budżetowe, aby gmina mogła reagować na zmieniające się warunki. Zależność od transferów z budżetu centralnego podkreśla potrzebę dywersyfikacji źródeł dochodów, szczególnie przez rozwój przedsiębiorczości, przyciąganie inwestycji i zwiększenie wpływów podatkowych. Tego typu działania zwiększą niezależność finansową gminy.

Struktura wydatków gminy wskazuje na silne zaangażowanie w zadania oświatowe i prorodzinne, które powinny pozostać priorytetowe w przyszłych planach rozwoju, biorąc pod uwagę rosnące potrzeby społeczności. Wydatki inwestycyjne, szczególnie w obszarach transportu, gospodarki komunalnej, ochrony środowiska i kultury, są kluczowe dla rozwoju infrastruktury i poprawy jakości życia mieszkańców. Ważne jest, aby były one monitorowane i zrównoważone z wydatkami bieżącymi, zapewniając długoterminową stabilność finansową gminy.

Stosunek dochodów ogółem do wydatków ogółem oraz nadwyżki i deficytu Gminy Przecław w latach 2013 – 2023 (zł) (źródło: BDL GUS)

Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (zł) (źródło: BDL GUS)

DIAGNOZA PRZESTRZENNA

Zagospodarowanie przestrzenne, stan środowiska naturalnego oraz jakość infrastruktury technicznej i transportowej tworzą fizyczne ramy dla wszystkich działań rozwojowych. To one w dużej mierze decydują o atrakcyjności inwestycyjnej gminy, komforcie życia mieszkańców oraz możliwościach wykorzystania jej unikalnych walorów.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA

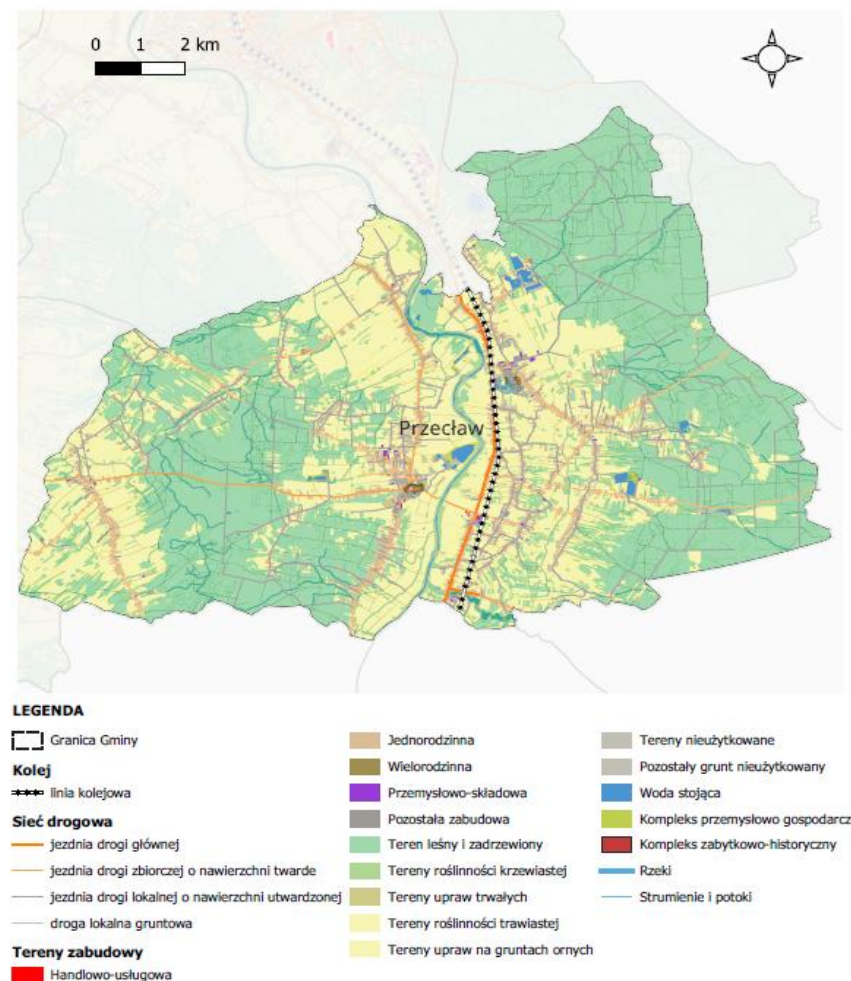
Gmina Przecław obejmuje miasto Przecław oraz dziesięć sołectw: Białý Bór, Błonie, Dobrynin, Kiełków, Łączki Brzeskie, Podole, Rzemień, Tuszyna, Wylów i Zaborcze. Samo miasto Przecław podzielone jest na dwa osiedla: „Zamkowe” i „Wenecja”.

Graniczy z następującymi gminami: Dębica, Mielec, Niwiska, Ostrów, Radomyśl Wielki, Żyraków, a także z miastem Mielec.

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Przecław jest zdominowana przez dwa główne komponenty. Na całkowitej powierzchni 13 409 ha w niemal równych częściach występują:

- Użytki rolne (ok. 50%)
- Grunty leśne (ok. 45%)

Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią niewielki odsetek, bo zaledwie 3,5% powierzchni gminy, co świadczy o jej wiejskim i przyrodniczym charakterze.

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Przecław (źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k)

DIAGNOZA PRZESTRZENNA

ROLNICTWO

Rolnictwo w gminie charakteryzuje się strukturą rozdrobnioną. Dominują małe gospodarstwa, występuje nadmiar siły roboczej, a produkcja rolnicza prowadzona jest głównie na potrzeby własne. Towarowość jest niska, a producenci rozproszeni. Warunki przyrodnicze i klimatyczne, w tym przeważające gleby IV i V klasy bonitacyjnej (ok. 70%), nie sprzyjają intensywnej produkcji rolnej, ale stwarzają korzystne możliwości do rozwoju gospodarstw specjalizujących się w uprawie owoców i warzyw.

Taki profil rolnictwa sprzyja także rozwojowi agroturystyki oraz lokalnego przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego. Pomimo że gleby i warunki nie sprzyjają masowej, intensywnej produkcji, tworzą one warunki do rozwoju bardziej niszowych, ale opłacalnych form rolnictwa i działalności z nim powiązanej.

TERENY ZABUDOWANE

Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią około 3,5% powierzchni Gminy Przecław (475 ha). Zdecydowaną większość tej powierzchni zajmują drogi (1,9%), a następnie tereny mieszkaniowe (0,95%). Mniejsze obszary obejmują tereny przemysłowe, rekreacyjne, kolejowe oraz inne formy zabudowy.

Analizując potencjał rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy, należy zwrócić uwagę na ograniczoną dostępność terenów przeznaczonych pod zabudowę. Istnieje potrzeba realizacji różnorodnych form budownictwa, w tym zabudowy zorganizowanej, dostosowanej do potrzeb lokalnej społeczności. Preferowane lokalizacje to obszary w obrębie istniejących zespołów zabudowy, co umożliwi optymalne

wykorzystanie dostępnej przestrzeni, a także zachowanie funkcji miejskiej.

Należy jednak uwzględnić, że pewne obszary gminy mają ograniczenia budowlane. Do takich terenów zaliczają się doliny rzeczne, które są narażone na ryzyko powodziowe, obszary o płytkich wodach gruntowych, strome stoki lessowe (o nachyleniu powyżej 12%) oraz wąwozy, które mogą być podatne na osuwiska. Należy podkreślić, że wyznaczając obszary przeznaczone pod zabudowę, kluczowe jest uwzględnienie priorytetów stref ekonomicznych, uwarunkowań lokalizacyjnych oraz charakterystyki sąsiednich miejscowości, które mogą istotnie wpływać na kierunki i natężenie migracji.

W kontekście rozwoju zabudowy, szczególną uwagę należy zwrócić na grunty w okolicach Przecławia, w kierunku Łączek Brzeskich, gdzie grunty klasy V i VI, o ograniczonej przydatności rolniczej, stanowią naturalny zasób do przekształcenia. Ze względu na ich niewielką wartość rolniczą, stanowią one potencjał do zagospodarowania pod funkcje miejskie, takie jak zabudowa mieszkaniowa, infrastruktura, czy rozbudowa infrastruktury edukacyjnej. Przekształcenie tych terenów w obszary o charakterze miejskim może przynieść większe korzyści gospodarcze niż kontynuowanie działalności rolniczej na tym terenie.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Przecław wyznaczono tereny pod zabudowę usługowo-produkcyjną w miejscowości Rzemień.

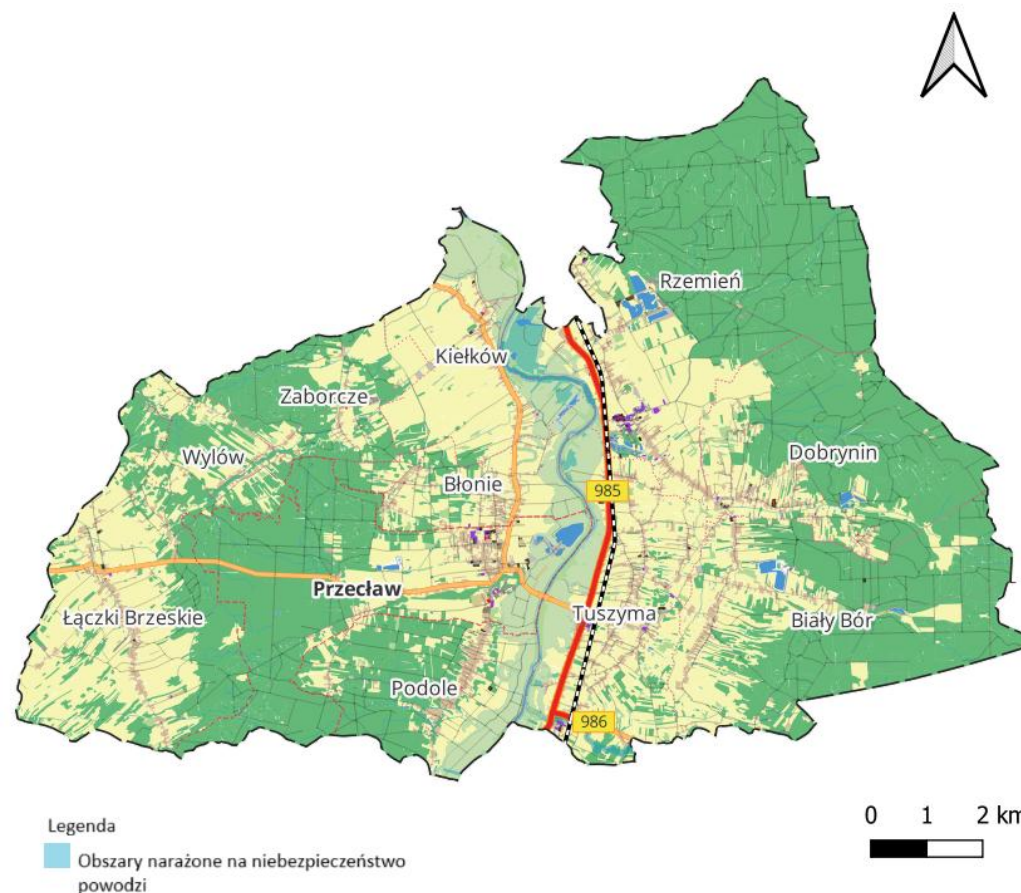
DIAGNOZA PRZESTRZENNA

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Wisłoka to rzeka będąca prawobrzeżnym dopływem Wisły, o długości 163,6 km i powierzchni zlewni wynoszącej 4110,2 km². Jej źródła znajdują się w województwie małopolskim, na wysokości około 600 m n.p.m., na południowym zboczu Dębiego Wierchu, pomiędzy Popowymi Wierchami a Kamiennym Wierchem.

Rzeka rozpoczyna swój bieg w Beskidzie Niskim, następnie przepływa przez Pogórze Jasielskie, Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską, Pogórze Strzyżowskie oraz Pogórze Ciężkowickie, by dotrzeć do Kotliny Sandomierskiej. Wisłoka uchodzi do Wisły na 226,9 kilometrze jej biegu, poniżej Mielca, w rejonie miejscowości Gawłuszowice.

Na terenie Gminy Przecław występują udokumentowane obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% oraz Q10%, które zostały wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

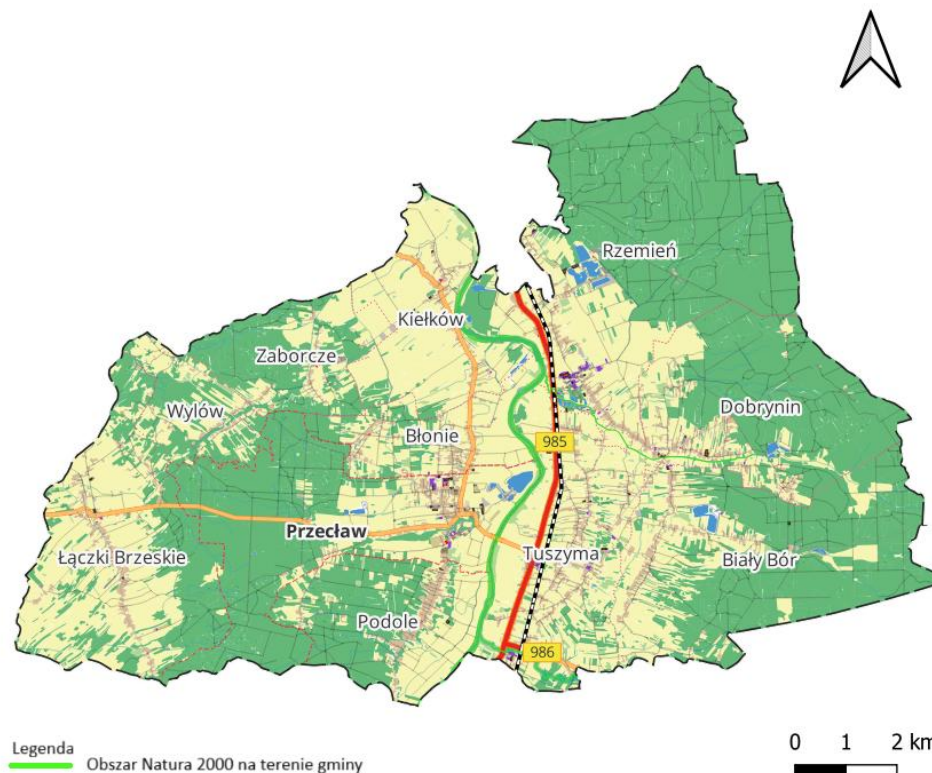
Obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% oraz Q10% na terenie Gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie)

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Gmina Przecław, leżąca w Kotlinie Sandomierskiej na terenie Doliny Dolnej Wisłoki, charakteryzuje się krajobrazem równinnym z lokalnymi wydrami porośniętymi lasami, urozmaiconym przez dolinę Wisłoki. Obszar ten obfituje w wyjątkowo cenne zasoby przyrodnicze, z których wiele objętych jest prawną ochroną. Do najważniejszych należą:

- Obszar Natura 2000 „Dolna Wisłoka z Dopływami”, chroniący ekosystemy rzeczne.
- Rezerваты przyrody: „Bagno Przecławskie” i „Końskie Błota”, zabezpieczające unikalne torfowiska.
- Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmujący tereny o wysokich walorach widokowych.
- Dwa korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym, które zapewniają ciągłość szlaków migracji dzikiej fauny.

Te zasoby stanowią ogromny potencjał dla rozwoju turystyki przyrodniczej, edukacji ekologicznej i form rekreacji opartych na bliskości natury. Ich ochrona jest jednak priorytetem, który musi być uwzględniany we wszystkich działaniach planistycznych i inwestycyjnych.

Obszary Natura 2000 na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

DIAGNOZA PRZESTRZENNA

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

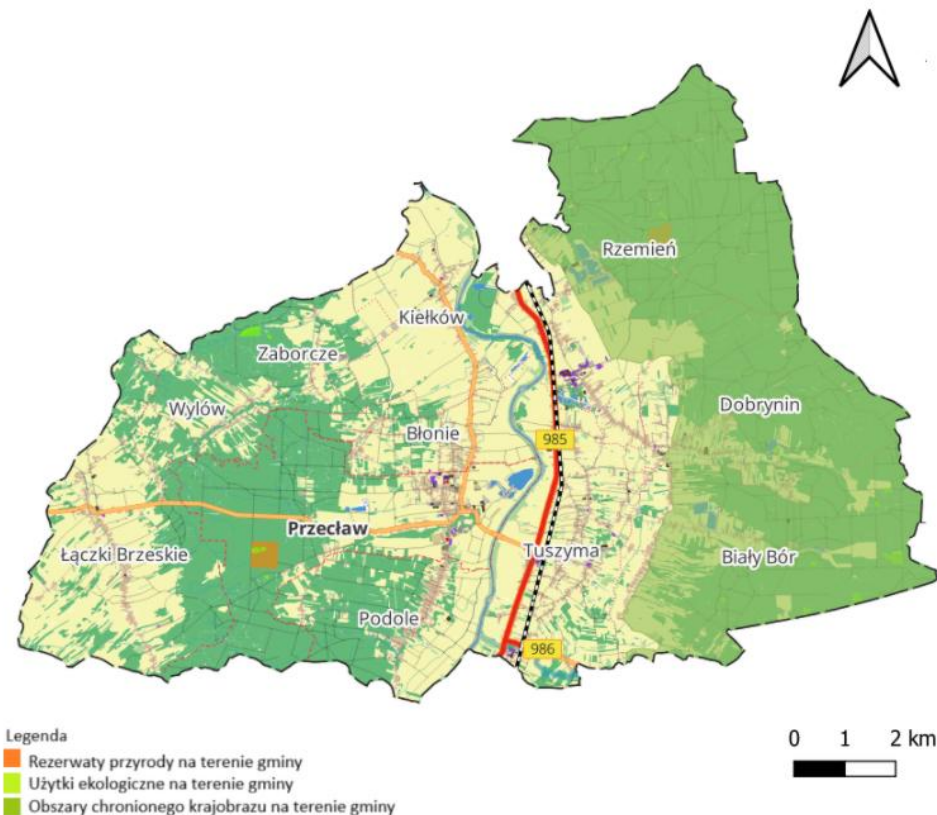
Na terenie Gminy Przecław występuje bogata różnorodność siedlisk i zbiorowisk roślinnych, w tym bory sosnowe, lasy mieszane, olsy, łąki kwaśne, szuwary oczeretowe, wydmy, oraz liczne łąki i zbiorowiska roślinne, co sprzyja dużej różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt. Taki krajobraz stanowi cenny obszar do badań przyrodniczych i ochrony środowiska.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie Gminy Przecław znajduje się 20 użytków ekologicznych.

Ponadto, według danych zawartych w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, znajduje się jeden pomnik przyrody. Jest nim dąb szypułkowy „Krystyn” (*Quercus robur*) o imponujących rozmiarach – drzewo osiąga wysokość 22 metrów, jego obwód wynosi 609 cm, a pierśnica 194 cm. Szacowany wiek tego okazałego dębu to około 250 lat. Charakterystyczną cechą drzewa jest rozwidlony pień.

Największymi zbiornikami wód stojących są stawy rybne zlokalizowane we wsiach: Rzemień i Dobrynin. Licznie występują śródlęsne i śródpolne oczka wodne oraz stałe podmokłości terenu. Na terenie gminy występują również liczne kanały i rowy odwadniające.

Zachowanie i racjonalne wykorzystanie tych zasobów stanowi istotne wyzwanie i jednocześnie szansę na rozwój gminy w oparciu o jej naturalne atuty.

Rezerваты przyrody oraz użytki ekologiczne na terenie Gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACYJNA

Gmina Przecław sprawnie realizuje zadania związane z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury technicznej oraz świadczeniem usług komunalnych. Obejmuje to m.in. systemy wodociągowe i kanalizacyjne, gospodarkę ściekową, zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz, a także gospodarowanie odpadami komunalnymi. Zakład Gospodarki Komunalnej w Przecławiu Sp. z o.o. pełni kluczową rolę w zarządzaniu tymi usługami na terenie gminy, zapewniając odpowiednią infrastrukturę i bieżące jej utrzymanie.

Gmina posiada rozwiniętą sieć wodociągową, z której korzysta 97,5% budynków mieszkalnych. Wodociągiem zaopatrującym gminę jest wodociąg sieciowy Tuszyna. Sieć wodociągowa została zaprojektowana w formie układu pierścieniowego, co sprzyja stabilności i niezawodności dostaw wody do mieszkańców.

Funkcjonująca na tym terenie sieć kanalizacyjna obejmuje swoim zasięgiem 30,6% budynków mieszkalnych oraz 45% ogółu mieszkańców. Ścieki są kierowane do oczyszczalni ścieków w Błoniu, a pozostałe odprowadzane są przy użyciu taboru asenizacyjnego.

Gmina Przecław jest także w pełni zelektryfikowana, a dystrybucję energii elektrycznej prowadzi PGE S.A. Dystrybucją gazu zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa.

Prowadzona jest gospodarka odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, dbając o ich segregację i prawidłowe zagospodarowanie.

W 2024 roku osiągnięto poziom recyklingu odpadów na poziomie 47,01%, co pozwala na spełnienie wymogów ustawowych w zakresie przygotowania do ponownego użycia i recyklingu.

W Gminie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który obsługuje mieszkańców. W 2024 roku wprowadzono ograniczenia dotyczące ilości przyjmowanych odpadów komunalnych, które miały na celu zmniejszenie napływu odpadów spoza gminy i pozwoliły uniknąć wzrostu opłat za ich gospodarowanie.

Planowane działania rozwojowe obejmują dalszą modernizację infrastruktury technicznej, w tym budowę zbiorników retencyjnych wody uzdatnionej w Tuszynie, co ma na celu zwiększenie efektywności gospodarki wodnej oraz poprawę bezpieczeństwa dostaw wody. Władze gminy koncentrują się na rozbudowie i modernizacji istniejących sieci oraz instalacji, aby sprostać rosnącym wymaganiom mieszkańców i zapewnić odpowiednią jakość świadczonych usług komunalnych.

Dzięki skutecznemu zarządzaniu infrastrukturą, w tym systemami wodociągowymi, kanalizacyjnymi i odpadowymi, możliwe jest zapewnienie wysokiej jakości usług, które odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności. Inwestycje te pozwalają na utrzymanie sprawnie funkcjonującej infrastruktury podstawowej, dostosowanej do dynamicznie rosnącej liczby mieszkańców i zmieniających się wyzwań.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACYJNA

System transportowy gminy opiera się na korzystnym położeniu komunikacyjnym. Bliskość autostrady A4, przebieg dróg wojewódzkich nr 985 i 986 oraz linia kolejowa nr 25 zapewniają dobre powiązania z regionem.

Gmina Przecław dysponuje dobrze rozwiniętą siecią dróg gminnych, które odgrywają kluczową rolę w lokalnym systemie komunikacyjnym. Obejmują one zarówno drogi asfaltowe, jak i gruntowe, łączące poszczególne miejscowości w obrębie gminy oraz zapewniające dojazd do gmin sąsiednich.

Linie komunikacyjne regularne oraz użyteczności publicznej są realizowane przez gminną Spółkę "Dwa Brzegi". Spółka została utworzona w celu świadczenia usług przewozu osób. Jej głównym celem jest realizacja zbiorowych potrzeb lokalnej społeczności poprzez wykonywanie zadań transportowych będących częścią obowiązków własnych gminy.

Analiza infrastruktury lokalnej, wsparta opiniami mieszkańców, ujawnia istotne słabości:

- Niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych
- Potrzeba poprawy oświetlenia dróg, co bezpośrednio wpływa na bezpieczeństwo
- Ograniczona dostępność transportu publicznego w niektórych, peryferyjnych częściach gminy

LEGENDA

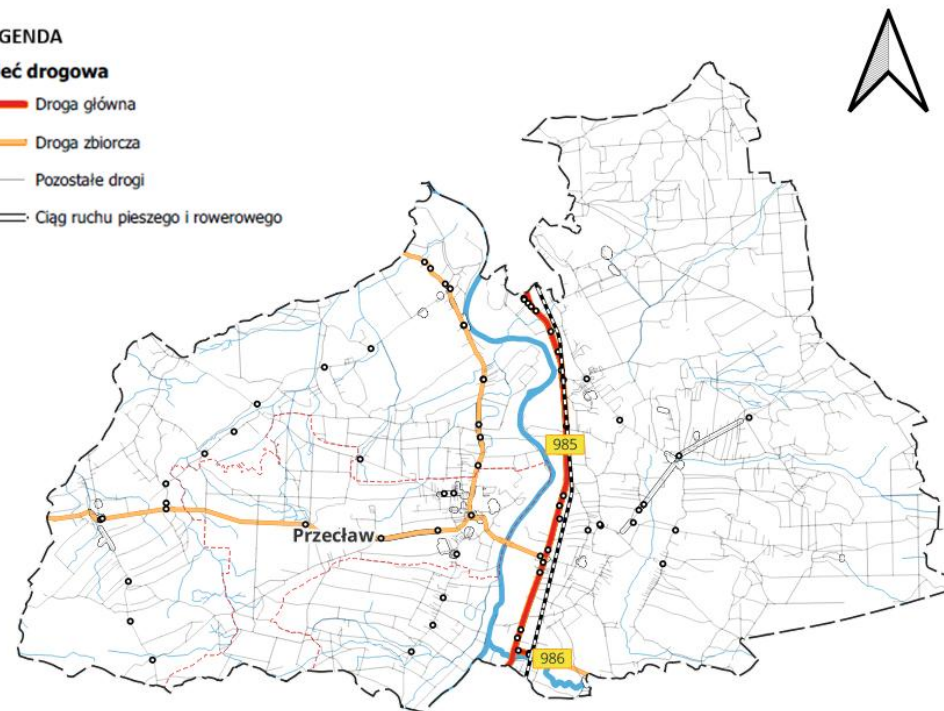
Sieć drogowa

— Droga główna

— Droga zbiorcza

— Pozostałe drogi

— Ciąg ruchu pieszego i rowerowego

Transport publiczny w Gminie Przecław (źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k)

Analiza SWOT stanowi istotny element diagnozy strategicznej, umożliwiającą kompleksową ocenę potencjału rozwojowego gminy oraz identyfikację głównych czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na kierunki jej rozwoju. Uwzględnia ona zarówno mocne, jak i słabe strony – czyli cechy wewnętrzne gminy, które odpowiednio wykorzystane bądź skorygowane mogą wpłynąć na jej pozycję rozwojową – jak również szanse i zagrożenia wynikające z uwarunkowań zewnętrznych, na które gmina nie ma bezpośredniego wpływu, ale które powinna uwzględnić w planowaniu strategicznym.

Analiza SWOT pozwala zatem uchwycić zarówno potencjały, jak i ograniczenia, które należy uwzględnić przy formułowaniu celów strategicznych oraz działań rozwojowych.

Jak interpretować pola macierzy SWOT?

MOCNE STRONY

Czynniki korzystne dla rozwoju gminy, na które gmina ma istotny wpływ poprzez swoje działania i decyzje

SŁABE STRONY

Czynniki niekorzystnie wpływające na sytuację w gminie, które w dużej mierze wynikają z działań podejmowanych w gminie

SZANSE

Czynniki pozytywnie wpływające na sytuację w gminie, które mają charakter zewnętrzny i nie wynikają bezpośrednio z działań podejmowanych w gminie

ZAGROŻENIA

Czynniki negatywnie wpływające na sytuację w gminie, które mają charakter zewnętrzny i nie wynikają bezpośrednio z działań podejmowanych w gminie

ANALIZA SWOT – DIAGNOZA SYTUACJI OBECNEJ W GMINIE

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy wypracowano analizę SWOT, która umożliwia kompleksową ocenę potencjału rozwojowego gminy oraz identyfikację głównych czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na kierunki jej rozwoju. Analiza SWOT pozwala zatem uchwycić zarówno potencjały, jak i ograniczenia, które należy uwzględnić przy formułowaniu celów strategicznych oraz działań rozwojowych.

MOCNE STRONY

- Aktywność w zakresie organizacji wydarzeń i inicjatyw lokalnych
- Aktywność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- Aktywność kulturalna, w tym działalność Domu Kultury w Przecławiu
- Występowanie na terenie gminy terenów inwestycyjnych
- Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa
- Rozbudowana sieć wodociągowa

SŁABE STRONY

- Ograniczona sieć tras rowerowych
- Słabo rozwinięte poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców
- Niewykorzystane możliwości w zakresie przyciągania inwestycji
- Utrudniony dostęp do transportu zbiorowego
- Nierówny poziom dostępności usług publicznych na terenie gminy
- Niski stopień skanalizowania obszaru
- Braki w infrastrukturze dedykowanej młodzieży
- Niewystarczające formy przekazu informacji do niektórych grup społecznych (młodzież, seniorzy)

SZANSE

- Rozwijająca się współpraca funkcjonalna z miastem Mielec (wspólne projekty, inicjatywy instytucjonalne)
- Potencjał turystyczny Gminy
- Bogactwo dziedzictwa kulturowego i obecność licznych zabytków
- Atrakcyjne położenie geograficzne
- Dogodne połączenia drogowe i kolejowe z Mielcem oraz Dębicą
- Wysoki poziom bezpieczeństwa i niska przestępczość
- Wartościowe walory przyrodnicze i krajobrazowe
- Sprzyjające warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, zwłaszcza małych firm

ZAGROŻENIA

- Postępujące zmiany klimatyczne, w tym rosnące ryzyko powodzi
- Problemy z dostępem do szybkiego Internetu na wybranych obszarach Gminy
- Niski poziom bezpieczeństwa na drogach lokalnych
- Ograniczona dostępność usług opieki zdrowotnej
- Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna
- Niewystarczająca oferta usług komercyjnych i publicznych

3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY PRZECŁAW

Model stanowi opis długofalowej, strategicznej koncepcji rozwoju gminy, wypracowanej w oparciu o analizę uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, rozpoznane potrzeby rozwojowe oraz dostępne zasoby i potencjały. Uwzględnia on specyfikę jednostki samorządowej, a także jej wewnętrzne zróżnicowanie przestrzenne, przyrodniczo-klimatyczne, społeczne i gospodarcze.

W modelu określono obszary kluczowe z punktu widzenia realizacji celów rozwojowych (drzewo celów strategicznych znajduje się na stronach 36-45), wskazano tereny wymagające szczególnej ochrony, obszary rekomendowanego rozwoju oraz zidentyfikowano powiązania funkcjonalne zachodzące pomiędzy poszczególnymi częściami gminy.

Polityka przestrzenna gminy skupia się na kilku zasadniczych aspektach związanych z rozwojem turystyki, eliminacją potencjalnych konfliktów przestrzennych, kontrolą rozwoju zabudowy oraz zapewnieniem ładu przestrzennego. Rekomendacje dla polityki przestrzennej opracowano z zachowaniem spójności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2030 oraz Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 oraz innych dokumentów krajowych i wojewódzkich.

Wszystkie przedstawione kierunki działań oraz ustalenia i rekomendacje dotyczące prowadzenia i kształtowania polityki rozwoju zostały opracowane w oparciu o wyznaczone drzewo celów, w tym filary oraz przypisane im cele strategiczne i operacyjne, zapewniając spójność i logiczną konsekwencję działań strategicznych:

1. Rozwój społeczny i kapitał ludzki

2. Lokalne zasoby jako fundament rozwoju gospodarczego

3. Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i zrównoważony rozwój

4. Sprawne zarządzanie i bezpieczeństwo publiczne

Ustalenia i rekomendacje dotyczące prowadzenia oraz kształtowania polityki rozwoju Gminy Przecław powiązane z odpowiednimi celami strategicznymi (szczegółowy opis znajduje się na stronach 47–53).

Elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej wskazują przykładowe projekty strategiczne, które są zgodne i komplementarne z projektami przewidzianymi na poziomie krajowym oraz wojewódzkim. Na modelu przedstawiono wybrane elementy projektów strategicznych wraz z schematycznym rozmieszczeniem przykładowych inwestycji.

Przedstawiony katalog ma charakter otwarty i nie wyczerpuje wszystkich możliwych przedsięwzięć inwestycyjnych, jakie mogą zostać podjęte na terenie Gminy Przecław. W miarę pojawiających się potrzeb oraz możliwości organizacyjnych i finansowych dopuszcza się realizację dodatkowych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym (katalog projektów strategicznych znajduje się na stronach 76-78).

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY PRZECŁAW

LEGENDA

 Granica Gminy

Struktura osadnicza

 Miasto

 Sołectwo

 Granica sołectw

Lokalny układ komunikacyjny - elementy sieci transportowej

 Droga główna

 Droga zbiorcza

 Pozostałe drogi

 Linia kolejowa

 Przystanki autobusowe

 Ciąg ruchu pieszego i rowerowego

 Koncepcja Euro Velo 4
- koncepcja sieci korytarzy tras rowerowych na terenie Województwa Podkarpackiego

 Koncepcja Velo Wisłoka
- koncepcja sieci korytarzy tras rowerowych na terenie Województwa Podkarpackiego

 Główne kierunki komunikacyjne

Obszary funkcjonalno-przestrzenne - tereny istniejącej zabudowy

 Handlowo-usługowa

 Jednorodzinna

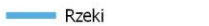
 Wielorodzinna

 Przemysłowo-składowa

 Pozostała zabudowa

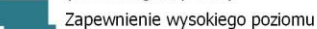
Uwarunkowania wodne

 Strumienie i potoki

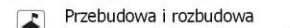
 Rzeki

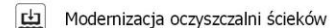
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy

 Poprawa jakości usług publicznych i efektywności zarządzania gminą
- Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej (cel strategiczny 6 i 7)

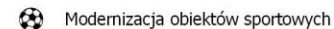
 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego (cel strategiczny 7)

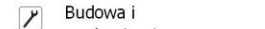
Wybrane elementy projektów strategicznych - schematyczne rozmieszczenie przykładowych inwestycji

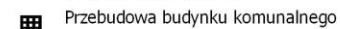
 Przebudowa i rozbudowa budynku szkoły podstawowej

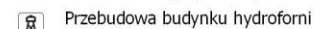
 Modernizacja oczyszczalni ścieków

 Przebudowa świetlicy

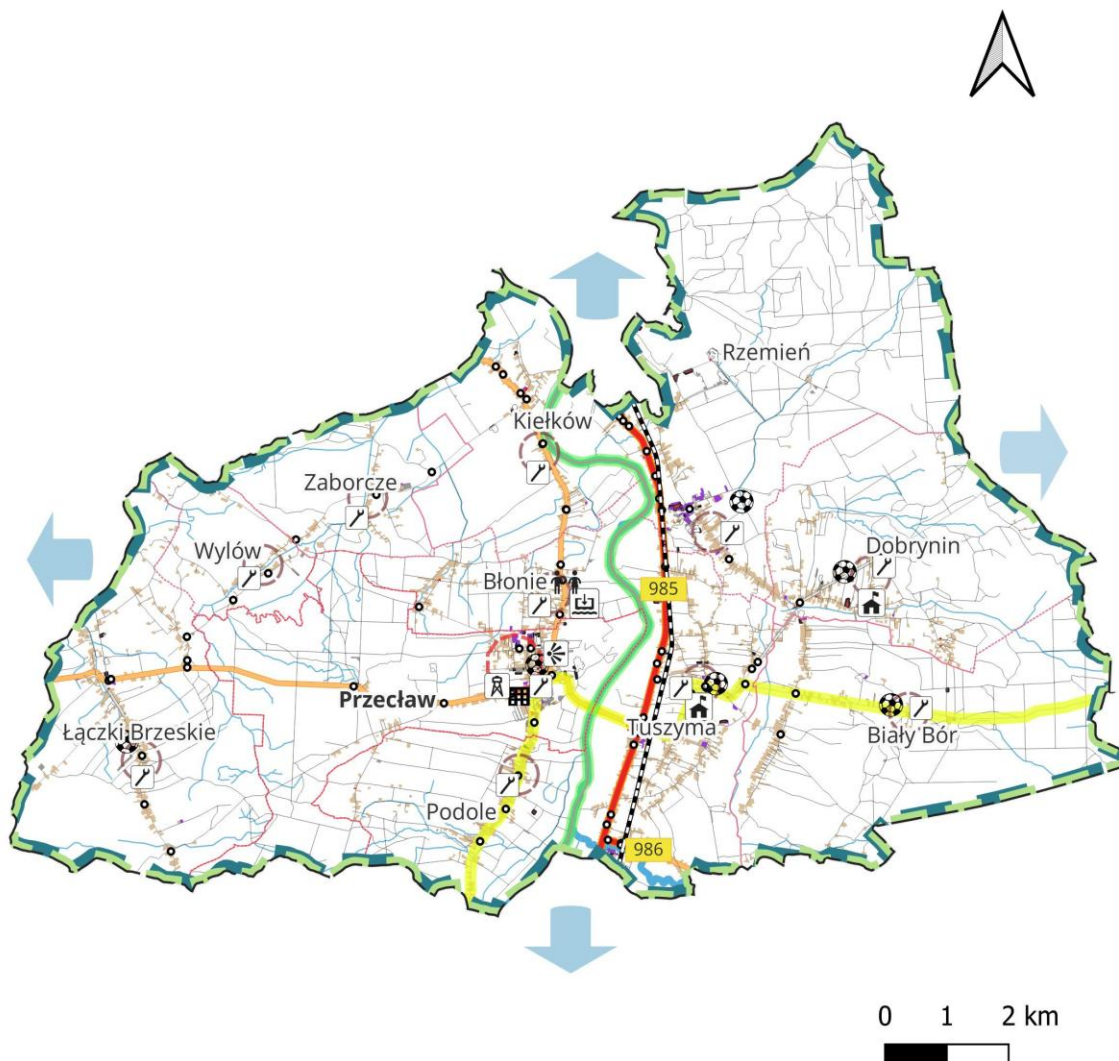
 Modernizacja obiektów sportowych

 Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, w tym komunikacyjnej

 Przebudowa budynku komunalnego w Przecławiu, na potrzeby Centrum Usług Społecznych

 Przebudowa budynku hydroforni w Przecławiu, na potrzeby magazynów obrony cywilnej

 Poprawa efektywności energetycznej w budynku Szkoły Podstawowej w Przecławiu

0 1 2 km

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY PRZECŁAW

LEGENDA

 Granica Gminy

Obszary chronione i powiązania przyrodnicze

- Użytki ekologiczne
- Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu
- Obszar Natura 2000
- Rezerwaty przyrody
- Korytarze ekologiczne
- Pomniki przyrody

Obszary funkcjonalno-przestrzenne - struktura użytkowania gruntów

Tereny istniejącej zabudowy

- Handlowo-usługowa
- Jednorodzinna
- Wielorodzinna
- Przemysłowo-składowa
- Pozostała zabudowa

Pozostałe tereny

- Teren leśny i zadrzewiony
- Tereny roślinności krzewiastej
- Tereny upraw trwałych
- Tereny roślinności trawiastej
- Tereny upraw na gruntach ornych
- Grunty nieużytkowane
- Place

Uwarunkowania wodne

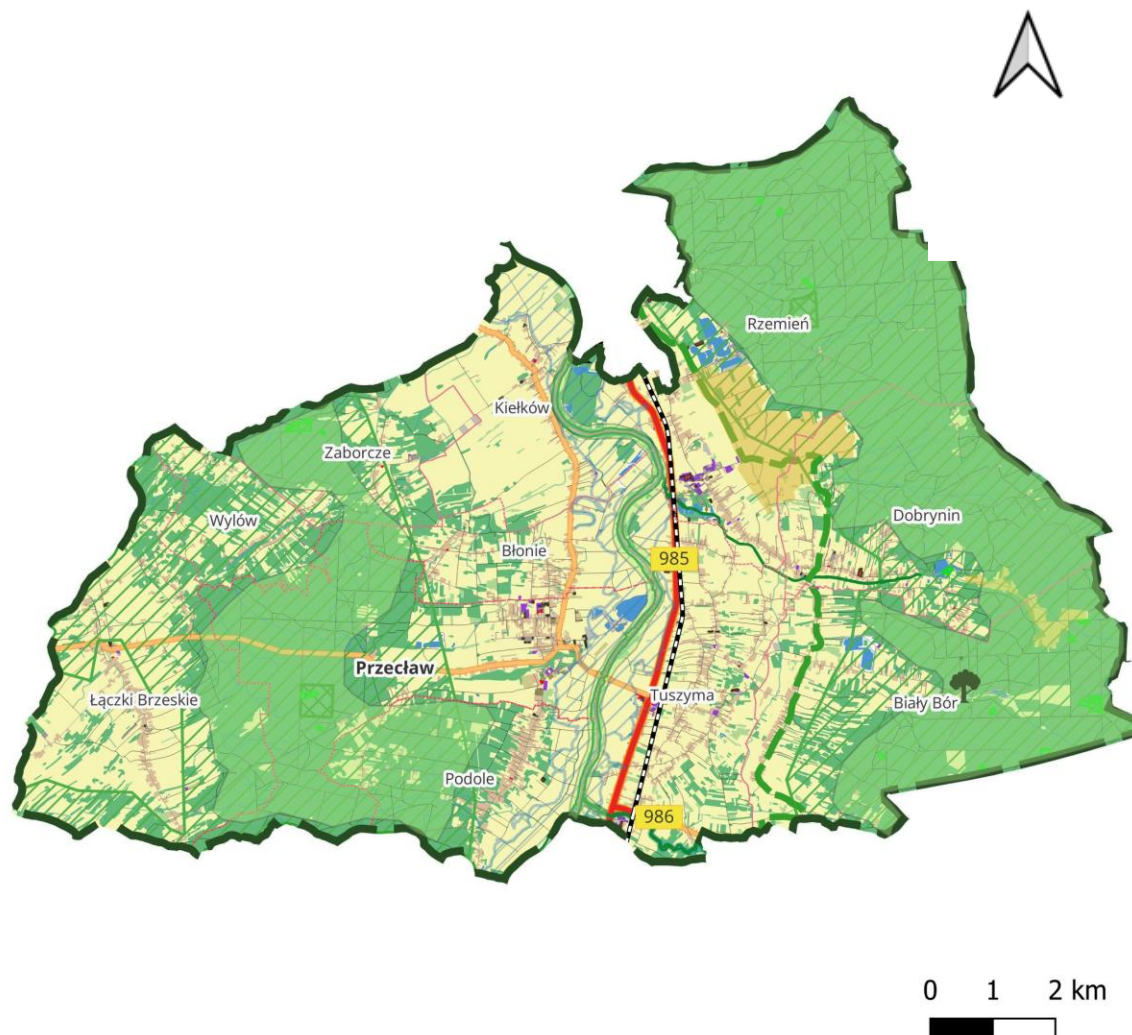
- Rzeki
- Strumienie i potoki
- Wody powierzchniowe
- Obszary zagrożone występowaniem powodzi

Lokalny układ komunikacyjny - elementy sieci transportowej

- Droga główna
- Droga zbiorcza
- Droga lokalna
- linia kolejowa

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy

- Zapewnienie ładu przestrzennego oraz zrównoważonego zarządzania środowiskiem przyrodniczym (cel strategiczny 5)
- Krajobrazy priorytetowe - ochrona krajobrazu, wg Audytu Krajobrazowego Województwa Podkarpackiego, (cel strategiczny 5)
- Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów do rozwoju turystyki i rekreacji (cel strategiczny 5)

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY PRZECŁAW

LEGENDA

 Granica Gminy

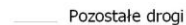
Elementy infrastruktury społecznej

- Sportowo-rekreacyjne
- Wypoczynkowe
- Administracyjne
- Religijne
- Społeczne
- Edukacja
- Zabytkowo-kulturalne
- Pomniki przyrody

Struktura osadnicza

- Koncentracja działań społecznych
- Miasto
- Sołectwo
- Granica sołectw

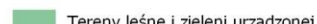
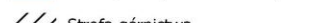
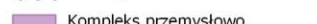
Lokalny układ komunikacyjny - elementy sieci transportowej

- Droga główna
- Droga zbiorcza
- Pozostałe drogi

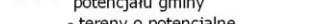
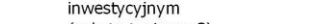
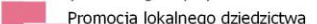
Infrastruktura techniczna

- Linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia
- Linie elektroenergetyczne średniego napięcia

Obszary funkcjonalno-przestrzenne

- Tereny istniejącej zabudowy
- Tereny leśne i zieleni urządzonej
- Tereny rolnicze
- Tereny wód powierzchniowych
- Strefa górnictwa
- Kompleks przemysłowo-gospodarczy
- Kompleks zabytkowo-historyczny

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy

- Wykorzystanie gospodarczego potencjału gminy - tereny o potencjalne inwestycyjnym (cel strategiczny 3)
- Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego (cel strategiczny 2)
- Poprawa jakości i dostępności przestrzeni publicznych - tereny predysponowane do rozwoju funkcji mieszkaniowej (cel strategiczny 4)
- Kontynuacja istniejącej struktury zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia (cel strategiczny 4)

4

Rozwój strategiczny Gminy w latach 2026 - 2036

MISJA I WIZJA GMINY

Na bazie wniosków, trendów, obserwacji, przeprowadzonych badań oraz rewizji dokumentów (w tym dokumentów strategicznych) zostały zdefiniowane misja oraz wizja. Ponadto wypracowane zostały cztery filary rozwoju Gminy Przecław, na których oparte zostały cele strategiczne oraz powiązane z nimi cele operacyjne i wynikające z nich proponowane kierunki działań.

MISJA

Misja stanowi fundament niniejszej Strategii, definiując cel działania gminy i zobowiązania wobec społeczności.

Misją Gminy Przecław jest budowanie wspólnoty opartej na aktywności i integracji mieszkańców, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i kultury, tworzenie przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni do życia oraz zapewnianie sprawnego i odpowiedzialnego zarządzania zasobami gminy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

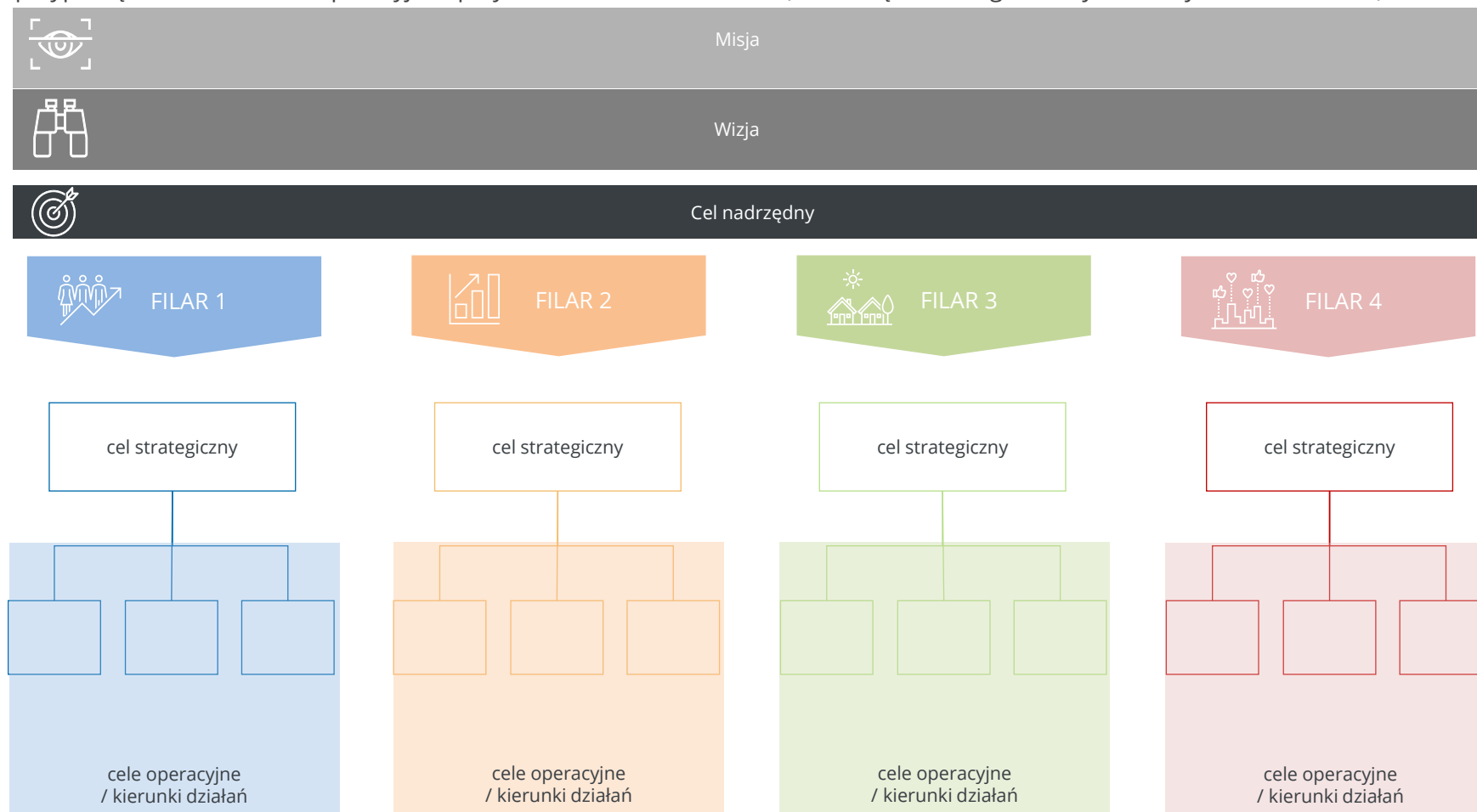
WIZJA

Wizja stanowi inspirującą wizję przyszłości, do której dąży gmina. Jest to obraz pożądanego stanu, jaki chcemy osiągnąć, zaznaczając unikalne cechy i korzyści, jakie oferuje społeczności lokalnej.

Gmina Przecław to nowoczesna, zintegrowana i bezpieczna wspólnota, w której mieszkańcy czują się współgospodarzami, korzystają z bogatej oferty kulturalnej i społecznej, a lokalna gospodarka rozwija się w oparciu o unikalne zasoby i potencjał gminy. To przestrzeń harmonijna i zielona, oferująca wysoką jakość życia, atrakcyjna dla mieszkańców, przedsiębiorców oraz gości.

FILOZOFIA DRZEWA CELÓW

Punktem wyjścia dla zdefiniowania drzewa celów były sformułowane misja i wizja Strategii Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036. Z misji i wizji wynika cel nadrzędny, którego realizacja będzie oparta o cztery filary realizowane przez cele strategiczne, przyporządkowane im cele operacyjne i przykładowe kierunki działań (stanowiące katalog otwarty, możliwy do rozszerzania).

DRZEWO CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH

FILARY	 Rozwój społeczny i kapitał ludzki	 Lokalne zasoby jako fundament rozwoju gospodarczego	 Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i zrównoważony rozwój	 Sprawne zarządzanie i bezpieczeństwo publiczne
CELE STRATEGICZNE	1. Wzmacnianie integracji społecznej i partycypacji mieszkańców 2. Budowanie tożsamości lokalnej oraz promocja dziedzictwa kulturowego	3. Wykorzystanie gospodarczego potencjału gminy	4. Poprawa jakości i dostępności przestrzeni publicznych 5. Zapewnienie ładu przestrzennego oraz zrównoważonego zarządzania środowiskiem przyrodniczym	6. Poprawa jakości usług publicznych i efektywności zarządzania gminą 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego
CELE OPERACYJNE	1.1. Wzmacnianie postaw obywatelskich 1.2. Podnoszenie jakości i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych 1.3 Rozwój i wsparcie lokalnej kultury, inicjatyw oraz talentów 2.1. Tworzenie i rozwój miejsc spotkań dla wszystkich grup mieszkańców 2.2. Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dostępnych dla różnych grup społecznych 2.3 Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego	3.1. Kompleksowe wsparcie rozwoju MŚP 3.2. Kształtowanie kultury przedsiębiorczości 3.3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy 3.4 Rozwój lokalnych produktów i usług opartych na zasobach gminy	4.1 Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych dla wszystkich grup społecznych 4.2 Rozwój zróżnicowanych i zrównoważonych form mieszkalnictwa 5.1 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów do rozwoju turystyki i rekreacji 5.2 Wzmacnianie zielonej i niebieskiej infrastruktury 5.3 Ochrona krajobrazu	6.1 Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej 6.2 Podnoszenie standardów zarządzania, współpracy i komunikacji z mieszkańcami 6.3 Wsparcie i rozwój usług publicznych 7.1. Rozwój systemu ostrzegania i reagowania na zagrożenia 7.2 Wzmacnianie bezpieczeństwa w ruchu drogowym 7.3 Wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatycznych

CEL STRATEGICZNY 1: Wzmacnianie integracji społecznej i partycypacji mieszkańców

Filar strategii: Rozwój społeczny i kapitał ludzki

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie budować współodpowiedzialną wspólnotę, w której mieszkańcy będą realnie współdecydować o sprawach lokalnych. Zostaną uruchomione cykliczne inicjatywy pobudzające zainteresowanie życiem gminy, przeciwdziałające bierności i wzmacniające zaufanie społeczne; powstaną stałe formaty dialogu dopasowane do potrzeb wszystkich grup mieszkańców. Gmina będzie profesjonalizować trzeci sektor: podniesie świadomość roli NGO, włączając organizacje w realizację celów rozwojowych. Kultura stanie się dźwignią kapitału społecznego: gmina będzie animować inicjatywy oddolne, wspierać twórców i talenty (np. stypendia, udostępnianie przestrzeni) oraz rozwijać partnerstwa międzysektorowe NGO-szkóły-biznes-samorząd.

Realizacja filaru podniesie stopień aktywności mieszkańców, którzy będą mogli włączyć się w życie gminy i trwały wzrost inicjatyw oddolnych oraz wolontariatu. Dodatkowo wpłynie na większą aktywność oraz profesjonalizację NGO wraz ze skuteczniejszym pozyskiwaniem środków zewnętrznych. W całej gminie zwiększy się dostępność i frekwencja wydarzeń kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, pojawią się stałe programy stypendialne dla talentów, a jakość współpracy mieszkańcy-urząd wyrażnie się poprawą, co potwierdzą badania satysfakcji.

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz
- Rada Miejska
- Urząd Miejski: promocja/komunikacja, polityka społeczna/MOPS, edukacja, kultura (GOK, biblioteka), sport (OSiR)
- Szkoły/przedszkola
- Ciąła dialogu

Zewnętrzni:

- Mieszkańcy (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami)
- Lokalni ambasadorzy
- NGO i grupy nieformalne
- Parafie/kościół
- Media lokalne i twórcy treści

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

1.1. Wzmacnianie postaw obywatelskich

- Realizacja przedsięwzięć nakierowanych na zainteresowanie mieszkańców lokalnymi sprawami
- Prowadzenie inicjatyw przeciwdziałających bierności i bezradności obywatelskiej
- Inicjowanie działań wzmacniających zaufanie społeczne
- Wdrażanie rozwiązań służących współdecydowaniu
- Tworzenie przestrzeni do spotkań i debat (np. cykle „rozmów o gminie”)

1.2. Podnoszenie jakości i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych

- Zwiększanie wiedzy mieszkańców na temat działania organizacji pozarządowych
- Prowadzenie szkoleń i doradztwa w zakresie zagadnień związanych z działalnością organizacji pozarządowej
- Wzmocnienie powiązań NGO w realizację celów rozwojowych gminy
- Budowanie sieci i partnerstw

1.3. Rozwój i wsparcie lokalnej kultury, inicjatyw oraz talentów

- Animacja życia kulturalnego i rozwój inicjatyw oddolnych
- Wsparcie dla twórców, zespołów i artystów lokalnych
- Promowanie i premiowanie talentów z różnych obszarów (kultura i sztuka, sport, nauka, biznes itp.)
- Rozwój partnerstw i współpracy międzysektorowej w kulturze, sporcie, nauce (np. NGO, przedsiębiorcy, szkoły, samorząd)
- Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków

CEL STRATEGICZNY 2: Budowanie tożsamości lokalnej oraz promocja dziedzictwa kulturowego

Filar strategii: Rozwój społeczny i kapitał ludzki

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie kształtować sieć otwartych, dostępnych i atrakcyjnych miejsc spotkań, które staną się naturalnymi „magnesami” integrującymi wszystkie grupy mieszkańców. Zostaną stworzone i rozwinięte przestrzenie publiczne oraz infrastruktura społeczno-kulturalna, a ich program wypełnią inicjatywy oddolne wspierane mikrograntami. Oferta kulturalna, rekreacyjna i sportowa będzie międzypokoleniowa i włączająca, oparta na stałych, rozpoznawalnych cyklach wydarzeń. Gmina będzie promować istniejące miejsca i ułatwiać ich wykorzystanie przez mieszkańców, szkoły, NGO i partnerów prywatnych. Jednocześnie wzmocni promocję dziedzictwa – poprzez edukację, projekty interpretacyjne i wydarzenia, a także wsparcie lokalnych twórców i pasjonatów historii, którzy współtworzą narrację o Przecławiu. Spójny kalendarz wydarzeń i identyfikacja wizualna zbudują wyrazistą markę miejsca, łącząc codzienne praktyki sąsiedzkie z „flagowymi” świętami gminy.

Zwiększy się regularne korzystanie z sieci miejsc spotkań oraz udział w zróżnicowanych wydarzeniach, co wzmocni więzi społeczne. Dziedzictwo i lokalni twórcy zostaną lepiej wyeksponowani, budując rozpoznawalną markę Przecławia i większą obecność w mediach oraz turystyce.

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz, Rada Miejska
- Urząd Miejski – wydziały/komórki odpowiedzialne za promocję i turystykę oraz planowanie przestrzenne, edukację, inwestycje oraz utrzymanie zieleni
- GOK/biblioteka/OSiR
- Szkoły

Zewnętrzni:

- Mieszkańcy i użytkownicy przestrzeni
- Twórcy i zespoły
- Goła gospodyń/OSP
- Stowarzyszenia historyczne/regionaliści, przewodnicy/organizatorzy wydarzeń, lokalne grupy działania
- Lokalne media
- Parafie.

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

2.1. Tworzenie i rozwój miejsc spotkań dla wszystkich grup mieszkańców

- Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych
- Rozwój infrastruktury społeczno-kulturalnej
- Wsparcie dla inicjatyw oddolnych wykorzystujących miejsca spotkań (np. program mikrograntów na organizację wydarzeń lokalnych w istniejących przestrzeniach)
- Rozwój oferty międzypokoleniowej i integracyjnej
- Promocja istniejących miejsc spotkań i możliwości ich wykorzystania
- Tworzenie przestrzeni dla różnych grup mieszkańców, uwzględniając potrzeby osób młodych oraz seniorów

2.2. Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dostępnych dla różnych grup społecznych

- Rozwój cyklicznych i rozpoznawalnych imprez
- Organizacja wydarzeń dla różnych grup wiekowych i społecznych (dzieci, młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami)

2.3. Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego

- Wspieranie działań lokalnych twórców i pasjonatów historii
- Organizacja wydarzeń i projektów promujących tradycję
- Edukacja i popularyzacja historii lokalnej

CEL STRATEGICZNY 3: Wykorzystanie gospodarczego potencjału gminy

Filar strategii: Lokalne zasoby jako fundament rozwoju gospodarczego

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie rozwijać gospodarkę opartą na lokalnych zasobach, z MŚP jako kręgosłupem i czytelnymi standardami obsługi „one-stop-shop” (case manager, szybkie procedury). Zostaną uruchomione programy dla przedsiębiorczości (edukacja, mentoring, ścieżki dla kobiet/młodych/50+, modele społeczne), a Rada Biznesu zapewni stały dialog i korekty działań. Gmina przygotuje i uzbroi tereny inwestycyjne, zbuduje ofertę „Invest in Przecław” i system aktywnego pozyskiwania inwestorów (CRM leadów, współpraca ponadlokalna), równolegle wspierając cyfryzację i zieloną transformację firm. Powstanie marka parasolowa typu „Made in Przecław”, krótkie łańcuchy dostaw i sieć producentów, co połączy lokalne wytwórstwo z turystyką i rozpoznawalnością gminy.

Wzrośnie liczba i przeżywalność nowych firm, skróci się czas załatwiania spraw w urzędzie, a MŚP pozyskają więcej środków zewnętrznych, w tym na cyfryzację i zielone inwestycje; pojawiają się nowe projekty inwestycyjne i miejsca pracy oraz pierwsze nowe rynki eksportowe. Marka lokalna zwiększy sprzedaż lokalnych produktów i widoczność gminy, a satysfakcja przedsiębiorców z obsługi i współpracy z samorządem wyraźnie się poprawi.

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz, Rada Miejska
- Urząd Miejski – wydziały/komórki z obszarów: rozwój/obsługa inwestorów, fundusze zewnętrzne, planowanie przestrzenne, inwestycje i drogi, promocja gospodarcza
- Jednostki organizacyjne oraz spółki gminne/zakłady komunalne
- Ciała doradcze i społeczne: sołtysi i rady sołeckie, rady osiedli itp.

Zewnętrzni:

- MŚP i firmy rodzinne oraz inne przedsiębiorstwa działające w gminie
- Kłasy/izby i instytucje otoczenia biznesu
- Deweloperzy/biura projektowe, banki/BGK, fundusze i agencje (PARP/PFR/ARP/PAIH)
- PUP/WUP
- Uczelnie/centra transferu

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

3.1. Kompleksowe wsparcie rozwoju MŚP

- Premiowanie i promowanie
- Zapewnianie wysokiej jakości obsługi
- Pozostawanie w bieżącym kontakcie z przedsiębiorcami (np. rada biznesu)

3.2. Kształtowanie kultury przedsiębiorczości

- Edukacja przedsiębiorcza
- Przedsiębiorczość społeczna
- Mentoring i spotkania sieciujące

3.3. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

- Przygotowanie terenów inwestycyjnych
- Aktualizowanie oferty inwestycyjnej
- Współpraca ponadlokalna w zakresie pozyskiwania inwestorów
- Aktywność i relacje z partnerami z poziomu krajowego

3.4. Rozwój lokalnych produktów i usług opartych na zasobach gminy

- Inwentaryzacja i mapowanie zasobów
- Stworzenie marki parasolowej dla lokalnych firm
- Sieciowanie producentów

CEL STRATEGICZNY 4: Poprawa jakości i dostępności przestrzeni publicznych

Filar strategii: Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i zrównoważony rozwój

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie tworzyć sieć otwartych, zielonych i bezpiecznych przestrzeni publicznych projektowanych w standardzie dostępności (bez barier, czytelne dojścia, miejsca odpoczynku), z zielono-błękitną infrastrukturą (cień, retencja, łąki kwietne) i poprawą BRD (oświetlenie, wyniesione przejścia, uspokojenie ruchu przy szkołach). Powstaną zielone skwery i mikroprzestrzenie sąsiedzkie. Ze względu na obserwowany wzrost zapotrzebowania na nowe zasoby mieszkaniowe, gmina będzie planować kompaktowo (dogęszczanie centrów, funkcje mieszane, aktywne partery), lokalizować nową zabudowę w zasięgu transportu i usług i dbać o wysoką jakość przestrzeni wspólnych (zieleni, rekreacja, mała retencja, ogrody społeczne). W pierwszej kolejności działania te obejmą obszary najbardziej strategiczne z punktu widzenia rozwoju gminy i jej relacji z sąsiednimi ośrodkami, takimi jak na przykład Mielec. Mieszkańcy będą częściej i bezpieczniej korzystać z atrakcyjnych, zacienionych przestrzeni publicznych. Spadnie liczba zdarzeń drogowych, wzrośnie powierzchnia zieleni i retencja, a satysfakcja z jakości przestrzeni się poprawi. W zabudowie pojawi się więcej dostępnych kosztowo, dobrze zlokalizowanych mieszkań z wysoką jakością części wspólnych. Gmina Przecław będzie przyjazną mieszkańcom przestrzenią, oferującą wysoką jakość życia i warunki sprzyjające długoterminowemu osiedlaniu się oraz zakładaniu rodzin co będzie jednym z priorytetów rozwojowych władz gminy.

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz, Rada Miejska
- Urząd Miejski – planowanie i architektura, drogi/transport, zieleni i środowisko, inwestycje, gospodarka mieszkaniowa (ZGM), fundusze
- Jednostki organizacyjne oraz spółki gminne/zakłady komunalne
- Ciała doradcze i społeczne: sołtysi i rady sołeckie itp.

Zewnętrzni:

- Wspólnoty/spółdzielnie i zarządcy nieruchomości
- Deweloperzy/architekci/wykonawcy, mieszkańcy-użytkownicy (w tym osoby z niepełnosprawnościami)
- ZDP/ZDW/GDDKiA, Wody Polskie, Lasy Państwowe, konserwator zabytków, operatorzy energii/gazu/światłowodów
- NGO włączające społecznie

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

4.1 Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych dla wszystkich grup społecznych

- Wzmacnianie zielonej i błękitnej infrastruktury
- Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu w przestrzeniach publicznych (tj. oświetlenie, wyniesione przejścia, uspokojenie ruchu przy szkołach)
- Tworzenie zielonych skwerów z miejscem do odpoczynku (np. łąki kwietne i z ławkami)
- Testowanie rozwiązań atrakcyjnych i sprawdzających się wśród mieszkańców – „placemaking” i partycypacja (konsultacje w terenie, prototypowanie „taktyczne” – parklety, tymczasowe aranżacje)

4.2 Rozwój zróżnicowanych i zrównoważonych form mieszkalnictwa

- Planowanie kompaktowe (dogęszczanie w centrach miejscowości, funkcje mieszane, partery aktywne, ograniczanie rozlewania zabudowy)
- Realizacja inwestycji w modelu społecznym i kooperatywnym
- Planowanie nowych osiedli w miejscach zapewniającym ekonomiczną dostępność transportową i usługową (priorytet dla terenów przy istniejących sieciach np. transportu publicznego)
- Zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni wspólnych (tereny zieleni, miejsca rekreacji, mała retencja, ogrody społeczne dla produkcji żywności)
- Wspieranie budownictwa wielorodzinnego jako uzupełnienia oferty mieszkaniowej gminy

CEL STRATEGICZNY 5: Zapewnienie ładu przestrzennego oraz zrównoważonego zarządzania środowiskiem przyrodniczym

Filar strategii: Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i zrównoważony rozwój

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie rozwijać rekreację i turystykę niskiego wpływu, opartą na sieci tras i miejsc odpoczynku projektowanych w standardzie dostępności oraz wspieraną interpretacją przyrodniczą i współpracą służb (WOPR, OSP, Policja, zarządcy wód/terenów). Równolegle w każdym przedsięwzięciu będą wdrażane rozwiązania zielono-błękitnej infrastruktury (mała retencja, zacienienie drzewami, bioróżnorodność w mieście), a polityka krajobrazowa – z uchwałą krajobrazową, ochroną panoramy i osi widokowych oraz zasadami wspierającymi estetykę przestrzeni i ład przestrzenny – zostanie wpisana do Planu ogólnego i MPZP oraz współtworzona z mieszkańcami.

Zwiększy się retencja i zacienienie, zmaleją skutki upałów i podtopień, poprawi się bioróżnorodność i czystość terenów rekreacyjnych, a ruch turystyczny będzie bezpieczniejszy i lepiej zarządzany. Przestrzeń i krajobraz zostaną uporządkowane (mniej chaotycznych reklam, chronione osie widokowe), standardy trafią do planowania, a świadomość ekologiczna mieszkańców i gości wyraźnie wzrośnie.

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz, Rada Miejska
- Urząd Miejski – wydziały/komórki: planowanie przestrzenne, ochrona środowiska, gospodarka komunalna/wodna, zielen miejska, promocja/turystyka
- Jednostki organizacyjne oraz spółki gminne/zakłady komunalne
- Ciała doradcze i społeczne: sołtysi i rady sołeckie itp.

Zewnętrzni:

- Mieszkańcy i użytkownicy przestrzeni
- NGO i grupy nieformalne
- Wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, zarządcy nieruchomości
- Biznes lokalny i branża budowlana
- Instytucje ponadgminne i właściciele infrastruktury/terenów

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

5.1 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów do rozwoju turystyki i rekreacji

- Kreowanie rekreacji i turystyki niskiego wpływu (minimal-impact)
- Tworzenie miejsc odpoczynku, tj. pomosty/kąpieliska, punkty widokowe, sanitariaty, kosze do segregacji – projektowanie uniwersalne
- Współpraca i bezpieczeństwo: policja, WOPR, OSP, właściciele terenów, zarządcy wód, standardy organizacji imprez plenerowych
- Interpretacja i edukacja przyrodnicza wspierająca lokalną tożsamość (np. ścieżki dydaktyczne, kwesty/gry terenowe, tablice interpretacyjne z kodami QR, aplikacje audio; „zieloni przewodnicy” (młodzież/seniorzy))

5.2 Wzmacnianie zielonej i niebieskiej infrastruktury

- Instalowanie małej retencji (np. ogrody deszczowe, muldy, skrzynki retencyjne, zbiorniki na posesjach; dopłaty i ulgi)
- Zwiększanie pokrywy drzew oraz zwiększanie zacienienia
- Wspieranie bioróżnorodności w siedliskach zurbanizowanych (np. łąki kwietne, pasy zapylaczy, koszenie adaptacyjne, hotele dla owadów)
- Racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi (np. nawierzchnie przepuszczalne, rozszczelnianie placów/parkingów, separacja kanalizacji deszczowej)

5.3 Ochrona krajobrazu

- Realizacji polityki krajobrazowej (np. uchwała krajobrazowa: reklamy, szyldy, mała architektura; ewentualne parki kulturowe w strefach cennych)
- Ochrona i kontynuacja dotychczasowej tkanki miejskiej Przecławia
- Ochrona panoramy i osi widokowych (wyznaczenie punktów widokowych i korytarzy, zasady zabudowy i zieleni w polach widokowych)
- Edukacja i partycypacja krajobrazowa (np. spacerzy krajobrazowe, konkursy, atlas krajobrazu gminy online, włączenie w Plan Ogólny/MPZP)

CEL STRATEGICZNY 6: Poprawa jakości usług publicznych i efektywności zarządzania gminą

Filar strategii: Sprawne zarządzanie i bezpieczeństwo publiczne

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie działać jako nowoczesna, dostępna i przewidywalna organizacja: obniży koszty i emisję dzięki termomodernizacji i OZE, uporządkuje gospodarkę odpadami, rozwinie sieć pieszo-rowerową oraz usprawni transport publiczny, by ograniczyć wykluczenie i poprawić bezpieczeństwo w drodze do szkoły i pracy. W zarządzaniu wprowadzi stałe PMO, jednolite standardy konsultacji i partycypacji, otwarte dane oraz jasne zasady współpracy z radami społecznymi i biznesem. Usługi publiczne będą projektowane „od użytkownika” – z prostszymi procedurami, ofertą opieki (żłobki, teleopieka, opieka wytchnieniowa), „otwartymi instytucjami” kultury i sportu po godzinach oraz szerokim dostępem cyfrowym (światłowód/5G).

Mieszkańcy będą szybciej i wygodniej załatwiać sprawy, częściej korzystać z e-usług i transportu publicznego, a ulice staną się bezpieczniejsze dzięki lepszej infrastrukturze i oświetleniu; spadną koszty energii w majątku gminy i poprawi się jakość powietrza. Wzrośnie satysfakcja z usług i zaufanie do urzędu, poszerzy się dostęp do opieki i oferty społeczno-kulturalnej (zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, seniorów i osób z niepełnosprawnościami), a decyzje będą bardziej przejrzyste dzięki stałemu dialogowi i publicznemu raportowaniu postępów.

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz, Rada Miejska
- Urząd Miejski – wydziały/komórki, np. organizacyjny/kadr, obsługa klienta, cyfryzacja, prawny/RODO, fundusze, inwestycje/drogi, komunalny/środowisko
- Jednostki organizacyjne oraz spółki gminne/zakłady komunalne
- Ciała doradcze i społeczne: sołtysi i rady sołeckie itp.

Zewnętrzni:

- Mieszkańcy i użytkownicy usług
- NGO–świadczeniodawcy
- Podmioty lecznicze/POZ
- PUP/WUP/PCPR
- RIO/NIK (nadzór)
- Urząd Marszałkowski (RPO), powiat
- Dostawcy IT/e-usług, banki/finansujący (BGK)

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

6.1 Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej

- Termomodernizowanie i zasilanie OZE obiektów gminnych; inteligentne sterowanie oświetleniem LED
- Porządkowanie gospodarki odpadami (PSZOK, mobilne PSZOK, ograniczanie bioodpadów)
- Rozwijanie sieci ciągów pieszo-rowerowych i węzłów Bike&Ride/Kiss&Ride
- Usprawnianie transportu publicznego oraz zapobieganie wykluczeniu transportowemu
- Zapewnianie dostępności uniwersalnej w projektach drogowych i przystankowych
- Rozszerzanie infrastruktury cyfrowej (np. światłowód/5G)

6.2 Podnoszenie standardów zarządzania, współpracy i komunikacji z mieszkańcami

- Uruchamianie zarządzania projektowego i koordynowanie portfela projektów
- Standaryzowanie konsultacji i wzmacnianie partycypacji (budżet obywatelski, panele obywatelskie, rady społeczne)
- Upowszechnianie otwartych danych i publikowanie dashboardu realizacji strategii
- Podnoszenie kompetencji kadr (obsługa klienta, RODO, zamówienia, PM)
- Rozwijanie stałych partnerstw i ciał doradczych (Rada Biznesu, Rada Seniorów itp.)
- Wprowadzenie nowych rozwiązań w celu lepszej komunikacji z mieszkańcami (korzystanie z nowych platform komunikacyjnych)

6.3 Wsparcie i rozwój usług publicznych

- Projektowanie usług „od użytkownika” (mapy podróży, usługi łączone, uproszczenia formalne)
- Modernizowanie i doposażanie placówek edukacyjnych oraz rozwijanie opieki żłobkowej
- Rozszerzanie usług społecznych (CUS/OPS, asystenci rodziny, mieszkania treningowe/chronione, opieka wytchnieniowa i rozwijanie teleopieki/profilaktyki zdrowotnej)

CEL STRATEGICZNY 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego

Filar strategii: Sprawne zarządzanie i bezpieczeństwo publiczne

Rezultat działań

Gmina Przecław będzie tworzyć spójny system bezpieczeństwa łączący wczesne ostrzeganie i reagowanie (zintegrowane alerty, procedury, wyposażone OSP, miejsca ciepła/chłodu, baza wolontariuszy i odporność cyber), bezpieczeństwo ruchu drogowego w standardzie Wizji Zero (audyty BRD, uspokojenie ruchu, doświetlone przejścia, separacja pieszo-rowerowa, edukacja) oraz adaptację do zmian klimatu (mapy ryzyk, mała retencja, zazielenianie i zacienianie, mgiełki, wsparcie rolnictwa i lasów). Działania będą koordynowane z powiatem i służbami, testowane w ćwiczeniach oraz oparte na danych z monitoringu meteo/hydro i rejestrów zdarzeń.

Skróci się czas ostrzegania i reakcji, zmniejszą się skutki zdarzeń kryzysowych (podtopień, upałów, przerw w dostawach), a ciągłość usług publicznych będzie lepiej zabezpieczona. Zmniejszy się liczba ofiar i kolizji w ruchu drogowym, poprawi się poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, wzrośnie retencja i zacienienie w przestrzeniach publicznych oraz gotowość gminy i służb potwierdzona ćwiczeniami i audytami.

Priorytetem będzie efektywność energetyczna i redukcja ubóstwa energetycznego (wymiany źródeł ciepła, wspólnotowe OZE, taryfy socjalne), a standardy trafią do Planu ogólnego i MPZP wraz z planem utrzymania).

Przykładowi interesariusze/partnerzy

Wewnętrzni:

- Burmistrz, Rada Miejska
- Urząd Miejski – wydziały/komórki odpowiedzialne za: zarządzanie kryzysowe, drogi/transport, komunalny/środowisko, IT (cyber)
- Jednostki organizacyjne oraz spółki gminne/zakłady komunalne
- Jednostki oświaty/kultury jako „miejsca schronienia”
- Ciała doradcze i społeczne: sołtysi i rady sołeckie itp.

Zewnętrzni:

- Mieszkańcy
- PSP, Policja, WOPR, Sanepid
- RCB/IMGW (alerty i prognozy)
- ZDP/ZDW/PKP PLK
- Operatorzy energetyczni/gazowi/telekom
- Służby medyczne/POZ
- Wolontariusze i NGO ratownicze, media lokalne, rolnicy/leśnicy

Cele operacyjne i przykładowe kierunki działań

7.1. Rozwój systemu ostrzegania i reagowania na zagrożenia

- Doskonalenie komunikacji kryzysowej i synchronizowanie alertów z powiatem/służbami (np. plany ewakuacji, powodziowe, blackout)
- Budowanie zintegrowanego systemu alarmowania (SMS/CB, syreny, aplikacja, tablice LED, social media)
- Doposażanie OSP i służb w sprzęt (AED, pompy, agregaty, drony, łączność)
- Uruchamianie punktów schronienia/„miejsc ciepła/chłodu” i awaryjnych punktów ładowania
- Szkolenie i ćwiczenie zespołów oraz testowanie kanałów ostrzegania (próby syren, symulacje)
- Tworzenie gminnej bazy wolontariuszy kryzysowych i koordynowanie ich działań
- Zapewnianie redundancji i wzmacnianie cyberbezpieczeństwa systemów kryzysowych
- Aktualizowanie „atlasu ryzyk” i mapowanie miejsc newralgicznych

7.2 Wzmacnianie bezpieczeństwa w ruchu drogowym

- Wdrażanie polityki „Wizja Zero” i prowadzenie audytów BRD na ciągach krytycznych
- Uspokajanie ruchu (strefy Tempo 30, skrzyżowania/przejścia wyniesione, azyle, szykany)
- Doświetlanie i wyposażanie przejść w rozwiązania aktywne oraz czytelne oznakowanie
- Rozwijanie infrastruktury pieszo-rowerowej z separacją ruchu i węzłami Bike&Ride
- Wzmacnianie kontroli prędkości i trzeźwości (we współpracy z Policją/GITD) oraz monitorowanie zdarzeń
- Edukowanie kierowców, pieszych i rowerzystów (szkoły, seniorzy, e-hulajnogę)

7.3 Wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatycznych

- Aktualizowanie map ryzyk i wrażliwości (upały, susze, powodzie, wichury) z priorytetami inwestycyjnymi
- Realizowanie szkoleń z pierwszej pomocy, RKO i rozszerzanie sieci AED (z mapą online)
- Rozwijanie małej retencji i gospodarowania deszczówką (ogrody deszczowe, muldy, zbiorniki, rozszczelnianie nawierzchni, separacja kanalizacji)
- Zazielenianie i zacienianie przestrzeni publicznych (drzewa, zielone dachy/fasady, pergole) oraz instalowanie pitników/mgiełek
- Wspieranie adaptacji rolnictwa i lasów (zadrzewienia śródpolne, mała retencja rolna, agroleśnictwo, dobór gatunków odpornych)

5

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenie polityki przestrzennej w gminie

Gmina Przecław znajduje się w obszarach o specjalnym znaczeniu strategicznym, wyznaczonych w dokumentach krajowych i wojewódzkich, co stanowi podstawę do formułowania ustaleń i rekomendacji dotyczących prowadzenia polityki przestrzennej. W tym celu przeanalizowano kluczowe dokumenty strategiczne i planistyczne, tj.:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)
- Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030
- Program Strategiczny Rozwoju Transportu Województwa Podkarpackiego do 2030 r.

Analiza tych dokumentów umożliwiła określenie ram dla kształtowania polityki przestrzennej w gminie, w tym wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych, które mają być realizowane w określonym horyzoncie czasowym, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Na tej podstawie wskazano kierunki działań przestrzennych, które mają wspierać realizację celów rozwojowych gminy.

Wyznaczone ustalenia i rekomendacje oparte są na zdiagnozowanych potrzebach mieszkańców, zależnościach przestrzennych i społecznych, które jednocześnie pozostają spójne z dokumentami wyższego rzędu oraz lokalnymi strategiami i planami. Zachowanie komplementarności z innymi programami, inicjatywami i priorytetami sprzyja skuteczności i efektywności realizacji polityki przestrzennej oraz optymalnemu wykorzystaniu dostępnych zasobów i instrumentów wsparcia.

Dodatkowo, dla wyznaczenia rekomendacji w zakresie polityki przestrzennej uwzględniono dokumenty lokalne, regionalne i ponadlokalne, które znalazły odzwierciedlenie w Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej gminy:

- Mapy zagrożenia powodziowego
- Audyt krajobrazowy Województwa Podkarpackiego
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław
- Strategia Rozwoju Lokalnego „Dorzecza Wisłoki”
- Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami
- Regionalna Polityka Rowerowa Województwa Podkarpackiego

Na podstawie tych dokumentów sformułowano szereg ustaleń i rekomendacji, które stanowią ramy dla działań przestrzennych w gminie. Rekomendacje te obejmują:

- **Kierunki przestrzennego rozwoju** – wskazanie obszarów o wysokim potencjale inwestycyjnym oraz miejsc wymagających szczególnej ochrony przyrodniczej i kulturowej
- **Priorytety inwestycyjne** – określenie, które projekty infrastrukturalne i społeczne powinny być realizowane w pierwszej kolejności, aby maksymalizować efektywność rozwoju i bezpieczeństwo mieszkańców
- **Spójność z celami strategicznymi** – zapewnienie, aby działania przestrzenne były zgodne z ogólnymi kierunkami rozwoju gminy, takimi jak poprawa jakości życia, rozwój gospodarczy, ochrona środowiska i dziedzictwa kulturowego

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW - TERENY O FUNKCJACH MIESZKANIOWYCH

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia – rozwój w pierwszej kolejności przez dogęszczanie i uzupełnienia w istniejących ciągach zabudowy wsi skupionych; ograniczanie rozpraszania zabudowy
- Planowanie nowych osiedli w lokalizacjach o dobrej dostępności komunikacyjnej i usługowej, w szczególności w sąsiedztwie istniejących sieci transportu publicznego i infrastruktury technicznej
- Zrównoważony rozwój osadnictwa
- Rozszerzanie oferty mieszkaniowej o budownictwo wielorodzinne, jako odpowiedź na potrzeby różnych grup społecznych i sposób na racjonalne wykorzystanie przestrzeni

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia
- Ograniczenie niekontrolowanej suburbanizacji
- Lokalizowanie nowych obiektów, uzupełniając wolną przestrzeń przy jednoczesnym zachowaniu walorów estetyczno-widokowych

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW - TERENY O FUNKCJACH USŁUGOWYCH

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Kształtowanie czytelnej i zwartej struktury przestrzennej poprzez uzupełnianie istniejących układów urbanistycznych. W pierwszej kolejności na terenach już przekształconych lub niewykorzystanych (tzw. tereny wewnętrzne i poprzemysłowe), a dopiero w dalszej kolejności poprzez ewentualne rozszerzanie obszarów zabudowy
- Rozwój terenów usługowych powinien następować w sposób planowy, zgodnie z hierarchią osadniczą i dostępnością infrastruktury technicznej oraz transportu publicznego, z pierwszeństwem dla lokalizacji już częściowo zurbanizowanych lub dobrze skomunikowanych
- Wyznaczanie nowych terenów usługowych z zachowaniem ładu przestrzennego i zrównoważonego bilansu przestrzennego

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych
- Ustalenie minimalnego wskaźnika udziału powierzchni biologicznie czynnej w celu ograniczenia oddziaływania strefy gospodarczej na okoliczne strefy użytkowania, w tym tereny leśne

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW - STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Zwiększanie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej. Poprzez rozwój infrastruktury, promowanie terenów inwestycyjnych oraz tworzenie warunków przyjaznych dla przedsiębiorców i inwestorów zewnętrznych
- Porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej. W pierwszej kolejności poprzez zagospodarowanie terenów już przekształconych, a następnie planowanie nowych obszarów zgodnie z zasadami ładu przestrzennego
- Koncentracja funkcji gospodarczych w wyznaczonej strefie. Skupienie działalności produkcyjnej, usługowej i logistycznej w obrębie jednej, odpowiednio przygotowanej strefy, co pozwoli uniknąć rozproszenia i konfliktów funkcjonalnych
- Wspieranie usług prowadzonych przez lokalnych przedsiębiorców

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Połączenie z ponadlokalnym układem komunikacyjnym
- Rozwój lokalnej strefy gospodarczej
- Wyznaczenie uzbrojonych terenów o funkcji przemysłowo-składowej
- Ograniczenie lokalizowania zakładów przemysłowych mających silne negatywne oddziaływanie na środowisko

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW - TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Ochrona i racjonalne gospodarowanie glebami wysokiej jakości oraz terenami rolniczymi. Zapewnienie zachowania tych cennych zasobów poprzez ograniczenie inwestycji zaburzających ich naturalne i rolnicze funkcje
- Zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego
- Ochrona ciągłości przestrzeni rolniczej i krajobrazu – wykluczenie nowej zabudowy rozproszonej; rozwój w oparciu o istniejące siedliska

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniem
- Rozwój idei zrównoważonej gospodarki rolnej, z istotnym znaczeniem produkcji w przydomowych ogródkach
- Rozwój inwestycji na terenach rolnych związanych z ogrodnictwem i adaptacji do zmian klimatu
- Promocja produkcji żywności ekologicznej
- Ograniczenie chemizacji, rozwój rodzinnych gospodarstw rolnych o małej powierzchni
- Rozwój turystyki na obszarach rolnych (gospodarstwa agroturystyczne)

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW - TERENY LEŚNE I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Wzrost roli gospodarki leśnej w rozwoju rekreacji. Leśnictwo wspiera rozwój turystyki i rekreacji poprzez tworzenie infrastruktury wypoczynkowej, np. ścieżek spacerowych i rowerowych
- Utrzymanie udziału terenów leśnych w gminie oraz zachowanie, a w miarę możliwości, powiększanie powierzchni lasów dla ochrony środowiska i jakości życia mieszkańców
- Kompleksowa ochrona zwartego obszaru leśnego. Ochrona integralnych kompleksów leśnych przed fragmentacją i degradacją, z uwzględnieniem ich funkcji ekologicznych i rekreacyjnych

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Wyznaczenie strefy odpowiedzialnego wykorzystania środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturalnego
- Działania z zakresu racjonalnej (zrównoważonej) gospodarki leśnej zachowania w celu utrzymania obecnej powierzchni terenów leśnych oraz bioróżnorodności
- Zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych
- Zapewnienie rozwoju rekreacyjnego na podstawie potencjału kompleksu leśnego poprzez rozwój sieci dróg rowerowych wzdłuż osi środowiskowo cennych

OBSZARY ZDEGRADOWANE/OBSZARY REWITALIZACJI/OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Ochrona terenów wymagających przekształceń przed niekontrolowanymi inwestycjami. Zapewnienie zachowania i właściwego gospodarowania obszarami, które potrzebują rewitalizacji lub innych działań adaptacyjnych
- Kompleksowe podejście do działań rewitalizacyjnych. Realizacja wielowymiarowych i zintegrowanych działań tam, gdzie rewitalizacja jest niezbędna, uwzględniających aspekty społeczne, gospodarcze i przestrzenne

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych oraz terenów zielonych z zadrzewieniami. Zachowanie integralności i ciągłości tych obszarów dla ochrony środowiska i krajobrazu
- Przekształcenie terenów zdegradowanych. Podejmowanie działań naprawczych mających na celu przywrócenie wartości użytkowych i estetycznych obszarów zdegradowanych
- Identyfikacja działań i wyznaczenie stref renaturyzacji. Określenie obszarów wymagających przywrócenia naturalnych funkcji terenów zielonych i gleb w przypadku ich degradacji

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

LOKALIZACJA OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Ograniczenie obiektów handlu wielkopowierzchniowego do obszaru wyznaczonego jako strefa gospodarcza gminy
- Lokalizacja w dogodnym miejscu pod względem komunikacyjnym dla inwestorów i mieszkańców

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Zapewnienie połączenia z układem komunikacyjnym
- Rozwój lokalnej strefy gospodarczej
- Zapewnienie uzbrojonych terenów inwestycyjnych przeznaczonych na rozwój usług

LOKALIZACJA KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO (INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA)

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Przebudowa lub budowa nowych dróg w celu poprawy dostępności komunikacyjnej dla mieszkańców
- Rozwój sieci kanalizacyjnej i obiektów z nią związanych
- Rozwój systemu gospodarki odpadami. punktów zbierania, składowania

LOKALIZACJA URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Rozwój nowoczesnych technologii w zakresie energetyki
- Zwiększenie mocy wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii dla budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Lokalizacja nowych urządzeń wytwarzających energię, decyzja podejmowana z uwzględnieniem partycypacji społecznej

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Planowanie i realizacja inwestycji w gminie powinny uwzględniać ochronę zasobów przyrodniczych oraz minimalizować negatywny wpływ na środowisko naturalne

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Zastosowanie rozwiązań technologicznych w celu zminimalizowania ryzyka rozprzestrzeniania się negatywnych czynników zewnętrznych na okoliczne tereny zabudowy lub przyrodnicze
- Przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko inwestycji

OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

- OCHRONA POWIETRZA

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Ograniczanie emisji spalin poprzez modernizację budynków
- Promowanie czystego transportu oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń.

OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

- OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Kształtowanie zabudowy i zagospodarowania terenów objętych formami ochrony przyrody zgodnie z zapisami zawartymi w aktach prawnych o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu tych form ochrony przyrody oraz planami ochrony
- Ochrona środowiska naturalnego i harmonizowanie rozwoju przestrzennego z walorami tego środowiska
- Ochrona terenów rolnych i leśnych, terenów położonych wzdłuż cieków wodnych i jezior oraz obszarów na przebiegu zielonych korytarzy ekologicznych przed zabudową
- Utrzymanie dotychczasowego charakteru krajobrazu z wykorzystaniem istniejących układów zieleni i wód

OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW -

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

- Budowanie poczucia lokalnej tożsamości, pozytywnej identyfikacji i dumy z miejsca zamieszkania, oparte na wspólnym systemie wartości i zasobach kulturowych
- Poprawa stanu technicznego i rewitalizacja otoczenia obiektów o wysokiej wartości kulturowej, z zachowaniem historycznej formy i tradycyjnych materiałów, niezależnie od ochrony prawnej
- Dokumentowanie, zachowanie, ochrona i propagowanie wartości dziedzictwa kulturowego

OCHRONA ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA ZINTEGROWANEJ POLITYKI ROZWOJU

- Zachowanie, ochrona i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego
- Zachowanie spójnego systemu obszarów chronionych
- Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu
- Zrównoważony rozwój z poszanowaniem obecnych zasobów środowiska przyrodniczego

Wszystkie ustalenia i rekomendacje dotyczące prowadzenia oraz kształtowania polityki przestrzennej w Gminie Przecław pozostają w pełnej zgodności z wyznaczonymi filarami Strategii Rozwoju, a także z celami strategicznymi i operacyjnymi oraz podanymi przykładami działań. Znajdują one swoje odzwierciedlenie również w części graficznej dokumentu – w Modelu Struktury Funkcjonalno-Przestrzennej, w szczególności w formie map przedstawiających kierunki działań i obszary interwencji.

W przypadkach, gdy ujęcie ma charakter ogólny (np. poprzez wskazanie działań przypisanych do danego celu strategicznego), prezentacja kartograficzna obrazuje przestrzenny wymiar polityki rozwoju gminy. Jednocześnie wskazany katalog działań ma charakter przykładowy i otwarty, stanowiąc ramę dla dalszych, bardziej szczegółowych przedsięwzięć wdrożeniowych:

- 1. Rozwój społeczny i kapitał ludzki**
- 2. Lokalne zasoby jako fundament rozwoju gospodarczego**
- 3. Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i zrównoważony rozwój**
- 4. Sprawne zarządzanie i bezpieczeństwo publiczne**

Prawidłowa realizacja założeń Strategii Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026–2036 będzie nadzorowana poprzez jej skuteczne wdrażanie, a następnie systematyczny monitoring i ewaluację. Dzięki regularnemu gromadzeniu oraz analizie danych zostanie wprowadzony mechanizm ciągłej kontroli i oceny postępów w realizacji przyjętych kierunków działań. Umożliwi to szybkie wykrywanie ewentualnych nieprawidłowości, ich eliminację oraz ograniczanie ryzyka wystąpienia negatywnych konsekwencji w przyszłości. Zaleca się również opracowanie lub aktualizację szczegółowych planów i programów, precyzujących zakres działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych.

Należy także pamiętać, iż podczas tworzenia nowych bądź aktualizacji istniejących sektorowych gminnych planów i programów, powinny być one spójne ze Strategią Rozwoju Gminy. Do takich dokumentów należą m.in.:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy
- Lokalny Program Rewitalizacji
- Gminny program ochrony środowiska
- Plan Ogólny
- Plan gospodarki niskoemisyjnej
- Program usuwania azbestu z terenu Gminy Przecław

Realizacja Strategii ukierunkowana jest na potrzeby lokalnej społeczności, dlatego mieszkańcy powinni zostać poinformowani o jej najważniejszych założeniach. Dokument przyjęty przez Radę Miejską stanowi nie tylko wyznacznik działań samorządu, lecz także źródło informacji dla społeczności lokalnej. Mieszkańcy powinni mieć możliwość zapoznania się z planowanymi na najbliższe lata inicjatywami i przedsięwzięciami, które będą realizowane przez Urząd Miejski oraz podległe mu jednostki.

SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII POPRZECZ DOKUMENTY WYKONAWCZE I PLANISTYCZNE

Rekomendacje dotyczące tworzenia dokumentów wykonawczych do strategii dotyczą:

- Zachowania spójności wszelkich zapisów i ustaleń ze Strategią Rozwoju
- Utrzymania zrównoważonego rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy, zgodnie z dotychczasowymi funkcjami obszarów
- Przygotowywanie i aktualizacja dokumentów strategicznych, które służą realizacji założeń Strategii zgodnie z bieżącymi potrzebami gminy
- Informowanie społeczności lokalnej

6

Obszary strategicznej interwencji

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Rozwój Gminy Przecław wpisuje się w szerszy kontekst planowania strategicznego na poziomie regionalnym i krajowym, uwzględniając cele oraz kierunki interwencji określone w dokumentach planistycznych, takich jak m.in **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030, Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), Program Strategiczny Rozwoju Transportu Województwa Podkarpackiego do roku 2030**

Gmina Przecław, jako część **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Mielec (MOF Mielec)**, objęta jest polityką ukierunkowaną na wykorzystanie zarówno endogenicznych potencjałów rozwojowych, jak i przezwyciężanie barier o charakterze społeczno-gospodarczym i infrastrukturalnym. W tym kontekście MOF Mielec został wskazany jako **Obszar Strategicznej Interwencji (OSI)**, zgodnie z definicją OSI zawartą w KSRR 2030. Interwencja publiczna na tym obszarze ukierunkowana jest na wzmacnianie funkcji gospodarczych, poprawę spójności przestrzennej i społecznej, a także podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Zgodnie z celami **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)** dla MOF Mielec, istotne znaczenie ma:

- rozwój społeczno-gospodarczy i poprawa jakości życia mieszkańców,
- zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej,
- ochrona środowiska i efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznych.

W **Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030**, podkreśla się znaczenie wykorzystania policentrycznego układu

osadniczego oraz wzmacniania powiązań komunikacyjnych w celu poprawy spójności terytorialnej. Dla Gminy Przecław istotne są także wskazane priorytety takie jak:

- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym sektora MŚP,
- cyfryzacja i internacjonalizacja lokalnej gospodarki,
- inwestycje w niskoemisyjny transport publiczny oraz infrastrukturę drogową,
- rozwój funkcji turystycznych i promocja gospodarcza regionu.

Na poziomie planowania przestrzennego województwa, wskazano konieczność integracji ośrodka subregionalnego – Mielca – z jego zapleczem funkcjonalnym, do którego należy Przecław, co ma sprzyjać rozwojowi potencjału gospodarczego oraz poprawie warunków życia mieszkańców całego obszaru.

Tym samym, Gmina Przecław, uczestnicząc aktywnie w realizacji strategii rozwoju MOF Mielec oraz korzystając z instrumentów planowania ponadlokalnego (w tym OSI i ZIT), wzmacnia swoją pozycję w strukturze funkcjonalnej regionu, równocześnie zwiększając efektywność działań rozwojowych w skali lokalnej.

Gmina Przecław położona jest w obszarze terytorialnym objętym **Strategią Rozwoju Ponadlokalnego „Dorzecze Wisłoki” na lata 2022–2030**. Strategia ta została opracowana w celu wspierania harmonizacji planowania przestrzennego, inwestycji infrastrukturalnych oraz działań gospodarczych i społecznych. Uwzględnienie zapisów Strategii Ponadlokalnej w dokumentach gminnych pozwala na efektywne wykorzystanie dostępnych instrumentów wsparcia, zwiększa komplementarność działań rozwojowych i wspiera realizację celów strategicznych Gminy Przecław w szerszym kontekście regionalnym.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Gmina Przecław położona jest w obrębie wydzielonych obszarów specjalnych, które zostały wyznaczone w strategicznych i planistycznych dokumentach krajowych i wojewódzkich. W celu ich identyfikacji przeanalizowane zostały następujące dokumenty:

- **Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)**
- **Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030**
- **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030**

Przez obszary specjalne rozumie się:

- **OF (obszary funkcjonalne)** – obszary, na których występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego); szczególnym typem obszaru funkcjonalnego jest miejski obszar funkcjonalny
- **OSI (obszary strategicznej interwencji)** – określone w strategii rozwoju obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i społeczne.

Przecław został zalicza się również do:

- **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Mielec (MOF Mielec)**
- **Obszaru „Dorzecza Wisłoki”**

Obszary Strategicznej Interwencji w Strategii Rozwoju Województwa zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść: krajowego i regionalnego, spójnych z Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, co warunkuje, iż OSI wyznaczone na poziomie krajowym i regionalnym są komplementarne.

Wśród Obszarów Strategicznej Interwencji wskazanych na poziomie krajowym, znalazły się m.in.: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno – gospodarcze oraz Wschodnia Polska. Gmina Przecław znajduje się na obszarze objętym działaniami OSI:

- **Wschodnia Polska**

Wschodnia część kraju w największym stopniu skupia obszary zagrożone marginalizacją, a jej województwa - lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie - znajdują się w grupie regionów o zdecydowanie niższym poziomie konkurencyjności w porównaniu do średniej w Unii Europejskiej. W zasięgu OSI Wschodnia Polska znajduje się Gmina Przecław.

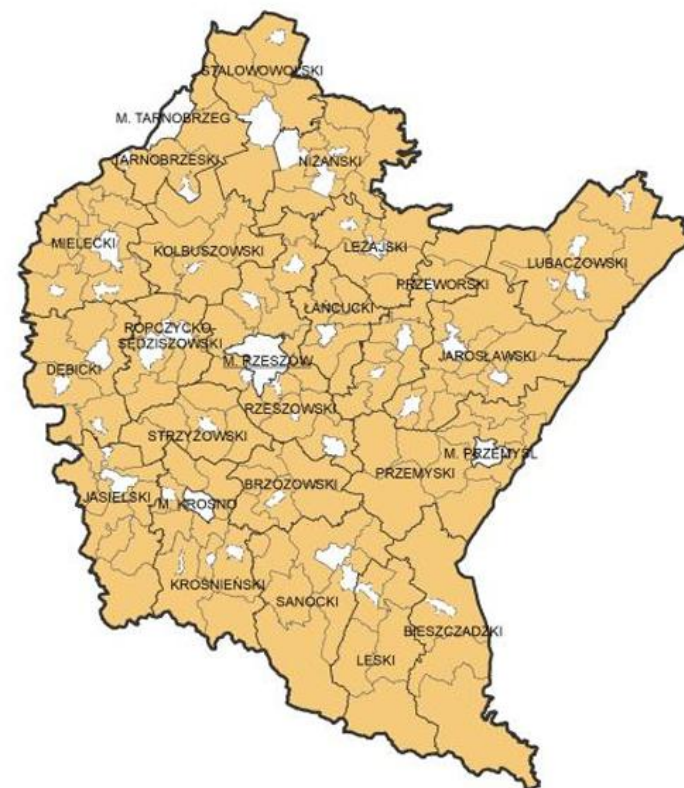
Działania podejmowane w ramach programu powinny koncentrować się przede wszystkim na wzmacnianiu warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, tworzeniu stabilnych i wysokiej jakości miejsc pracy oraz zwiększaniu atrakcyjności inwestycyjnej województw Polski Wschodniej. Realizacja tych założeń przyczyni się do wzrostu konkurencyjności regionalnych gospodarek, a w dłuższej perspektywie do trwałego ożywienia i wzmocnienia aktywności gospodarczej w makroregionie.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

 OBSZAR POLSKI WSCHODNIEJ

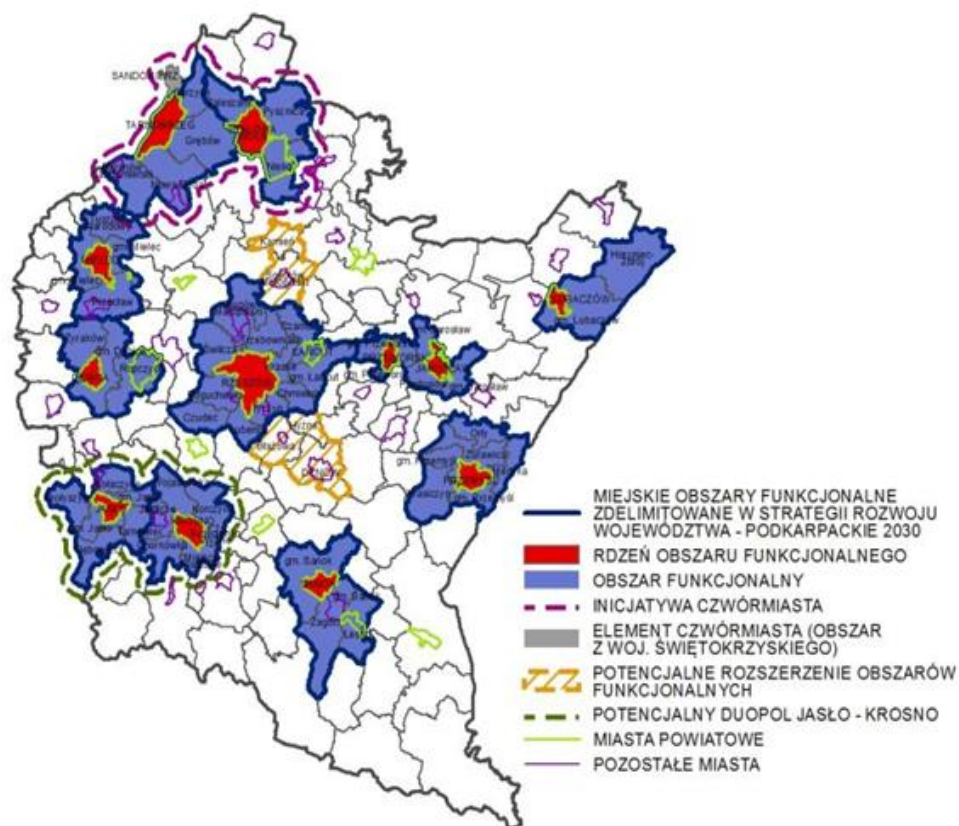
Obszar Wschodnia Polska (źródło: Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030)

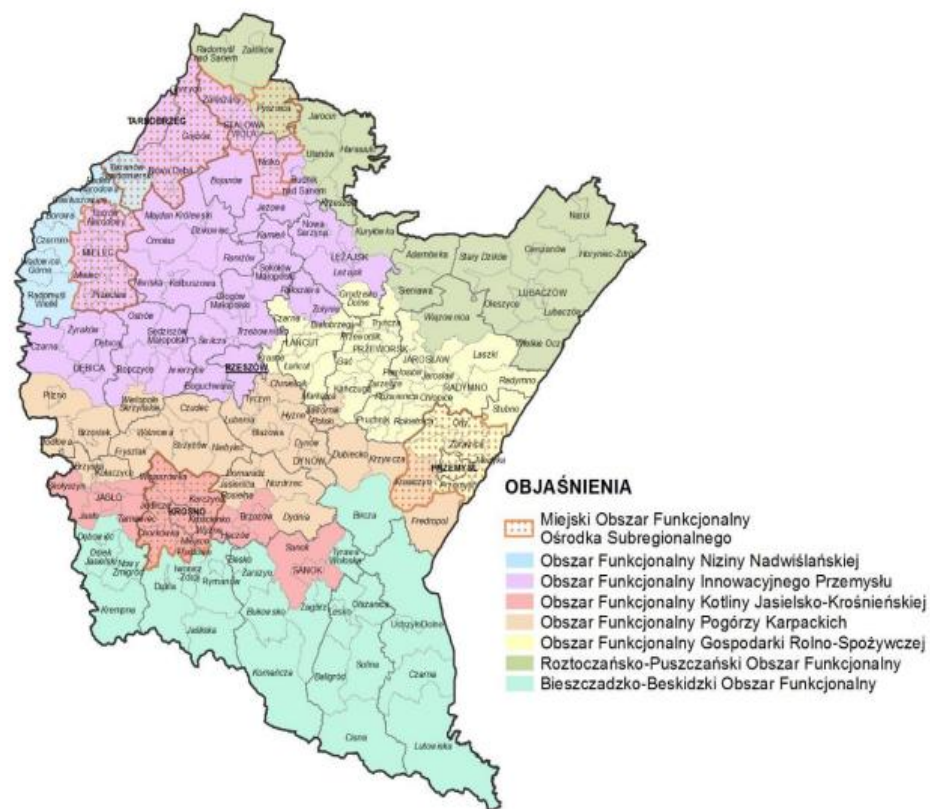
 OBSZAR WIEJSKI

Obszary wiejskie (źródło: Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030)

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

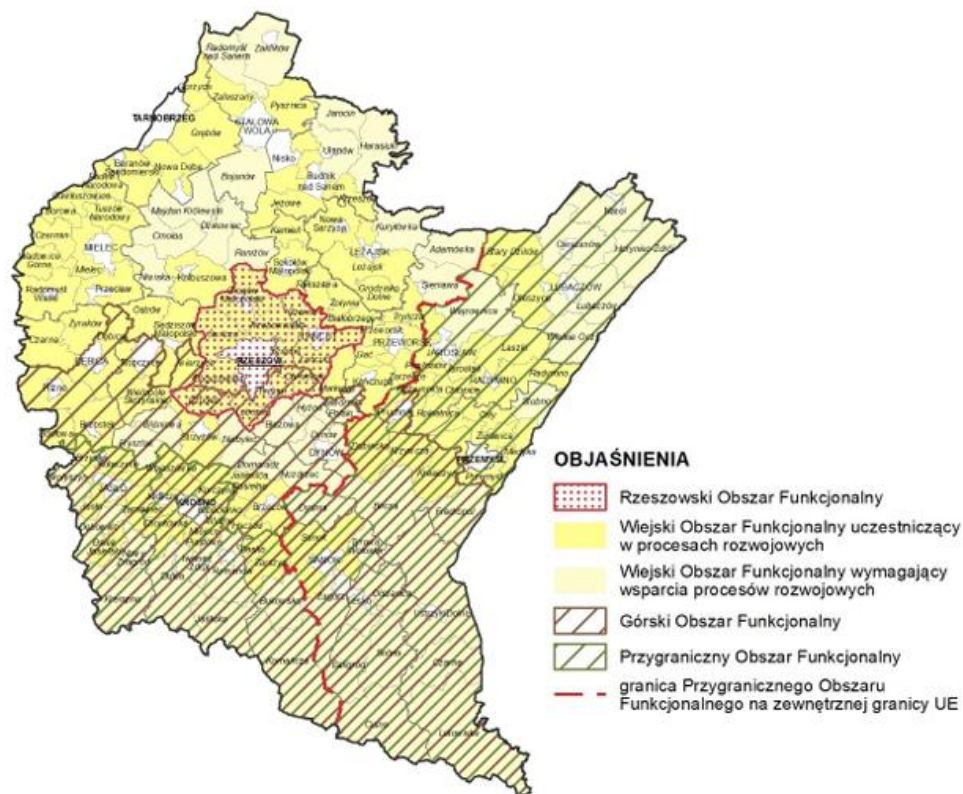

Obszary funkcjonalne (źródło: Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030)

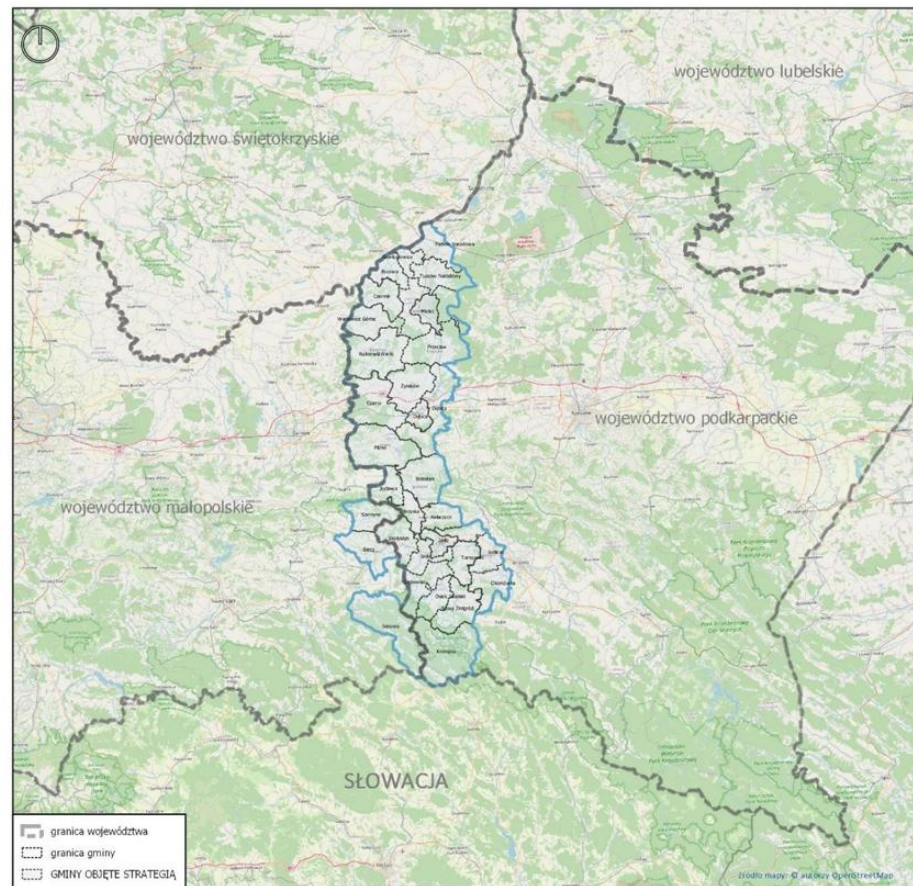

Obszary funkcjonalne (źródło: Plan Zagospodarowania Województwa Podkarpackiego Perspektywa 2030)

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszary funkcjonalne (źródło: Plan Zagospodarowania Województwa Podkarpackiego Perspektywa 2030)

Obszar Dorzecza Wisłoki (źródło: Strategią Rozwoju Ponadlokalnego „Dorzecze Wisłoki” na lata 2022–2030)

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Samorząd Województwa, poza OSI krajowymi, do objęcia specjalnym wsparciem wskazał następujące regionalne obszary strategicznej interwencji: subregionalne bieguny wzrostu i miejskie obszary funkcjonalne; miasta powiatowe i małe; Rzeszów i Rzeszowski Obszar Funkcjonalny; obszary wiejskie; obszary zagrożone trwałą marginalizacją w województwie; obszar Bieszczad; obszar gmin „Błękitnego Sanu”.

Gmina Przecław znajduje się w obszarach objętymi regionalnymi działaniami OSI:

Priorytet 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego

Działanie polega na wykorzystaniu policentrycznego, miejskiego układu osadniczego poprzez wzmacnianie współpracy i powiązań funkcjonalnych między ośrodkami, równomierne rozprzestrzenianie procesów rozwojowych oraz poprawę spójności terytorialnej. Obejmuje to rozwój infrastruktury transportowej i komunikacyjnej, wsparcie biegunów wzrostu oraz tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju całego obszaru.

Priorytet 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

Rozwój obszarów wiejskich powinien opierać się na modernizacji infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, teleinformatycznej i transportowej) oraz wspieraniu przedsiębiorczości w sektorach pozarolniczych. Działania mają zwiększać dostęp do usług publicznych, mobilność, tworzyć nowe miejsca pracy i umożliwiać podnoszenie kwalifikacji, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska naturalnego, co

Wyznaczone cele strategiczne, kierunki działań oraz planowane w ich ramach cele operacyjne zgodne są z zapisami Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030. Wszystkie cele oraz kierunki działań zostały opracowane z uwzględnieniem ustaleń, rekomendacji i priorytetów wskazanych w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym i regionalnym. Zapewnia to ich spójność z obowiązującymi ramami programowymi oraz zgodność z długofalowymi politykami rozwoju, a także umożliwia skuteczną koordynację działań z innymi inicjatywami realizowanymi na różnych szczeblach zarządzania.

Strategia Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036 jest zgodna z nadrzędnymi strategiami ponadlokalnymi, takimi jak "Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030" oraz innymi dokumentami krajowymi, co zapewnia spójność działań na różnych szczeblach administracyjnych i zwiększa szanse na ich skuteczną realizację.

Tabela przedstawiająca korelację założeń strategicznych wskazuje na kluczowe obszary wspólne dla gminy i regionu, co potwierdza, że cele rozwoju gminy są zgodne z celami strategicznymi wyższego szczebla, a ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia efektywności działań na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym.

Wszystkie te działania mają na celu zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnych, poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju gospodarczego. Integracja tych działań w ramach strategii gminy i strategii regionalnych pozwala na lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów, a także umożliwia większą koordynację działań pomiędzy samorządami gminnymi a wojewódzkimi. W efekcie przyczyni się do zrównoważonego rozwoju całego regionu.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

KORELACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGICZNYCH			
Obszary tematyczne i regionalne obszary strategicznej interwencji Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030	Kluczowe kierunki rozwoju	Strategia Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026–2036	Spójność kierunków rozwoju – cele strategiczne
OBSZAR TEMATYCZNY 1. GOSPODARKA I NAUKA Priorytet 1.1. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe wspierające gospodarkę	Wzmacnianie i rozwój inteligentnych specjalizacji gospodarczych regionu oraz prowadzenie procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) oraz identyfikowanie nowych, rozwojowych branż gospodarki	Cele operacyjne: 3.2 – Kształtowanie kultury przedsiębiorczości, 3.4 – Rozwój lokalnych produktów i usług opartych na zasobach gminy	CEL STRATEGICZNY 3. WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU GMINY
OBSZAR TEMATYCZNY 1. GOSPODARKA I NAUKA Priorytet 1.3. Konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie	Prowadzenie procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) oraz identyfikowanie nowych, rozwojowych branż gospodarki oraz konkurencyjność gospodarki poprzez innowacje i nowoczesne technologie, wspieranie innowacyjności w gospodarce	Cele operacyjne: 3.1 - Kompleksowe wsparcie rozwoju MŚP, 3.3 - Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	CEL STRATEGICZNY 3. WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU GMINY
OBSZAR TEMATYCZNY 2. KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY Priorytet 2.3. Kultura i dziedzictwo kulturowe	Tworzenie warunków dla upowszechniania kultury, rozwijania form działalności kulturalnej i interpretacji dziedzictwa wraz ze zwiększeniem kompetencji kulturowych mieszkańców, wzmacnianie współpracy i partnerstwa na rzecz wykorzystania regionalnych zasobów dziedzictwa i kultury współczesnej jako potencjału rozwojowego, infrastruktura kultury i zwiększenie atrakcyjności dziedzictwa kulturowego	Cele operacyjne: 1.3 - Rozwój i wsparcie lokalnej kultury, inicjatyw oraz talentów, 2.2 - Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dostępnych dla różnych grup społecznych 2.3 - Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego	CEL STRATEGICZNY 1. WZMACNIANIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PARTYCYPACJI MIESZKAŃCÓW CEL STRATEGICZNY 2. BUDOWANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ ORAZ PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
OBSZAR TEMATYCZNY 2. KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY Priorytet 2.5. Społeczeństwo obywatelskie i kapitał społeczny	Poprawa zaangażowania społecznego i współpracy pomiędzy podmiotami publicznymi, prywatnymi, sektorem nauki i społeczeństwem obywatelskim poprzez skuteczne wykorzystanie różnych form partnerstwa i współpracy, wzmacnianie kapitału społecznego poprzez rozwijanie zaufania pomiędzy instytucjami publicznymi a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego	Cele operacyjne: 1.1 - Wzmacnianie postaw obywatelskich, 2.1 - Tworzenie i rozwój miejsc spotkań dla wszystkich grup mieszkańców	CEL STRATEGICZNY 1. WZMACNIANIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PARTYCYPACJI MIESZKAŃCÓW CEL STRATEGICZNY 2. BUDOWANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ ORAZ PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
OBSZAR TEMATYCZNY 3. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA Priorytet 3.1. Bezpieczeństwo energetyczne i OZE	Rozwój infrastruktury energetycznej, wsparcie energetyki opartej na OZE, budowa zbiorników retencyjnych	Cel operacyjny: 5.2 - Wzmacnianie zielonej i niebieskiej infrastruktury	CEL STRATEGICZNY 5. ZAPEWNIENIE ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM PRZYRODNICZYM
OBSZAR TEMATYCZNY 3. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA Priorytet 3.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego	Rozwój systemu transportowego województwa w celu zwiększenia dostępności wewnętrznej regionu, rozwój transportu publicznego,	Cel operacyjny: 6.1 - Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej	CEL STRATEGICZNY 6. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA GMINĄ
OBSZAR TEMATYCZNY 3. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA Priorytet 3.4. Rozwój infrastruktury informacyjno-komunikacyjnej w regionie	Rozbudowa infrastruktury sieci informacyjno-komunikacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o trudnej dostępności, zapewnienie dostępu do sieci informacyjno-komunikacyjnej	Cele operacyjne: 3.4 - Rozwój lokalnych produktów i usług opartych na zasobach gminy, 5.1 - Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów do rozwoju turystyki i rekreacji	CEL STRATEGICZNY 3. WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU GMINY
OBSZAR TEMATYCZNY 3. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA Priorytet 3.6. Przeciwdziałanie i minimalizowanie skutków zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi	Przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków powodzi, przeciwdziałanie, minimalizowanie i usuwanie skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych – huragany, susze, grad, ulewne deszcze oraz pożary	Cel operacyjny: 7.3 - Wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatycznych	CEL STRATEGICZNY 7. ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

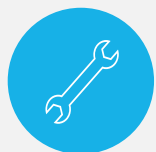
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

KORELACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGICZNYCH			
Obszary tematyczne i regionalne obszary strategicznej interwencji Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030	Kluczowe kierunki rozwoju	Strategia Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026--2036	Spójność kierunków rozwoju
OBSZAR TEMATYCZNY 3. INFRASTRUKTURA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I ŚRODOWISKA Priorytet 3.8. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego województwa, poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa	Cel operacyjny: 5.3 - Ochrona krajobrazu	CEL STRATEGICZNY 5. ZAPEWNIENIE ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM PRZYRODNICZYM
OBSZAR TEMATYCZNY 4. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG Priorytet 4.1. Poprawa dostępności do usług publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych	Rozwój digitalizacji i zwiększenie dostępności zasobów publicznych on-line, zwiększenie zastosowania i wykorzystania technologii cyfrowych,	Cele operacyjne: 6.2 - Podnoszenie standardów zarządzania, współpracy i komunikacji z mieszkańcami 6.3 - Wsparcie i rozwój usług publicznych	CEL STRATEGICZNY 6. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA GMINĄ
OBSZAR TEMATYCZNY 4. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG Priorytet 4.2. Planowanie przestrzenne wspierające aktywizację społeczności i aktywizacja obszarów zdegradowanych	Poprawa ładu przestrzennego i jakości zarządzania przestrzenią, aktywizacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych, lokalne działania aktywizujące społeczność regionu	Cel operacyjny: 4.2 - Rozwój zróżnicowanych i zrównoważonych form mieszkalnictwa	CEL STRATEGICZNY 4. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH
OBSZAR TEMATYCZNY 4. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG Priorytet 4.3. Wsparcie instytucjonalne i poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Wsparcie dla podmiotów zapewniających bezpieczeństwo, integracja systemów zarządzania i wymiany informacji,	Cele operacyjne: 4.1 - Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych dla wszystkich grup społecznych, 7.1 - Rozwój systemu ostrzegania i reagowania na zagrożenia 7.2 - Wzmacnianie bezpieczeństwa w ruchu drogowym	CEL STRATEGICZNY 4. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH
OBSZAR TEMATYCZNY 4. DOSTĘPNOŚĆ USŁUG Priorytet 4.4. Budowanie i rozwój partnerstwa dla rozwoju województwa	Współpraca na rzecz rozwoju województwa, implementacja rozwiązań organizacyjnych sprzyjających partycypacji społecznej w partnerstwach dla rozwoju	Cel operacyjny: 1.2 - Podnoszenie jakości i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych	CEL STRATEGICZNY 1. WZMACNIANIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PARTYCYPACJI MIESZKAŃCÓW
OBSZAR HORYZONTALNY – TERYTORIALNY WYMIAR STRATEGII Priorytet 7.1. Wykorzystanie policentrycznego miejskiego układu osadniczego	Rozwój powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów funkcjonalnych biegunów wzrostu	Cele operacyjne: 4.1 - Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych dla wszystkich grup społecznych, 7.2 - Wzmacnianie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, 6.1 - Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej	CEL STRATEGICZNY 4. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH CEL STRATEGICZNY 6. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA GMINĄ
OBSZAR HORYZONTALNY – TERYTORIALNY WYMIAR STRATEGII Priorytet 7.4. Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku	Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej w aspekcie społecznym i kulturowym, Racjonalizacja przestrzeni wiejskiej	Cele operacyjne: 4.1 - Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych dla wszystkich grup społecznych, 7.2 - Wzmacnianie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, 6.1 - Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej, Cele operacyjne: 3.4 - Rozwój lokalnych produktów i usług opartych na zasobach gminy, 5.1 - Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów do rozwoju turystyki i rekreacji	CEL STRATEGICZNY 3. WYKORZYSTANIE GOSPODARCZEGO POTENCJAŁU GMINY CEL STRATEGICZNY 4. POPRAWA JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH CEL STRATEGICZNY 5. ZAPEWNIENIE ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM PRZYRODNICZYM CEL STRATEGICZNY 6. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I EFEKTYWNOŚCI ZARZĄDZANIA GMINĄ CEL STRATEGICZNY 7. ZAPEWNIENIE WYSOKIEGO POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

7 Wdrażanie, monitoring i ewaluacja Strategii

SYSTEM WDRAŻANIA

Gmina posiada duży potencjał rozwojowy w zdefiniowanych kierunkach rozwoju, które będą realizowane przez wypracowane cele strategiczne oraz kierunki działań. Procedura wdrażania Strategii powinna być powiązana z realizacją działań związanych ze świadomym kształtowaniem polityki władz gminy w zakresie merytorycznym i organizacyjnym oraz jego komunikowania najważniejszym interesariuszom, w szczególności mieszkańcom gminy.

PRZYGOTOWANIE DO WDROŻENIA STRATEGII ROZWOJU GMINY – PRZYGOTOWANIE PODSTAWY ORGANIZACYJNEJ

- Przyjęcie Strategii i podjęcie decyzji o jej wdrożeniu odbywa się na drodze Uchwały Rady Miejskiej
- Za nadzorowanie wdrażania i realizacji niniejszej Strategii odpowiedzialny jest Burmistrz Przecławia
- Podmiotem wdrażającym Strategię jest Urząd Miejski w Przecławiu
- Przypisanie odpowiedzialności za kluczowe działania do pracowników w ramach konkretnych stanowisk zgodnie z kompetencjami, w szczególności w ramach Wydziału Infrastruktury i Rozwoju
- Wprowadzenie przejrzystego podziału odpowiedzialności, kompetencji i zakresu działań
- Wprowadzenie ujednoliconego systemu (modelu), uwzględniającego powiązania pomiędzy poszczególnymi wydziałami i i pracownikami Urzędu Miejskiego w Przecławiu
- Zespół odpowiadający za wdrażanie Strategii jest odpowiedzialny lub współodpowiedzialny za zadania związane z inwestycjami wpisującymi się w realizację określonych kierunków działań

WDROŻENIE I REALIZACJA STRATEGII ROZWOJU

- Udostępnienie na stronach i w mediach społecznościowych informacji o nowej Strategii Rozwoju. Dostęp do materiałów powinien być możliwie szybki, prosty i intuicyjny
- Jednoznaczne zakomunikowanie planowanych działań wszystkim innym interesariuszom – wewnętrznym i zewnętrznym
- Strategia Rozwoju stanowi kierunkowo określony plan współpracy Urzędu Miejskiego w Przecławiu z innymi podmiotami sektora publicznego i samorządowego na terenie gminy, gmin ościennych i w ramach jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla
- W proces wdrażania Strategii należy zaangażować również grupy interesariuszy, spoza sektora publicznego, w szczególności z sektora społecznego, na który składają się mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i lokalni działacze
- Istotną grupą partnerów stanowi sektor biznesowy, w szczególności lokalni przedsiębiorcy, inwestorzy oraz potencjalni inwestorzy

SYSTEM MONITORINGU

Rzetelne mierzenie postępów w realizacji programu oraz szybkie i skuteczne reagowanie na pojawiające się problemy, zapewni kompleksowy system monitoringu.

System monitoringu dostarczy informacji o stopniu realizacji celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań określonych w Strategii. Został on sformułowany na dwóch poziomach, strategicznym i operacyjnym.

Pierwszy z poziomów monitoringu dotyczy celów strategicznych oraz operacyjnych, ma charakter strategiczny i będzie sporządzany raz na dwa lata razem z procesem ewaluacji bieżącej (**on - going**). Raport z realizacji Strategii na tym poziomie monitoringu zawierał będzie m.in. informacje na temat:

- poziomu osiągnięcia docelowych wartości wskaźników celów operacyjnych
- projektów zrealizowanych w danym okresie sprawozdawczym (na podstawie informacji i źródeł pozyskiwanych z monitoringu na poziomie operacyjnym)
- zmaterializowanych ryzykach o poziomie wysokim i bardzo wysokim, które wpływają na osiągnięcie celów
- wniosków wynikających z przeprowadzonej analizy poziomu osiągnięcia docelowych wartości wskaźników istotnych z perspektywy dalszego wdrażania Strategii
- rekomendacji zmian w realizacji założeń Strategii
- informacji dotyczących wykorzystania środków finansowych

Przykładowa **lista wskaźników** jest zależna od zakresu danych, którymi dysponuje Urząd Miejski oraz podmioty powiązane (w tym podmioty realizujące politykę miejską). Wartości zdefiniowanych mierników będą pozyskiwane m.in. z następujących źródeł:

- dane Urzędu Miejskiego oraz podmiotów powiązanych
- dane pozyskiwane z GUS
- dane pozyskiwane w toku badania opinii publicznej (CATI/CAWI)

Drugi z poziomów monitoringu dotyczy zdefiniowanych w Strategii kierunków działań oraz wszystkich innych projektów i działań realizujących politykę rozwojową. Raport z monitoringu na tym poziomie ma charakter operacyjny i będzie sporządzany corocznie. Będzie on zawierał m.in. informacje na temat:

- działań i projektów zrealizowanych w danym okresie sprawozdawczym
- kosztów wszystkich działań i projektów
- efektywności wszystkich działań, które wpływają na realizację obecnych i planowanych projektów
- wszelkich innych informacji istotnych z punktu widzenia realizacji strategii rozwoju

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 1

CEL STRATEGICZNY 1 - Wzmacnianie integracji społecznej i partycypacji mieszkańców						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
1.1 Wzmacnianie postaw obywatelskich	Liczba zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego	Urząd / raporty z konsultacji	2	Rosnący	>2	Szt./rok
1.2 Podnoszenie jakości i wspieranie działalności lokalnych organizacji pozarządowych	Liczba projektów realizowanych z udziałem NGO	Rejestry urzędu / sprawozdania NGO	12 podpisanych umów	Rosnący	20 projektów rocznie	Szt./rok
1.3 Rozwój i wsparcie lokalnej kultury, inicjatyw oraz talentów	Liczba wydarzeń kulturalnych i inicjatyw lokalnych (np. festiwale, konkursy, wystawy) w Domu Kultury	Ośrodek kultury, raporty z wydarzeń, sprawozdania organizatorów	119	Rosnący	130 rocznie	Szt./rok

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 2

CEL STRATEGICZNY 2 - Budowanie tożsamości lokalnej oraz promocja dziedzictwa kulturowego						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
2.1 Tworzenie i rozwój miejsc spotkań dla wszystkich grup mieszkańców	Liczba nowych przestrzeni publicznych (np. parki, place, centra kultury) dostępnych dla mieszkańców	Urząd / raporty z inwestycji	1	Rosnący	3 rocznie	Szt./rok
2.2 Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dostępnych dla różnych grup społecznych	Liczba uczestników wydarzeń w organizowanych przez Dom Kultury rocznie	Urząd / ośrodki kultury/raporty z wydarzeń	28083 osób	Rosnący	30 tys. osób rocznie	Os./rok
2.3 Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego	Liczba zrealizowanych projektów związanych z ochroną i promocją dziedzictwa	Urząd / Instytucje kultury/ projekty finansowane z funduszy UE	4 w 2024 r.	Rosnący	>4 rocznie	Szt./rok

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 3

CEL STRATEGICZNY 3 - Wykorzystanie gospodarczego potencjału gminy						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
3.1 Kompleksowe wsparcie rozwoju MŚP	Liczba udzielonych dotacji, szkoleń i konsultacji dla MŚP	Urząd / lokalne centra wspierania przedsiębiorczości	0	Rosnący	2 rocznie	Szt./rok
3.2 Kształtowanie kultury przedsiębiorczości	Liczba nowych przedsiębiorców w gminie	Urząd	41 w 2024 r.	Rosnący	45 rocznie	Szt./rok
3.3 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Liczba nowych zrealizowanych w 100 % inwestycji	Urząd / raporty z inwestycji	24 w 2024 r.	Rosnący	25 szt. Rocznie	Szt./rok
3.4 Rozwój lokalnych produktów i usług opartych na zasobach gminy	Liczba produktów lub usług oparte na zasobach lokalnych (np. turystyka, rzemiosło)	Lokalne organizacje / raporty gospodarcze	0	Rosnący	4/10 lat	Szt./10 lat

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 4

CEL STRATEGICZNY 4 - Poprawa jakości i dostępności przestrzeni publicznych						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
4.1 Zwiększenie dostępności i atrakcyjności przestrzeni publicznych dla wszystkich grup społecznych	Liczba przedsięwzięć infrastrukturalnych dostosowanych do różnych grup społecznych/kategorii wiekowych	Urząd / raporty z inwestycji	7 w 2024 r.	Rosnący	15/10 lat	Szt./10 lat
4.2 Rozwój zróżnicowanych i zrównoważonych form mieszkalnictwa	Liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych oddanych do użytku	Urząd / raporty z inwestycji	0	Rosnący	5/10 lat	Szt./10 lat

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 5

CEL STRATEGICZNY 5 - Zapewnienie ładu przestrzennego oraz zrównoważonego zarządzania środowiskiem przyrodniczym						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
5.1 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów do rozwoju turystyki i rekreacji	Powierzchnia terenów rekreacyjnych i turystycznych dostępnych publicznie	Urząd / Ewidencja gruntów i budynków	25 ha w 2024 r.	Rosnący	7/10 lat	ha/10 lat
5.2 Wzmacnianie zielonej i niebieskiej infrastruktury	Liczba zrównoważonych inicjatyw turystyczno-rekreacyjnych (np. ścieżki rowerowe, szlaki piesze, miejsca rekreacji) oddanych do użytku w ciągu roku	Urząd / Ewidencja gruntów i budynków	1	Rosnący	2 rocznie	Szt./rok
5.3 Ochrona krajobrazu	Powierzchnia obszarów objętych ochroną krajobrazową	Urząd / Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	0 ha w 2024 r.	Rosnący	0,5/10 lat	ha/10 lat

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 6

CEL STRATEGICZNY 6 - Poprawa jakości usług publicznych i efektywności zarządzania gminą						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
6.1 Poprawa infrastruktury podstawowej i dostępności transportowej	Długość wybudowanej, rozbudowanej i zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	Urząd / sprawozdania z realizacji inwestycji	45,7	Rosnący	20 km/10 lat	Km/10 lat
6.2 Podnoszenie standardów zarządzania, współpracy i komunikacji z mieszkańcami	Liczba działań informacyjnych skierowanych do mieszkańców	Urząd	0	Rosnący	3/10 lat	Szt./10 lat
6.3 Wsparcie i rozwój usług publicznych	Liczba nowych programów społecznych lub projektów wdrożonych w ciągu roku	Urząd / raporty z inwestycji	5	Rosnący	>5 rocznie	Szt./rok

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII DLA CELU STRATEGICZNEGO NR 7

CEL STRATEGICZNY 7 - Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego						
Cel operacyjny	Proponowany wskaźnik	Źródło wskaźnika	Wartość bazowa [2024 rok]	Oczekiwany trend	Wartość docelowa	Jednostka
7.1 Rozwój systemu ostrzegania i reagowania na zagrożenia	Liczba awaryjnych punktów ładowania w gminie	Urząd / Dane z platform komunikacyjnych i systemów ostrzegawczych	0	Rosnący	4/10 lat	Szt./10 lat
7.2 Wzmacnianie bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Liczba kolizji drogowych na terenie gminy w ciągu roku	Urząd / Dane z systemów monitoringu drogowego i zarządzania ruchem	52	Malejący	- 10 rocznie	Szt./rok
7.3 Wdrażanie działań adaptacyjnych do zmian klimatycznych	Liczba prowadzonych akcji dla mieszkańców promujących zachowania ekologiczne	Urząd / Raporty z działań edukacyjnych i kampanii społecznych	5	Rosnący	10 rocznie	Szt./rok

SYSTEM EWALUACJI

Ocena aktualności Strategii i stopnia osiągnięcia zamierzonych celów będzie możliwa poprzez prowadzenie ewaluacji bieżącej (on-going) oraz pod koniec jej realizacji (ex-post). Ewaluacja pozwoli ocenić efekty podejmowanych działań w zakresie realizacji założonych celów i osiągnięcia przyjętych wskaźników oraz weryfikację racjonalności wykorzystania środków. Umożliwi również poprawę jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Będzie prowadzona w sposób umożliwiający zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych.

Z przebiegu ewaluacji (zarówno on-going, jak i ex-post) sporządzony zostanie raport z ewaluacji Strategii. W tym celu wykorzystane będą m.in. produkty monitoringu, czyli raporty z realizacji Strategii (zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym). Raport ewaluacyjny powinien zostać sporządzony językiem zrozumiałym dla odbiorców i zawierać co najmniej takie elementy jak: cele ewaluacji, opis zastosowanej metodologii, opis procesu badawczego, analizę wyników, wnioski i rekomendacje.

Efekty ewaluacji zostaną udostępnione szerokiemu gronu odbiorców. Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony przez podmiot zewnętrzny o odpowiednich do tego kompetencjach z zachowaniem standardów ewaluacji.

Rozpoczęcie procesu wdrażania Strategii Rozwoju Gminy.

Ewaluacja ex-post zostanie przeprowadzona pod koniec realizacji Strategii (w 2036 roku). Jej wynikiem będzie wskazanie, czy wdrożenie Strategii pozwoliło osiągnąć założone cele. Celem ewaluacji ex-post będzie również sformułowanie rekomendacji dotyczących założeń przyszłej Strategii lub kontynuacji działań w ramach dotychczasowego dokumentu.

2026

2028

2030

2032

2034

2036

Ewaluacja bieżąca (on-going) umożliwi kontrolę przebiegu procesu wdrażania i ocenę adekwatności realizowanych projektów, ich wpływu na realizację celów. Pozwoli na szybkie wykrycie pojawiających się problemów i podjęcie działań w celu ich rozwiązania, a także zaproponowanie ewentualnych zmian w zakresie poszczególnych działań lub projektów. Będzie ona realizowana raz na dwa lata, licząc od dnia przwiecia Strategii.

Ramy finansowania i źródła finansowania

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Realizacja wskazanych przedsięwzięć, zbieżnych z wyznaczonymi w Strategii filarami rozwoju, celami strategicznymi oraz celami operacyjnymi, stanowi jeden z podstawowych instrumentów wdrażania niniejszego dokumentu. Zadania te mieszczą się w zakresie kompetencji organów gminy i wyznaczają kluczowe kierunki interwencji inwestycyjnej przewidziane do realizacji w okresie obowiązywania Strategii, tj. do 2036 roku.

Podkreślenia wymaga, że przedstawiony katalog ma charakter otwarty i nie wyczerpuje wszystkich możliwych przedsięwzięć inwestycyjnych, jakie mogą zostać podjęte na terenie gminy Przecław. W miarę pojawiających się potrzeb oraz możliwości organizacyjnych i finansowych dopuszcza się realizację dodatkowych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Proces planowania oraz wdrażania kolejnych działań powinien cechować się dużą elastycznością, umożliwiającą szybkie i skuteczne dostosowywanie się do dynamicznie zmieniających się uwarunkowań społecznych, przestrzennych, środowiskowych oraz finansowych. Wprowadzane inicjatywy muszą być konsekwentnie zgodne z obowiązującymi dokumentami strategicznymi oraz aktami planowania przestrzennego, które wyznaczają ramy i kierunki rozwoju. Ponadto, każde nowe przedsięwzięcie powinno być starannie analizowane pod kątem aktualnych potrzeb oraz oczekiwań lokalnej społeczności, tak aby realnie odpowiadać na ich problemy i wyzwania. Taki elastyczny i świadomy proces pozwoli na optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów, minimalizację ryzyka oraz zapewni trwałość i efektywność realizowanych działań w perspektywie krótko- i długoterminowej.

Wszystkie projekty strategiczne zostały opracowane w sposób spójny i komplementarny z inwestycjami ujętymi m.in. w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. Ponadto, realizacja tych przedsięwzięć jest zgodna z celami i priorytetami określonymi w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dedykowanych dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF) Mielec. Działania strategiczne uwzględniają również wymogi oraz kierunki rozwoju wyznaczone w innych kluczowych dokumentach strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym oraz regionalnym. Dzięki temu zapewniona jest spójność i komplementarność podejmowanych inwestycji, co sprzyja efektywnemu wykorzystaniu zasobów oraz harmonijnemu rozwojowi obszaru w kontekście szerzej zakrojonych planów rozwojowych.

Wszystkie projekty strategiczne wpisują się w zapisy strategiczne Strategii:

- 1. Rozwój społeczny i kapitał ludzki**
- 2. Lokalne zasoby jako fundament rozwoju gospodarczego**
- 3. Przestrzeń przyjazna mieszkańcom i zrównoważony rozwój**
- 4. Sprawne zarządzanie i bezpieczeństwo publiczne**

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Nazwa projektu strategicznego	Okres realizacji	Szacunkowa wartość projektu w zł	Źródła finansowania	Cel strategiczny
Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Błoniu	2026-2036	800 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 1, 2, 4,
Przebudowa, rozbudowa budynku starej szkoły w Tuszymie na potrzeby biblioteki publicznej	2026-2036	9 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 1, 4, 6
Przebudowa, rozbudowa budynku hydroforni w Przecławiu na potrzeby magazynów obrony cywilnej	2026-2036	3 500 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 4, 6, 7
Przebudowa i rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Tuszymie	2026-2036	10 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 1, 4, 6
Przebudowa i rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Dobryninie	2026-2036	12 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 1, 4, 6
Modernizacja sal gimnastycznych w m. Tuszymie i Łączki Brzeskie	2026-2036	3 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 1, 4, 6
Budowa szatni sportowych w m. Tuszymie i Dobrynin	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 1, 4, 6
Modernizacja oczyszczalni ścieków w Błoniu	2026-2036	3 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 3, 5, 6, 7
Budowa kanalizacji na terenie Gminy Przecław	2026-2036	10 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 3, 5, 6, 7

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Nazwa projektu strategicznego	Okres realizacji	Szacunkowa wartość projektu w zł	Źródła Finansowania	Cel strategiczny
Budowa sieci wodociągowych na terenie Gminy Przecław	2026-2036	2 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:3, 5, 6, 7
Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa budynku komunalnego w Przecławiu, Rynek 10 na potrzeby Centrum Usług Społecznych	2026-2036	2 500 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 2, 4
Budowa krytego boiska sportowego w Przecławiu	2026-2036	10 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 4
Budowa wielofunkcyjnego obiektu sportowego w Rzemieniu	2026-2036	1 300 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 4
Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego z zapleczem szatniowo – sanitarnym w Białym Borze	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 4
Budowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Przecław	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 4, 6, 7
Budowa i modernizacja placów zabaw	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 4, 6
Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej na potrzeby osób z niepełnosprawnościami	2026-2036	2 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 4, 6
Budowa instalacji fotowoltaicznych wraz z magazynami energii w placówkach oświatowych na terenie Gminy Przecław	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:5, 6, 7

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Nazwa projektu strategicznego	Okres realizacji	Szacunkowa wartość projektu w zł	Źródła finansowania	Cel strategiczny
Budowa chodników i infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie Gminy Przecław	2026-2036	2 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:4, 5, 6
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Przecław	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 6, 7
Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Zabytków	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 2
Przebudowa dróg gminnych	2026-2036	5 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE: 4, 6, 7
Zagospodarowanie terenów zielonych w Gminie Przecław	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:4, 5
Inwestycja w OZE	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:6, 7
Ochrona ludności i obrona cywilna	2026-2036	1 000 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:6, 7

Wyznaczone projekty strategiczne	Okres realizacji	Szacunkowa wartość projektu w zł	Źródła finansowania	Cel strategiczny
Wszystkie przedstawione projekty strategiczne (suma wartości realizacji Strategii)	2026-2036	87 100 000,00	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, środki dotacyjne, fundusze europejskie	CELE STRATEGICZNE:1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

BUDŻETOWANIE I MONITORING

- Regularne (coroczne) tworzenie budżetu na wszystkie działania, wpisujące się w realizację założeń Strategii Rozwoju
- Prowadzenie bieżącego monitoringu wszystkich kosztów
- Monitorowanie przez dedykowaną osobę/zespół wydatków na działania oraz wprowadzenie możliwości blokowania wybranych wydatków (uznanych za nieadekwatne) za uprzednim przyzwoleniem Burmistrza.
- Regularne monitorowanie zasięgów prowadzonych działań online oraz liczby uczestników wydarzeń promocyjnych, realizowanych przez wszystkie jednostki.

Biorąc pod uwagę aktualną sytuację i niepewność związaną z finansami samorządów publicznych w Polsce, Strategia nie rozstrzyga, czy i w jakim zakresie skala wydatków ponoszonych na rozwój gminy będzie rosła. Ponadto dokumenty na poziomie strategicznym (w tym również niniejsza Strategia) nie określają konkretnych projektów, tylko kierunki działań – niemożliwe jest zatem oszacowanie konkretnych wielkości kosztów na etapie opracowania strategicznego. Dlatego konieczne jest uwzględnianie w uchwałach budżetowych działań, wpisujących się w cele określone w Strategii, z uwzględnieniem realności ich finansowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Środki finansowe niezbędne do realizacji Strategii Rozwoju Gminy Przecław będą pozyskiwane z różnych potencjalnych źródeł, obejmujących zarówno fundusze publiczne, jak i prywatne. Wśród nich należy wskazać:

Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy

Środki pochodzące z budżetu państwa, w tym na realizację programów rządowych

Środki dotacyjne dostępne w ramach programów dla Polski Wschodniej

Fundusze europejskie dostępne w ramach m.in.. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego

Środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego

Instrumenty finansowe obejmujące kredyty bankowe, pożyczki oraz obligacje

Dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych

9 Bibliografia

BIBLIOGRAFIA

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Przecław na lata 2022-2025 (Uchwała Nr XLIV/356/2022 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 25 lutego 2022 r.)
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w gminie Przecław
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030 (Uchwała nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r.)
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 (Uchwała nr XXVIII/242/2020 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 18 grudnia 2020 r.)
- Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Tuszyna na lata 2023 – 2032 (zatwierdzony na podstawie wniosku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 października 2023 r., znak ZU.6004.37.2023)
- Program wspierania rodzin w Gminie Przecław na lata 2022-2024 (Uchwałą nr XL VIII/407/2022 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 31 sierpnia 2022 r.)
- Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok
- Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Gminy Przecław na lata 2021 – 2036
- Raport o stanie Gminy Przecław za rok 2024
- Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Przecław na lata 2023-2030 (Uchwała nr LIX/545/2023 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 28 grudnia 2023 r.)
- Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030 (Uchwała nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.)
- Strategia ZIT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Mielca na lata 2022-2027 (Uchwała nr 29/717/24 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 27.08.2024 r.)
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Przecław (Uchwała nr VIII/58/2007 Rady Gminy Przecław z dnia 26 maja 2007 r.)
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego „Dorzecze Wisłoki” na lata 2022–2030)
- Regionalna Polityka Rowerowa Województwa Podkarpackiego, Załącznik nr 2 Koncepcja sieci korytarzy tras rowerowych na terenie województwa podkarpackiego
- Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego
- Program Strategiczny Rozwoju Transportu Województwa Podkarpackiego do roku 2030
- Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2023-2026

10 Załączniki

ZAŁĄCZNIKI

- Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Przecław w ramach opracowania pn. „Strategia Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036”

GMINA PRZECŁAW

ul. Kilińskiego 7

39-320 Przecław

+48 17 58 13 119

<https://przeclaw.org/>

urzadmiejski@przeclaw.org

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY PRZECŁAW

**w ramach opracowania
pn. „Strategia Rozwoju Gminy Przecław na
lata 2026-2036”**

Przecław 2025

Opracowanie:

ul. Rolna 155A | 02-729 Warszawa | Polska
www.cdpoint.com

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
1.1	Cel i zakres diagnozy.....	4
1.2	Podstawa prawna opracowania strategii	4
1.3	Metodologia i źródło danych.....	5
2.	Ogólne informacje o gminie	6
3.	Spółeczeństwo	7
3.1.	Ludność i procesy demograficzne	7
3.2.	Kapitał społeczny.....	14
3.3.	Pomoc społeczna	18
3.4.	Ochrona zdrowia.....	20
3.5.	Edukacja, opieka nad dziećmi i wychowanie	22
3.6.	Kultura i sztuka.....	25
3.7.	Sport, rekreacja i turystyka	29
3.8.	Mieszkalnictwo	33
3.9.	Bezpieczeństwo publiczne.....	36
3.10.	Cyfryzacja i zarządzanie lokalne	39
4.	Gospodarka.....	41
4.1.	Lokalna gospodarka	41
4.2.	Rynek pracy.....	47
4.3.	Finanse lokalne.....	54
5.	Przestrzeń i środowisko przyrodnicze.....	59
5.1.	Uwarunkowania planistyczne	59
5.2.	Struktura użytkowania gruntów	63
5.3.	Środowisko przyrodnicze.....	68
5.4.	Infrastruktura techniczna	73
5.5.	Komunikacja i infrastruktura drogowa	76
6.	Wnioski z diagnozy	81
7.	Bibliografia	86
8.	Spis tabel, rysunków i wykresów.....	88

1. Wprowadzenie

1.1 Cel i zakres diagnozy

Celem diagnozy strategicznej gminy jest dokładne zrozumienie jej obecnej sytuacji, zasobów oraz czynników, które mają wpływ na jej dalszy rozwój. Diagnoza ma zatem na celu zidentyfikowanie kluczowych uwarunkowań zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na przyszłość gminy. W ramach tego procesu określa się mocne strony, słabości, a także potencjalne szanse i zagrożenia wynikające z różnych czynników, takich jak zmiany demograficzne, gospodarcze czy społeczne.

Zakres diagnozy obejmuje także analizę lokalnych zasobów, specyfiki terytorialnej oraz różnorodności potrzeb poszczególnych części czy obszarów aktywności gminy i w gminie. Istotne jest także określenie głównych trendów rozwojowych oraz przewidywań dotyczących przyszłości, które mogą wskazać czy wpływać na kierunki jej dalszego rozwoju. Diagnoza choć obejmuje w dużej mierze analizę jej stanu w latach 2013-2023, nie ogranicza się jak wskazano wyłącznie do analizy przeszłości, czerpiąc z uwarunkowań zewnętrznych, trendów stanowi podstawę do opracowania skutecznej strategii rozwoju na przyszłość.

1.2 Podstawa prawna opracowania strategii

Opracowanie diagnozy strategicznej gminy jest realizowane w zgodzie z kluczowymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym: Zgodnie z art. 10e tej ustawy, gmina jest odpowiedzialna za opracowanie strategii rozwoju, która powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującą daną gminę.
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju: Artykuł 10a tej ustawy nakłada na podmioty opracowujące strategię rozwoju obowiązek przygotowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, uwzględniającej obszary funkcjonalne, w tym miejskie obszary funkcjonalne.

W wyniku nowelizacji przepisów, w szczególności Ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, wprowadzono zmiany dotyczące zakresu i formy diagnozy. Obecnie, diagnoza stanowi odrębny dokument, którego wnioski są następnie uwzględniane w treści strategii rozwoju gminy. Te akty prawne stanowią podstawę dla przeprowadzenia kompleksowej diagnozy, która jest fundamentem skutecznego planowania i realizacji polityki rozwoju gminy.

1.3 Metodologia i źródło danych

Niniejsza diagnoza jest efektem triangulacji analizowanych danych w ramach: analizy danych zastanych, w tym prostych analiz statystycznych, analiz przestrzennych, a także badań ankietowych CAWI, indywidualnych wywiadów pogłębionych i warsztatu diagnostycznego, który został przeprowadzony w lipcu 2025 r.

Przeprowadzona analiza desk research polegała na pozyskaniu i opracowaniu danych pochodzących ze zróżnicowanych źródeł. Dane miały charakter zarówno jakościowy, jak i ilościowy. Główne źródło danych stanowiły dokumenty o charakterze strategicznym, planistycznym i programowym na poziomie gminnym, ponadlokalnym i wojewódzkim, ogólnodostępne bazy danych, szczególnie BDL GUS oraz strony internetowe Gminy i innych podmiotów.

Niniejsza diagnoza powstała także z zaangażowaniem władarzy, mieszkańców i innych użytkowników gminy. W diagnozie szczególnie zauważalny i istotny jest głos społeczności lokalnej, stąd dokument zawiera cytowane wypowiedzi z badania ankietowego w sekcjach „Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie”. Ankieta CAWI została przeprowadzona w maju i czerwcu 2025 r., wzięło w niej udział 92 osób, a jej zakres obejmował kwestie społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne i środowiskowe. Przeprowadzone indywidualne wywiady pogłębione i warsztat diagnostyczny z udziałem przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Przecławiu, instytucji gminnych oraz innych lokalnych interesariuszy umożliwiły natomiast identyfikację mocnych i słabych stron oraz zagrożeń i szans gminy, uwzględniając zróżnicowane perspektywy.

2. Ogólne informacje o gminie

Gmina Przecław położona jest w zachodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie mieleckim. Powierzchnia gminy wynosi 134,3 km². Gmina składa się z miasta Przecław i 10 sołectw - Biały Bór, Błonie, Dobrynin, Kiełków, Łączki Brzeskie, Podole, Rzemień, Tuszyna, Wylów, Zaborcze.

Gmina Przecław od 2010 r. jest gminą miejsko-wiejską. W 2025 r. świętowane jest 15-lecie ponownego nadania praw miejskich, wcześniej Przecław miał status miasta w latach 1471-1919. Przecław jest położony w pobliżu większych miast - 16 km od Mielca i 20 km od Dębicy. Gmina Przecław jest zamieszkiwana przez 12 006 osób (wg stanu na 2023 r.). ¹

Teren gminy Przecław jest w większości równinny i mało zróżnicowany pod względem rzeźby terenu. W strukturze gruntów dominują użytki rolne. Przez gminę Przecław przepływa rzeka Wisłoka, gmina położona jest w Kotlinie Sandomierskiej, w centralnej części Doliny Dolnej Wisłoki. Sąsiaduje z następującymi formacjami geologicznymi: Płaskowyżem Tarnowskim, Płaskowyżem Kolbuszowskim oraz Pradolina Podkarpacką. ²

Wśród głównych walorów kulturowych należy wymienić zamek w Przecławiu w stylu renesansowym wraz 10 hektarowym parkiem krajobrazowym w stylu angielskim. Istotnymi atraktorami kulturowymi są również Baszta Rzemień oraz Pałac Szaszkiewiczów w Rzemieniu. Ważnym obiektem z perspektywy obsługi ruchu turystycznego jest ośrodek wczasowy Jawja Rzemień. Natomiast głównym atrakтором przyrodniczym jest rezerwat przyrody „Bagna Przecławskie”. Rozpoznawalną atrakcją jest również rezerwatowa hodowla konika polskiego w leśnictwie Sokole.

¹ BDL GUS

² <https://przeclaw.org/>

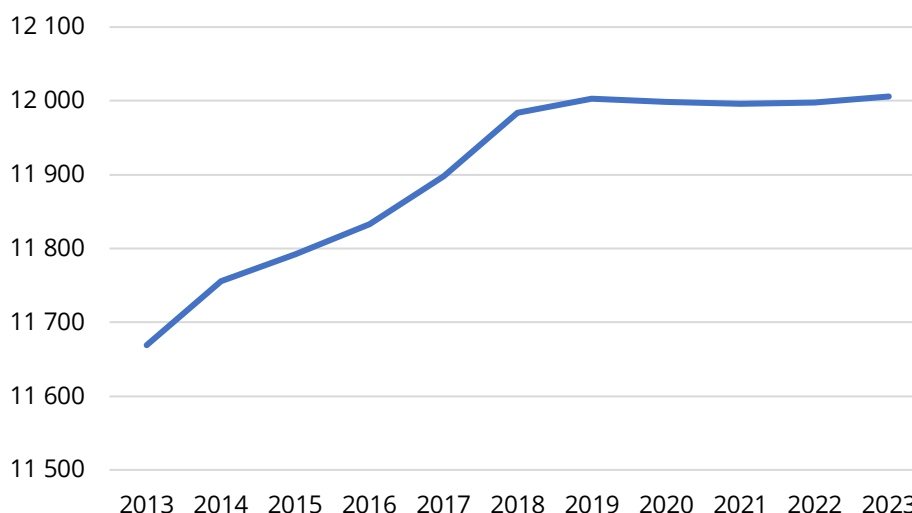
3. Społeczeństwo

Diagnoza strategiczna w zakresie sytuacji społecznej gminy przedstawia stan obecny i zachodzące zmiany społeczne w celu określenia potencjału i kierunku rozwoju gminy. Obejmuje analizę struktury demograficznej, ocenę kapitału społecznego, świadczenia pomocy społecznej, stanu ochrony zdrowia, edukacji, kultury, sportu, mieszkalnictwa, bezpieczeństwa publicznego i cyfryzacji gminy.

3.1. Ludność i procesy demograficzne

Liczba ludności

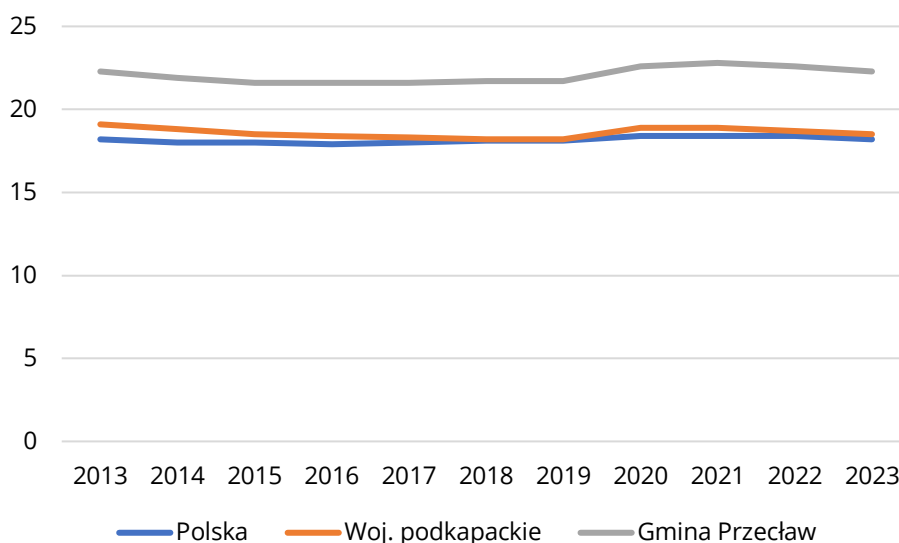
Gminę Przecław w 2023 r. zamieszkiwało 12 006 osób. W latach 2013-2018 nastąpił wyraźny wzrost liczby ludności, tempo wzrostu wyhamowało w 2019 r., w latach 2019-2023 liczba mieszkańców oscyluje na niemal niezmiennym poziomie – ok. 12 tys.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

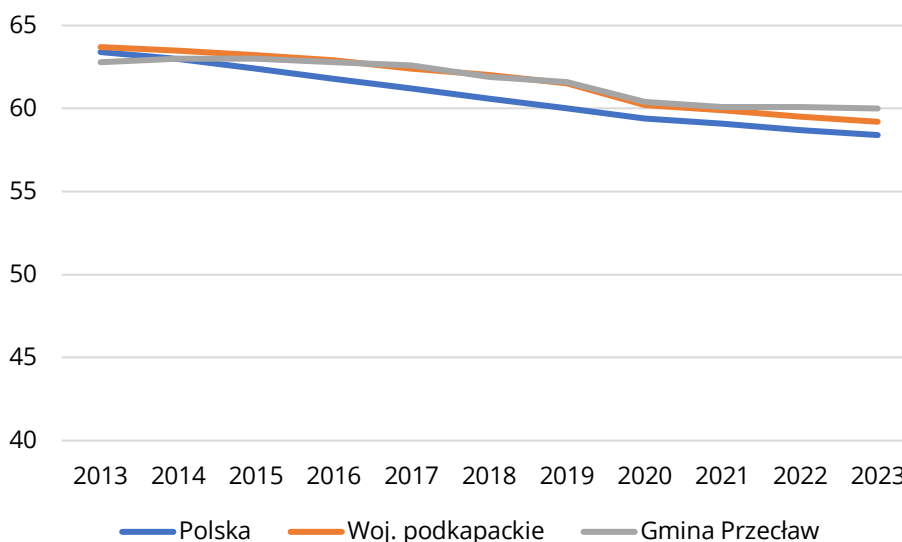
Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku

Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie Przecław w 2023 r. wyniósł 22,3%, czyli tyle samo co w 2013 r. Analizowany odsetek utrzymuje się na poziomie powyżej średniej dla Polski i województwa podkarpackiego, obserwowane nieznaczne wahania mają związek ze zmianą liczby ludności w gminie.

Wykres 2. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem (%) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

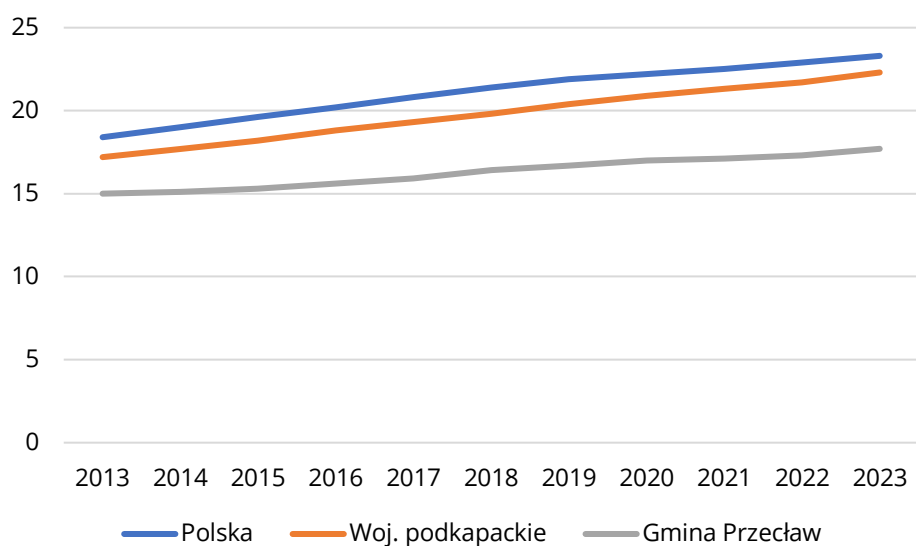
Udział ludności w wieku produkcyjnym w gminie Przecław systematycznie spada, zgodnie z tendencją krajową i wojewódzką. W 2023 r. 60% mieszkańców gminy Przecław było w wieku produkcyjnym, największy spadek względem poprzedniego roku odnotowano w 2020 r., co miało związek z pandemią COVID-19.

Wykres 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem (%) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

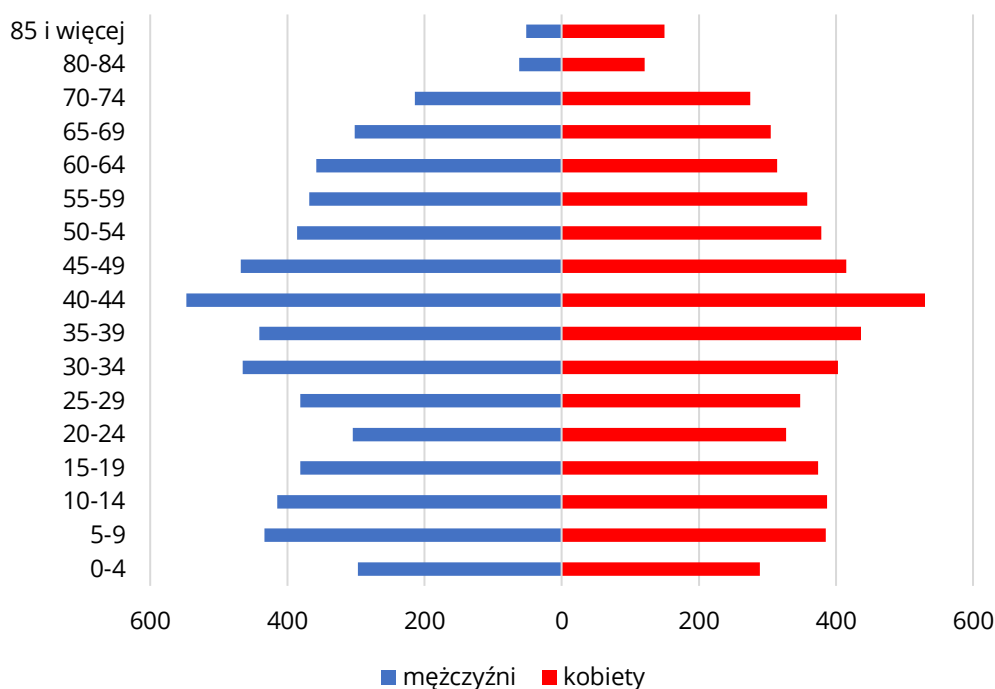
Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Przecław jest wyraźnie niższy niż w Polsce i województwie podkarpackim. Jednak widoczny jest jego wzrost, co jest związane

z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa, obecnie kształtuje się na poziomie 17,7%.

Wykres 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

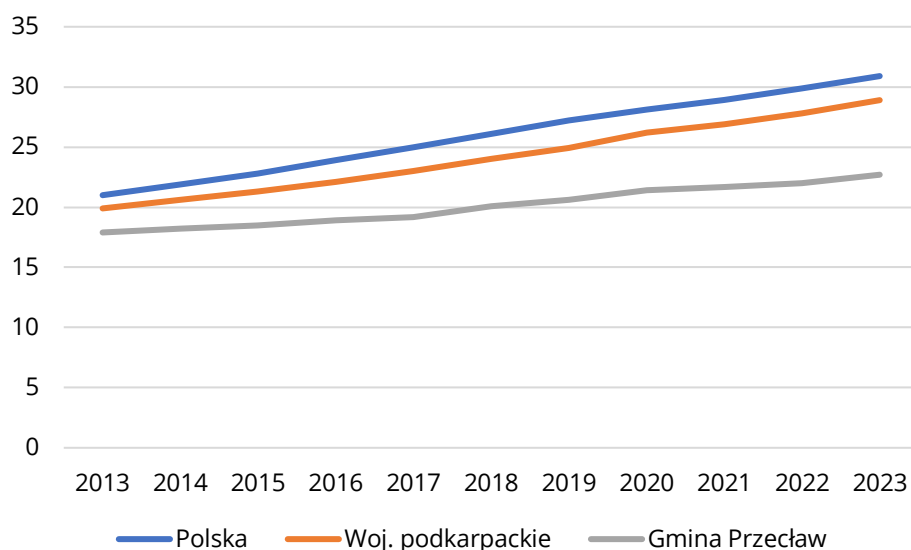
Na podstawie tzw. piramidy wieku ludności w 2023 r. można stwierdzić, że gmina Przecław jest gminą stosunkowo młodą w porównaniu do tendencji starzejącego się społeczeństwa województwa i Polski.

Wykres 5. Piramida wieku i płci ludności Przecław według stanu na grudzień 2023 r. (źródło: BDL GUS)

Obciążenie demograficzne

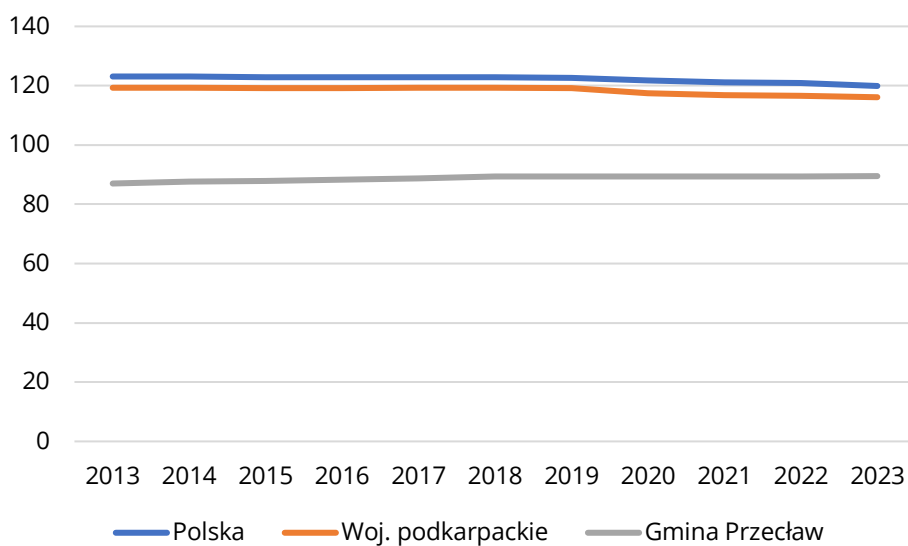
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi określa stosunek osób w wieku co najmniej 65 lat do osób w wieku 20–64 lat. W gminie Przecław wyniósł on 22,7 w 2023 r. i przez cały analizowany okres utrzymuje się na niższym poziomie niż w województwie podkarpackim i Polsce. Odnotowano w latach 2013-2023 wzrost tego wskaźnika w gminie Przecław o 27%, gmina w mniejszym stopniu doświadcza starzenia się społeczeństwa.

Wykres 6. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Gęstość zaludnienia

Gęstość zaludnienia w gminie Przecław utrzymuje się na niskim poziomie na tle kraju i województwa podkarpackiego. W latach 2013-2023 gęstość zaludnienia w gminie minimalnie wzrosła i w 2023 r. wyniosła 89,5 os/ km², podczas gdy trend krajowy i wojewódzki jest spadkowy.

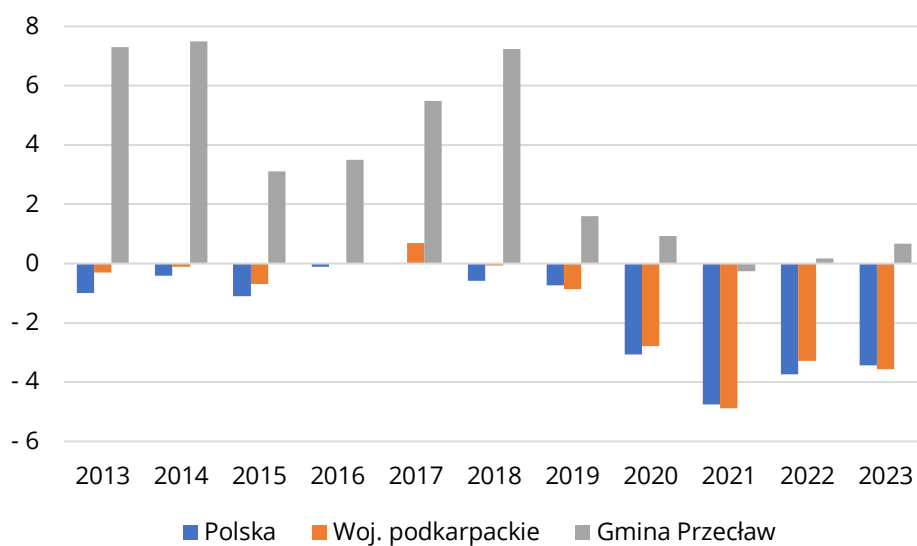
Wykres 7. Gęstość zaludnienia (os./ km²) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Na względnie niską gęstość zaludnienia wpływa niska gęstość zabudowy poza obszarem miejskim i obecność zabudowy zagrodowej. Dominujące funkcje administracyjno-usługowe oraz funkcje obsługi rolnictwa w gminie Przecław przekładają się na mniejsze znaczenie funkcji mieszkaniowej i wpływają na niską gęstość zaludnienia.³

Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców

Wskaźnik zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców obrazuje dynamikę rzeczywistego przyrostu liczby mieszkańców, uwzględniając migracje i przyrost naturalny. W Gminie Przecław obserwowany jest przyrost ludności na 1000 mieszkańców w każdym z analizowanych lat (z wyjątkiem 2021 r.), przeciwnie do wskaźnika dla Polski i województwa.

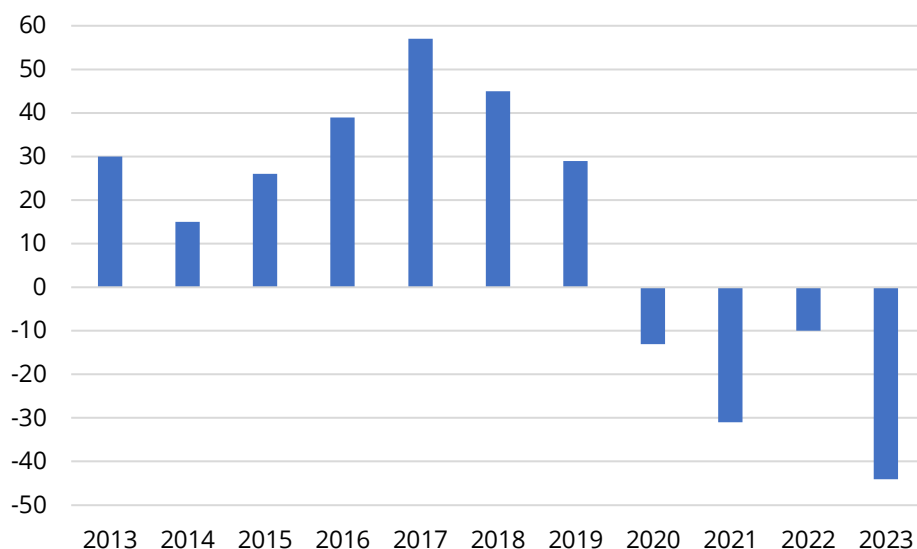
³ Strategia ZIT MOF Mielec

Wykres 8. Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Przyrost naturalny

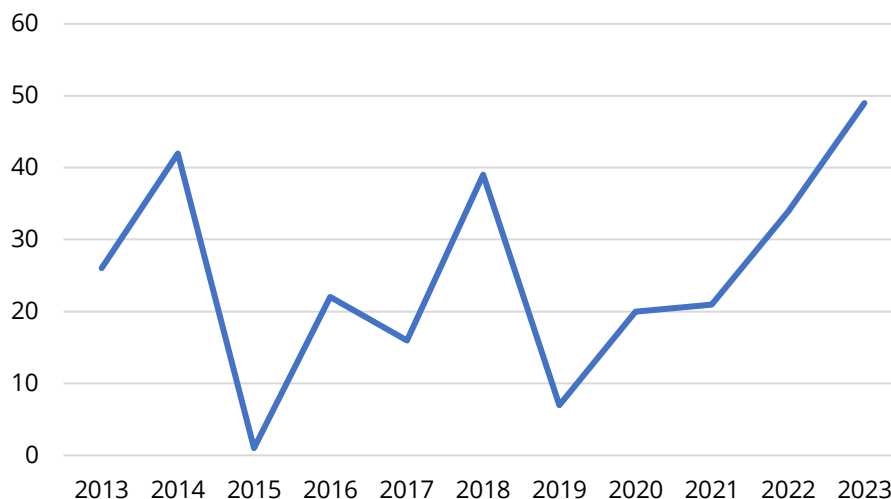
Przyrost naturalny ludności w gminie Przecław w latach 2013-2019 utrzymywał się na poziomie dodatnim, najwyższy był w 2017 r. - wyniósł 57. W latach 2020-2023 przyrost naturalny był ujemny, ten wyraźny spadek był spowodowany, w szczególności pandemią COVID-19, która wpłynęła na zwiększoną umieralność.

Wykres 9. Przyrost naturalny w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Saldo migracji, ruch-miasto wieś

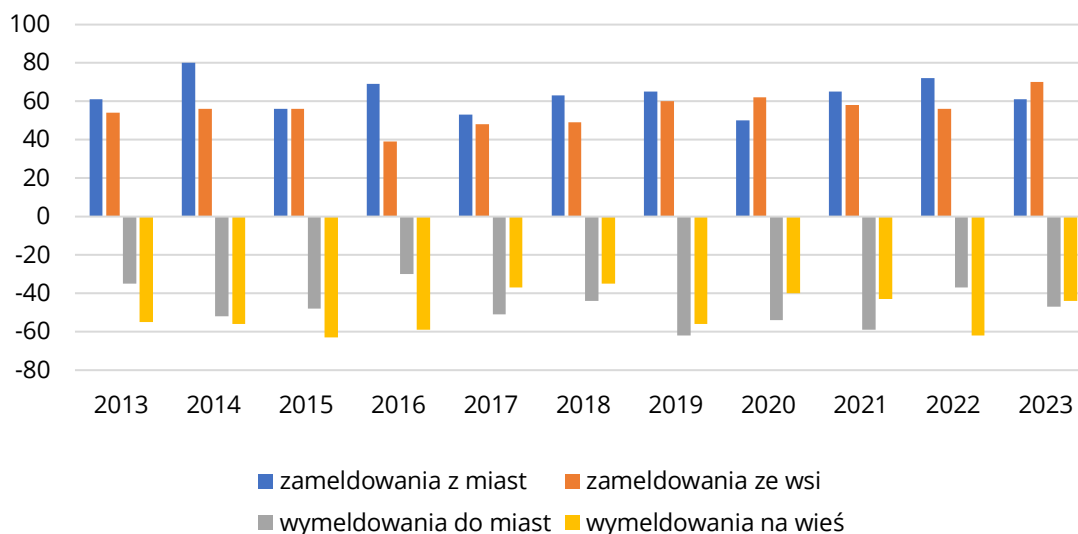
Saldo migracji w gminie Przecław utrzymywało się w latach 2013-2023 na dodatnim poziomie, w 2023 r. wynosiło najwyższą wartość: 49.

Wykres 10. Saldo migracji w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Dodatnie saldo migracji świadczy o wysokiej atrakcyjności gminy Przecław do zamieszkania, do której osoby chętniej przyjeżdżają niż wyjeżdżają. Istotnym czynnikiem kształtującym migrację i wyjaśniającym napływ nowych mieszkańców jest bliskość Mielca, z którego ludność coraz częściej migruje poza miasto, w tym na obszary wiejskie gminy Przecław w ramach zachodzących procesów suburbanizacji Mielca.

W analizowanym okresie ruch ludności miasto-wieś był bardzo intensywny w obu kierunkach. Szczególnie ważny jest obserwowany w ostatnich latach wzrost zameldowań ze wsi, który w 2023 r. przewyższył zameldowania z miasta.

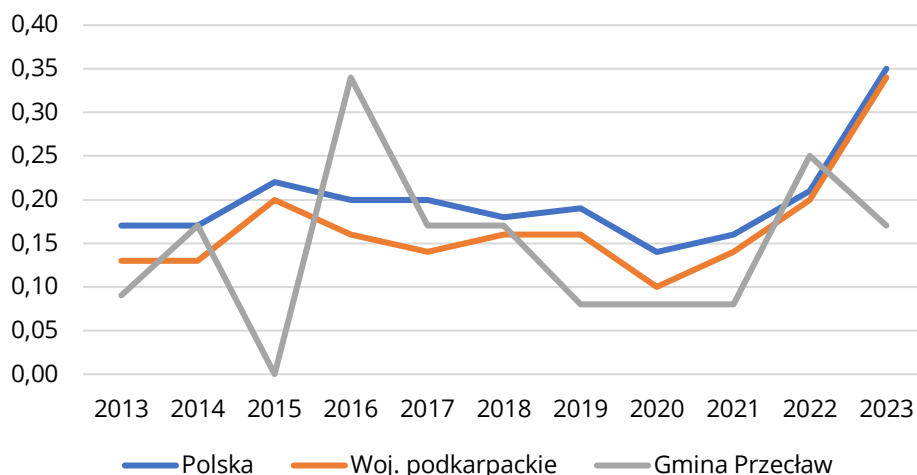

Wykres 11. Ruch miasto-wieś w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

3.2. Kapitał społeczny

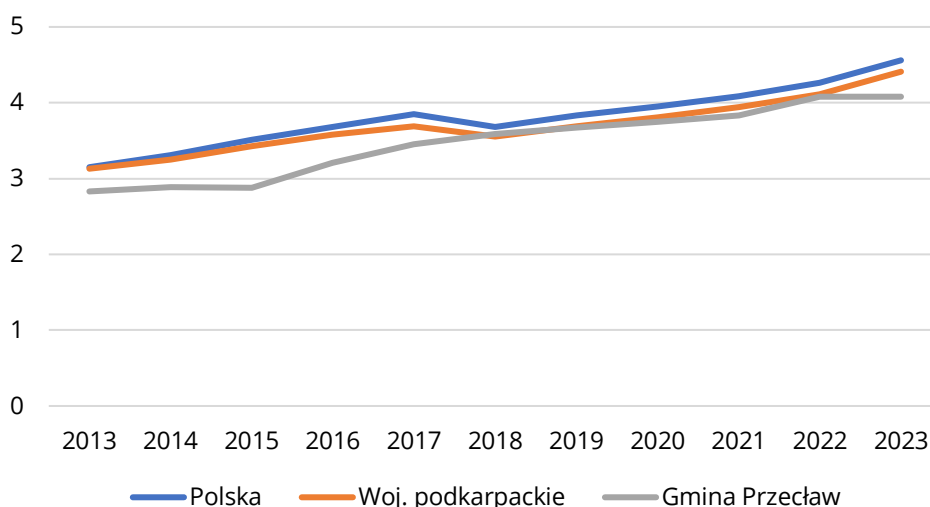
Liczba organizacji pozarządowych

W gminie Przecław w przeliczeniu na 1000 mieszkańców nastąpił wzrost nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych w 2014 r., 2016 r. oraz 2022 r. Natomiast w 2025 r. nie zarejestrowano nowych NGOs. W większości analizowanych lat wskaźnik był niższy niż w województwie i państwie.

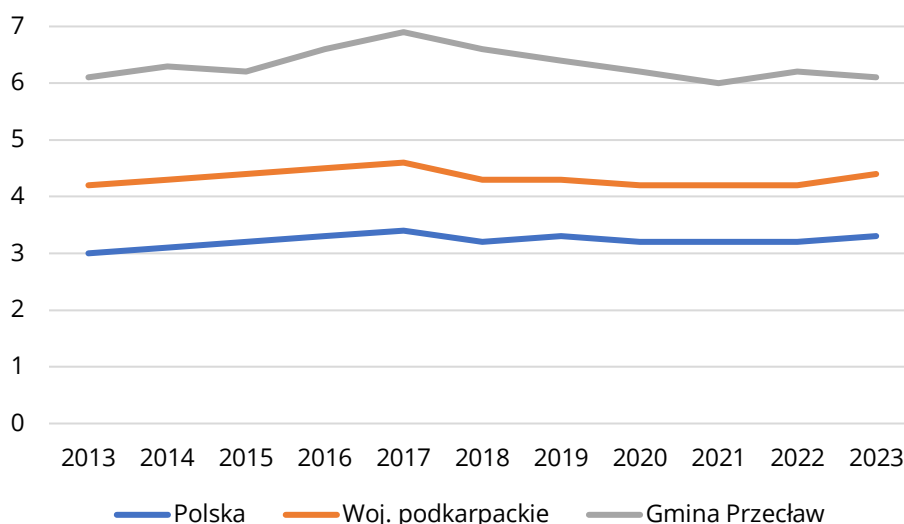
Wykres 12. Liczba nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w latach 2013-2023 w gminie Przecław była niska na tle Polski, ale w latach 2018-2022 była zbliżona do województwa. Wartość tego wskaźnika w gminie Przecław systematycznie rośnie i w 2023 r. było 4,08 NGOs-ów na 1000 mieszkańców.

Wykres 13. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w 2023 r. w gminie Przecław wyniósł 6,1%, co jest identycznym odsetkiem w porównaniu z 2013 r., a najwyższy ich udział był w 2017 r., kiedy był równy 6,9%. Przez cały analizowany okres udział NGO-sów w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej utrzymuje się na poziomie wyższym niż w województwie i państwie.

Wykres 14. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Organizacje pozarządowe w gminie Przecław funkcjonują w wielu obszarach. Najważniejszymi organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Przecław z zakresu sportu, rekreacji i promowania zdrowego stylu życia są Akademia Piłkarska TEAM Przecław, Klub Sportowy „Szkółka Młodego Piłkarza Tuszymka”, Klub Sportowy POTOK Dobrynin, Klub Sportowy ISKRA w Łączkach Brzeskich oraz Stowarzyszenie „Wśród Łąk”. Działają również stowarzyszenia rozwoju lokalnego poszczególnych miejscowości, np. Stowarzyszenie Razem Dla Wsi Zaborcze, działa również Stowarzyszenie „Przecławski Krąg”. Organizacją działającą w zakresie organizacji czasu wolnego dla seniorów jest Klub Seniora „Złoty Wiek”⁴.

Na terenie gminy funkcjonują również Koło Gospodyń Wiejskich w Przecławiu oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Tuszymie. Działają również ochotnicze jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, którymi są OSP Przecław, Dobrynin, Podole Rzemień oraz Kielków⁵. Podmiotami pozarządowymi prowadzącymi występy muzyczne są Stowarzyszenie Przyjaciół

⁴ Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok

⁵ <https://przeclaw.org/jednostka-osp-z-kielkowa-w-krajowym-systemie>

Młodzieżowej Orkiestry Gminy Przecław oraz Stowarzyszenie „Orkiestra Dęta OSP Dobrynin”.⁶

Wśród szczególnie aktywnych organizacji pozarządowych należy wyróżnić Stowarzyszenia „Przecławski Krąg”, której celem jest rozwój wspólnoty i społeczności lokalnej. Zakres działań obejmuje m. in. ochronę dóbr kultury, w tym zabytków, edukację i inicjatywy krajoznawcze, adresowane do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.⁷

Istotne znaczenie mają organizacje pozarządową świadczącą usługi socjalne. Przykładem jest Fundacja Amandus z Kiełkowa, której zakres działalności obejmuje pomoc społeczna bez zakwaterowania dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.⁸

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Istotnym działaniem w celu aktywizacji społecznej mieszkańców jest podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi. W tym celu gmina każdego roku uchwała Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Priorytetowe obszary współpracy mają charakter przekrojowy, uwzględniają zarówno potrzeby ogółu społeczności gminnej, jak i poszczególnych grup wiekowych, szczególnie dzieci, młodzieży i seniorów, przedstawiono je w poniższej tabeli.⁹

Tabela 1. Priorytetowe obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie Przecław (źródło: Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok)

Zakres współpracy	Priorytetowe obszary współpracy
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	○ Wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego oraz twórczości ludowej, ○ Organizowanie wydarzeń kulturalnych i artystycznych, kultywowanie oraz ochrona tradycji i dziedzictwa regionalnego gminy, ○ Edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i dorosłych, ○ Prowadzenie świetlicy wiejskiej.
Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnej	○ Organizacja imprez i wydarzeń integrujących lokalną społeczność, ○ Wspieranie różnorodnych działań podejmowanych w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, ○ Aktywizacja i integracja seniorów,

⁶ Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok

⁷ <http://przeclawskikrag.pl/index1.html?http%3A%2F%2Fprzeclawskikrag.pl%2Fpowitanie.html>

⁸ <https://aleo.com/pl/firma/fundacja-amandus>

⁹ Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok

Upowszechnianie kultury fizycznej	- o Upowszechnianie aktywnych form spędzania wolnego czasu, - o Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych,
Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży	o Zagospodarowanie czasu wolnego poprzez organizację wypoczynku dzieci i młodzieży.

Na realizację Programu Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi w 2025 r. przeznaczono łącznie 90 000 zł, co stanowił wzrost o 55% względem roku poprzedniego.¹⁰ Charakter finansowy wsparcia obejmował dofinansowania na realizację zadań publicznych, w szczególności w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na które wykorzystano około połowę kwoty. Pozostałą kwotę przeznaczono na pomoc społeczną i działania społeczne oraz kulturę, sztukę, ochronę dziedzictwa narodowego, a najmniejszą część na bezpieczeństwo publiczne w ramach współpracy z OSP.¹¹

Gmina Przecław aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi również w zakresie rozpowszechniania szkoleń organizowanych przez podmioty zewnętrzne, które mają na celu wspieranie jakości i dostępności świadczonych usług. Przykładowym działaniem jest spotkanie informacyjne nt. nowego Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych na rok 2025 – „Moc Małych Społeczności”.¹²

Frekwencja w wyborach samorządowych

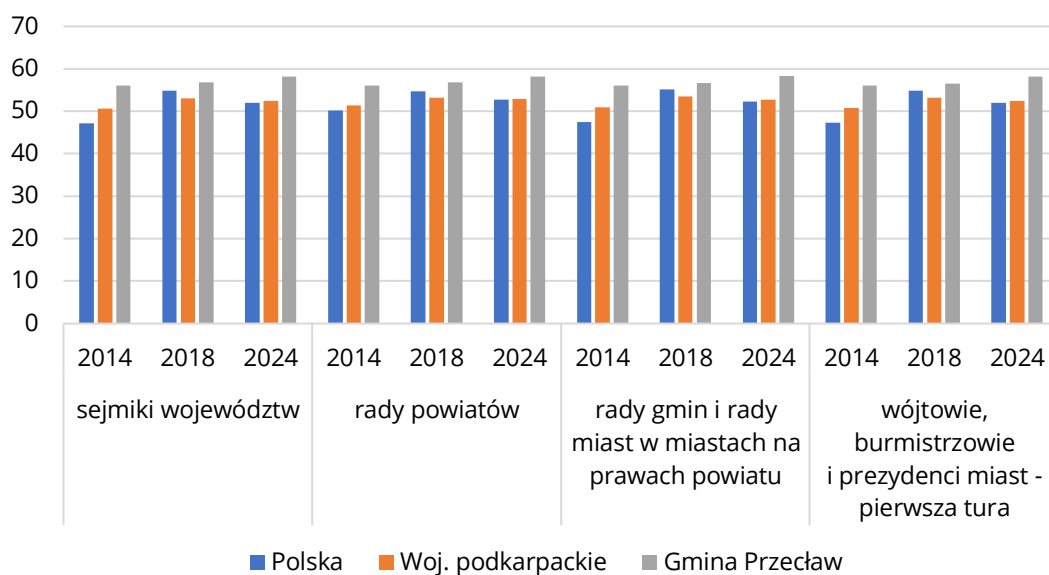
Jednym z podstawowych aspektów zaangażowania społecznego jest udział mieszkańców w wyborach. Frekwencja w wyborach samorządowych w gminie Przecław w 2014 r. wynosiła 56% - 56,02%, w 2018 r. nieznacznie wzrosła do 56,65% - 56,77%, a w 2024 r. nastąpił wyraźny wzrost frekwencji do poziomu 58,18% - 58,26%.¹³ Najwyższą frekwencję odnotowano w wyborach do rady powiatu, a najniższą w pierwszej turze wyborów na burmistrza gminy. W gminie Przecław w każdym z analizowanych wyborów frekwencja wyborcza utrzymywała się na wyższym poziomie niż w województwie podkarpackim i Polsce co świadczy o wysokiej jakości kapitału społecznego.

¹⁰ Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2025 rok i Raport o stanie Gminy Przecław za 2024 rok

¹¹ Raport o stanie Gminy Przecław za 2024 rok

¹² <https://przeclaw.org/spotkanie-informacyjne-dla-przedstawicieli-ngo>

¹³ https://samorząd2014.pkw.gov.pl/357_rady_woj/0/100608.html (uzupełniono o dane z 2014 r. dla gminy Przecław)

Wykres 15. Frekwencja w wyborach samorządowych w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w 2014, 2018 i 2024 r. (%) (źródło: BDL GUS i PKW)

3.3. Pomoc społeczna

OPS i inne instytucje

W gminie Przecław pomoc społeczna osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej jest udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przecławiu.¹⁴

Placówką wsparcia dziennego dla osób starszych jest „Klub Senior +” w Przecławiu, który stanowi samodzielną, odrębną jednostkę organizacyjną, Funkcjonuje od 2019 r. i jest przeznaczony dla 30 seniorów.¹⁵

Profesjonalna opieka osobom starszym i niepełnosprawnym jest zapewniana przez Prywatny Dom Opieki w Kielkowie, który zapewnia 33 miejsca.¹⁶

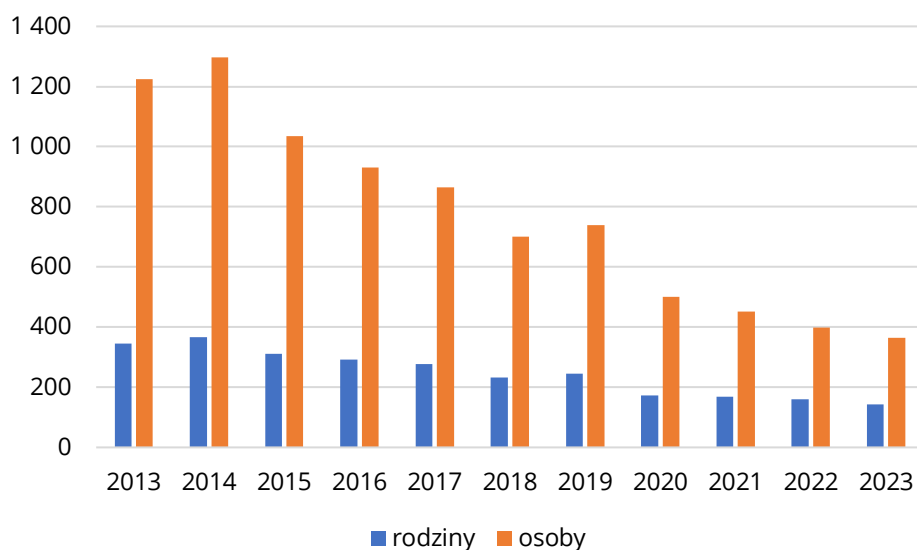
Liczba rodzin i osób będących beneficjentami pomocy społecznej

Liczba rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej systematycznie się zmniejsza. W 2023 r. beneficjentami pomocy społecznej było 144 rodzin, a łącznie z pomocy społecznej skorzystały 365 osób. W porównaniu do 2013 r. jest to wyraźny ponad 2-krotny spadek liczby rodzin oraz 3-krotny spadek liczby osób.

¹⁴ <https://bip.mops.przeclaw.org/>

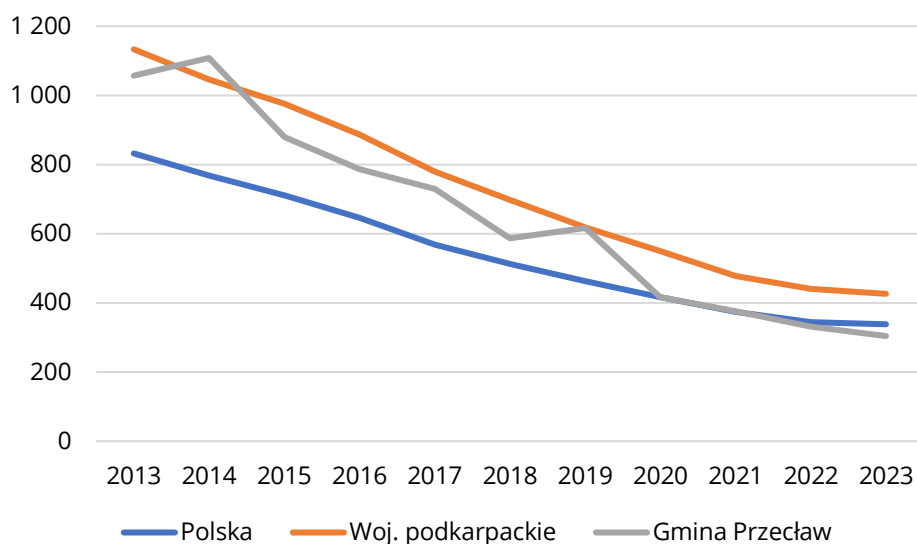
¹⁵ Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok

¹⁶ <http://prywatnydomopieki.net/>

Wykres 16. Liczba rodzin i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie Przecław w 2023 r. wyniosła 304 osoby na 10 tys. ludności. Odnotowano wyraźny (ponad 3-krotny) spadek wartości wskaźnika w gminie Przecław w latach 2013-2023, która jest bardziej dynamiczna w porównaniu do państwa i województwa, w latach 2013-2019 wartość wskaźnika była zbliżona do województwa, podczas gdy w latach 2020-2023 do województwa.

Wykres 17. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Główne grupy beneficjentów

Najliczniejszą grupą korzystającą z pomocy społecznej są osoby i rodziny ubiegające się o zasiłki na posiłki, które udzielono w 2024 r. 93 rodzinom, łącznie 223 osobom. Największa liczba rodzin uzyskała zasiłki celowe, które uzyskało w 2024 r. 110 rodzin. Istotną grupę beneficjentów stanowią dzieci korzystające z dożywiania w szkołach, m.in. w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, które nie jest objęte kryterium dochodowym. W gminie Przecław drugą główną grupą, będącą beneficjentami pomocy społecznej są osoby starsze i schorowane, które wymagają specjalistycznych usług opiekuńczych.¹⁷

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- Jakie działania należy podjąć w celu poprawy jakości życia? „Wsparcie dla seniorów – dzienne domy opieki, programy aktywizujące, darmowe lub ulgowe przejazdy.”

Programy i strategie w zakresie pomocy społecznej

Gmina Przecław podejmuje działania w zakresie pomocy społecznej, które zostały określone w następujących dokumentach lokalnych:

- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Przecław na lata 2024 – 2027,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Przecław na lata 2023-2030,
- Program wspierania rodziny w gminie Przecław na lata 2025-2027.¹⁸

3.4. Ochrona zdrowia

Dostępność poradni i usług z zakresu ochrony zdrowia

Obsługa zdrowotna nie jest prowadzona przez placówki publiczne, organizowane przez Gminę. Na terenie gminy opieka zdrowotna jest zapewniana przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przecławiu oraz NZOZ „Puls” w Rzemieniu.

Natomiast mieszkańcy gminy Przecław korzystają z dostępności usług z zakresu ochrony zdrowia w gminach ościennych. Hospitalizacja jest prowadzona przez szpital w sąsiednim Mielcu¹⁹.

¹⁷ Raport o stanie Gminy Przecław za 2024 rok

¹⁸ <https://bip.mops.przeclaw.org/>

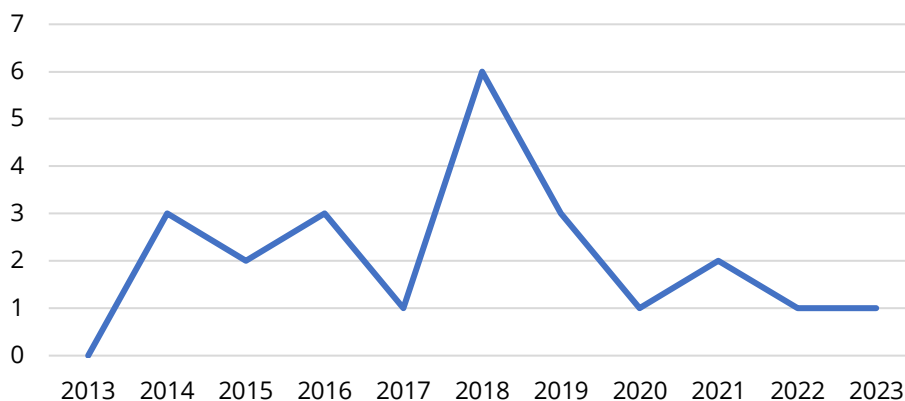
¹⁹ Raport o stanie Gminy Przecław za 2024 rok

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Trudno dostać się do lekarzy rodzinnych w dniu, gdy sytuacja zdrowotna pacjenta tego wymaga. Często dostępne są terminy odległe o kilka dni. Skutkuje to koniecznością szukania pomocy medycznej poza terenem gminy Przecław, w tym w zdecydowanej większości wizytami prywatnymi. Na terenie gminy Przecław brak lekarzy specjalistów.”
- „Całkowity brak lekarzy specjalistów- konieczne jest szukanie lekarza specjalisty w Mielcu, Dębicy, Rzeszowie.”
- „Konieczna poprawa służby zdrowia NFZ np. budowa nowego budynku NFZ, w Tuszynie który zastąpiłby stary nie przystosowany dla osób niepełnosprawnych ośrodek zdrowia w Rzemieniu.”

Liczba podmiotów związanych z ochroną zdrowia

W gminie Przecław w 2023 r. funkcjonował jedynie 1 podmiot związany z ochroną zdrowia (sekcja Q dział 86 PKD), w poprzednich latach liczba podobnych podmiotów była większa.

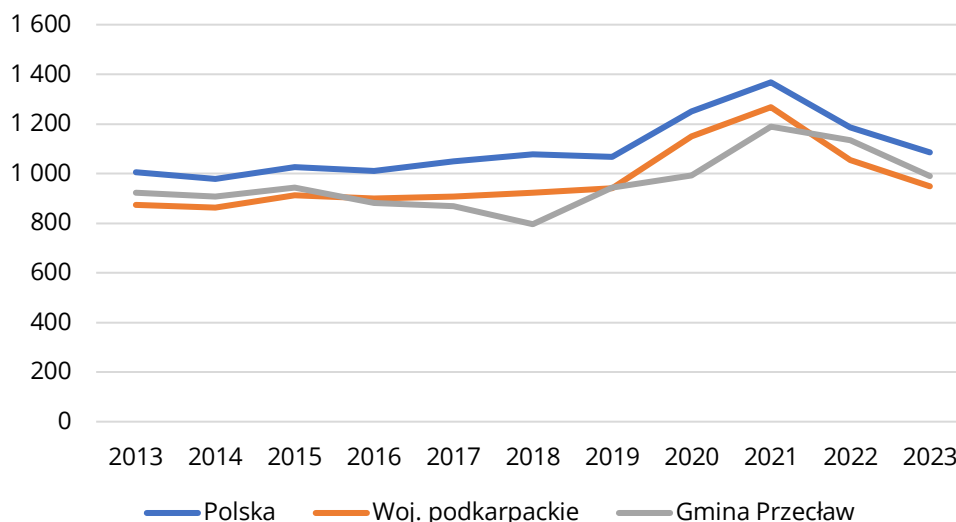
Wykres 18. Liczba podmiotów związanych z ochroną zdrowia - sekcja Q dział 86 w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Na terenie gminy Przecław działa ośrodek rehabilitacyjny, zapewniający wsparcie z zakresu zabiegów fizjoterapeutycznych i poradni rehabilitacyjnej.

Liczba zgonów, czyli tzw. umieralność

Wskaźnik umieralności wyrażony w liczbie zgonów na 100 tys. osób w gminie Przecław wyniósł w 2023 r. 991 osób. Przez cały analizowany okres wartość wskaźnika dla gminy była niższa od Polski i zbliżona dla województwa. Zauważalny wyraźny wzrost liczby

zgonów na 100 tys. osób wystąpił w okresie pandemii, głównie w 2021 r., osiągając najwyższą wartość - 1 188,9 zgonów.

Wykres 19. Liczba zgonów na 100 tys. osób w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Działania z zakresu ochrony zdrowia są podejmowane w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Przecław na lata 2022-2025. Pomoc mieszkańcom jest świadczona w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Przecławiu w zakresie profilaktyki, terapii uzależnień, organizowania spotkań Grupy AA „Godne życie” oraz poradnictwa rodzinnego i problemów wychowawczych.²⁰

3.5. Edukacja, opieka nad dziećmi i wychowanie

Żłobki – liczba placówek, miejsc

Placówką zapewniającą opiekę dzieciom do lat 3 jest Samorządowy Żłobek „Psotna Andzia” w Przecławiu, który funkcjonuje od 2021 r. Opieka w Żłobku jest podzielona na cztery grupy wiekowe, a łączna liczba miejsc wynosi 56.²¹

Przedszkola – liczba placówek, dzieci

Na terenie gminy Przecław funkcjonują przedszkola prowadzone przez jednostki samorządu gminnego: Samorządowe Przedszkole w Przecławiu, Samorządowe Przedszkole w Rzemieniu, działa też przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w

²⁰ <https://przeclaw.org/komisja-alkoholowa>, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Przecław na lata 2022-2025

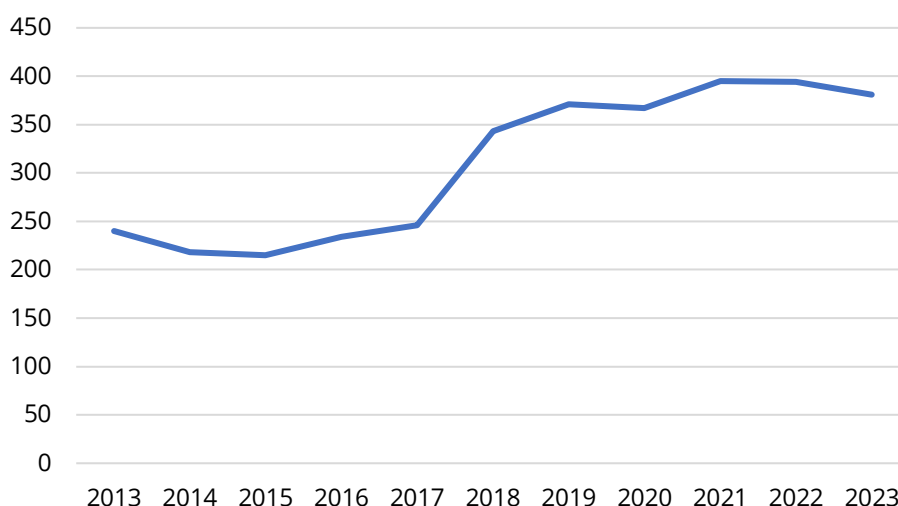
²¹ <https://przeclaw.naszszlobek.com/plan-opiekunczo-wychowawczo-edukacyjny-2>

Tuszymie. Ponadto działają oddziały przedszkolne w szkole podstawowej Łączkach Brzeskich, Dobryninie i Kielkowie.

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Dwa przedszkola zlokalizowane w niedalekiej odległości od siebie nie ułatwiają lub uniemożliwiają mieszkańcom Łączek Brzeskich, Wylowa i Zaborcza podjęcie pracy lub pracującym w Dębicy i okolicach - oddania dziecka do przedszkola. Natomiast 1 żłobek nie zaspakaja potrzeb młodych małżeństw.”

W przedszkolach na terenie gminy w 2023 r opieką objęto łącznie 381 dzieci, co stanowi wyraźny wzrost o 59% w latach 2013-2023.

Wykres 20. Liczba dzieci w przedszkolach w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Obserwowana tendencja rosnąca jest spowodowana zjawiskami demograficznymi, takim jak względnie wolniejszym starzeniem się społeczeństwa oraz wzrostem atrakcyjności obszarów wokół większych obszarów miejskich, w szczególności dla rodziców z małymi dziećmi. Istotny wzrost (o niemal 100 dzieci w przedszkolach) w 2018 r. jest następstwem głównie działań z zakresu rozbudowy i nadbudowy budynku przedszkola w Rzemieniu.²²

Szkoły podstawowe – liczba placówek, oddziałów, uczniów

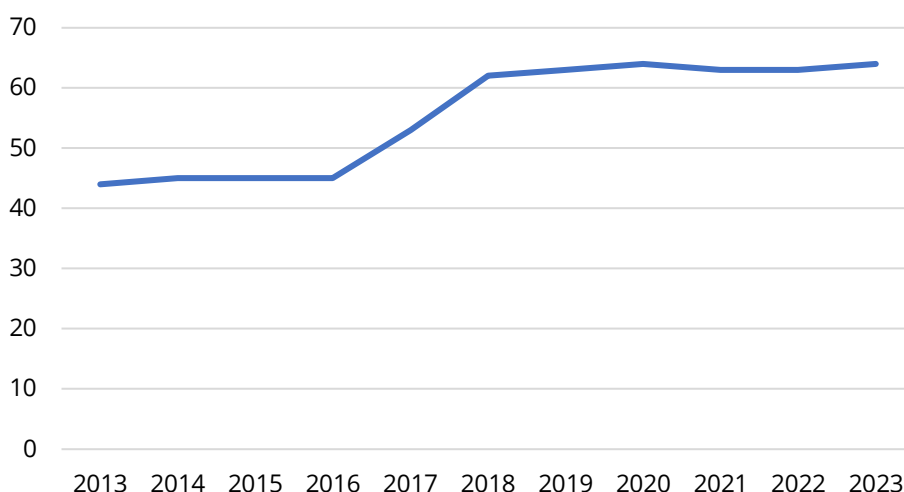
W gminie Przecław funkcjonuje 6 szkół podstawowych, którymi są:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Dobryninie,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Tadeusza Wiatra w Łączkach Brzeskich,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Dąbrowskiej w Rzemieniu,

²² <https://przeclaw.org/arttykul/rozbudowa-przebudowa-i-nadbudowa-budynku-przedszkola-w-rzemieniu>

- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Kiełkowie,
- Szkoła Podstawowa im. Walerii Szalay-Groele w Przeclawiu,
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkolno-Przedszkolnym im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Tuszynie²³.

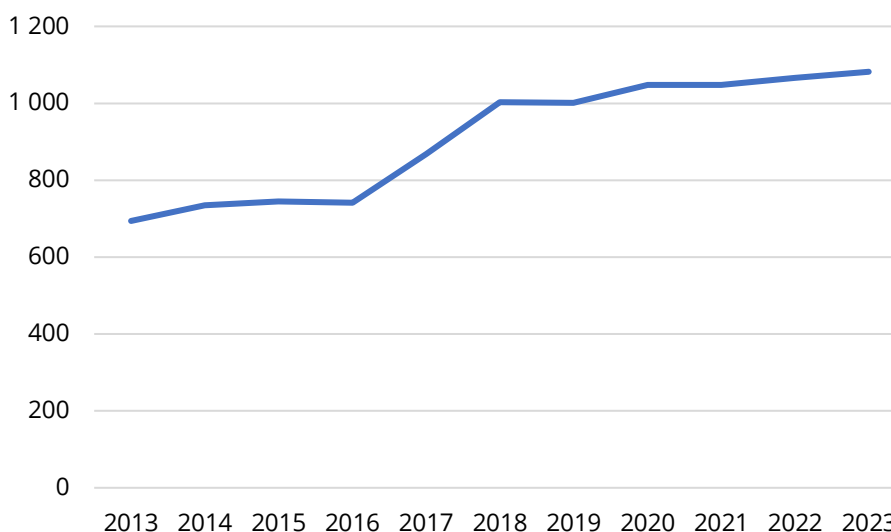
Na terenie gminy w latach 2013-2023 nie otworzono żadnej nowej placówki, natomiast liczba oddziałów w szkołach podstawowych uległa wzrostowi, w 2024 r. było ich 64.

Wykres 21. Liczba oddziałów w szkołach podstawowych w gminie Przeclaw w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Do szkół podstawowych na terenie gminy Przeclaw w 2023 r. uczęszczało 1 082 osób, liczba uczniów wzrosła o 56% w porównaniu do 2013 r., a największy wzrost nastąpił w latach 2016-2018, kiedy przybyło 262 uczniów.

²³ Raport o stanie Gminy Przeclaw za 2023 rok

Wykres 22. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Zauważalny wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych jest związany z prowadzonymi działaniami remontowymi w gminnych placówkach edukacyjnych oraz migracją rodzin z dziećmi do Gminy Przecław.

3.6. Kultura i sztuka

Instytucje kultury

Gminnymi instytucjami kultury są Dom Kultury w Przecławiu i Gminna Biblioteka Publiczna w Przecławiu oraz jej filie w Łączkach Brzeskich, Rzemieniu oraz Tuszynie.²⁴

Na terenie gminy Przecław działa nowoczesny Dom Kultury przy ul. Zielonej 52. W kompleks Domu Kultury wchodzi sala widowiskowa, będąca głównym miejscem organizacji wydarzeń artystycznych, pomieszczenia biurowe, sala konferencyjna, sala taneczna, garderoby, hol wystawowy oraz pomieszczenia magazynowe.²⁵

W większości miejscowości na terenie gminy funkcjonują świetlice wiejskie. Są miejscem zajęć kulturalnych i edukacyjnych dla różnych grup wiekowych, imprez okolicznościowych oraz zebrań mieszkańców wsi.

Ważnymi podmiotami mającymi na celu promocję kulturalną gminy jest zespół promujący wiejski folklor - Zespół Śpiewaczy "Podkówka" działający przy Domu Kultury w Przecławiu, który zdobywa nagrody w wydarzeniach o charakterze ponadlokalnym.²⁶

²⁴ <http://www.przeclaw.naszabiblioteka.com/>

²⁵ Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok

²⁶ <https://przeclaw.org/zespol-spiewaczy-podkowka>

Gminne wydarzenia kulturalne

Najczęstszym typem wydarzeń kulturalnych organizowanym na terenie gminy Przecław są koncerty (w 2022 r. – 26, a w 2023 r. – 18), które są organizowane głównie przez Dom Kultury.²⁷ Dużym zainteresowaniem cieszyły się imprezy plenerowe, najważniejszym corocznym wydarzeniem budującym tożsamość lokalną są Dożynki Gminne w Przecławiu, prezentujące lokalną twórczość poprzez występy artystyczne.²⁸ Ważnym wydarzeniem gminnym, które odbyła się w 2025 r. jest impreza z okazji 15-lecia odzyskania praw miejskich, w ramach której odbyły się m.in. występy artystyczne, koncerty, pokaz laserowy oraz zabawa taneczna.²⁹

Biblioteka organizuje lekcje biblioteczne, wizyty przedszkolaków, konkursy, wystawy warsztaty, Dyskusyjny Klub Książki, spotkania autorskie. Popularne były wydarzenia, takie jak Narodowe Czytanie oraz Noc Bibliotek.

Przez Dom Kultury prowadzone są regularnie zajęcia artystyczne, oferta jest zróżnicowana w zależności od sezonu. Zakres cotygodniowych zajęć obejmuje malarstwo, naukę gry na instrumentach, zajęcia wokalne, teatralne i plastyczne. Dom Kultury organizuje również zajęcia ruchowe, takie jak taniec, zumba czy fitness.³⁰

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Mam nadzieję na jeszcze większą ofertę kulturalną jak koncerty w domu kultury i plenerowe w Przecławiu typu Dni Przecławia i jubileusze odzyskania praw miejskich nie zapominając o wydarzeniach patriotycznych i imprezach sportowych.”
- „Dni Przecławia albo Dożynki w każdej miejscowości jak dawniej.”
- „Letnie imprezy na rynku kino letnie, występy młodych osób, uczniów?”
- „Świetlice wiejskie nie działają. Rozwój gminy to nie tylko rozwój Przecławia. Warto do rozwoju zaprosić wszystkie wsie i zaangażować w prace na rzecz rozwoju.”

Liczba imprez i ich uczestników

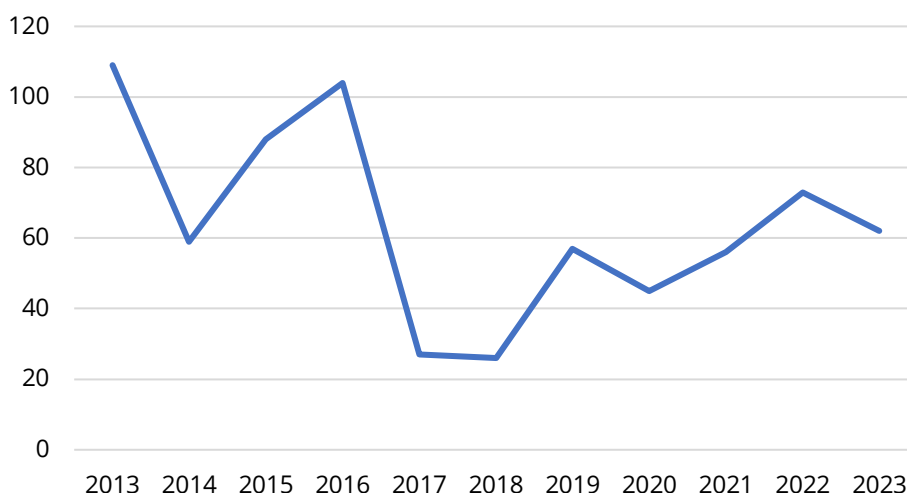
W 2023 r. zorganizowano 62 imprezy przez podmioty prowadzące działalność kulturalną na terenie gminy Przecław. Najwięcej imprez w analizowanym okresie zorganizowano w 2013 i 2016 r.

²⁷ Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok

²⁸ <https://przeclaw.org/dozynki-w-gminie-przeclaw>

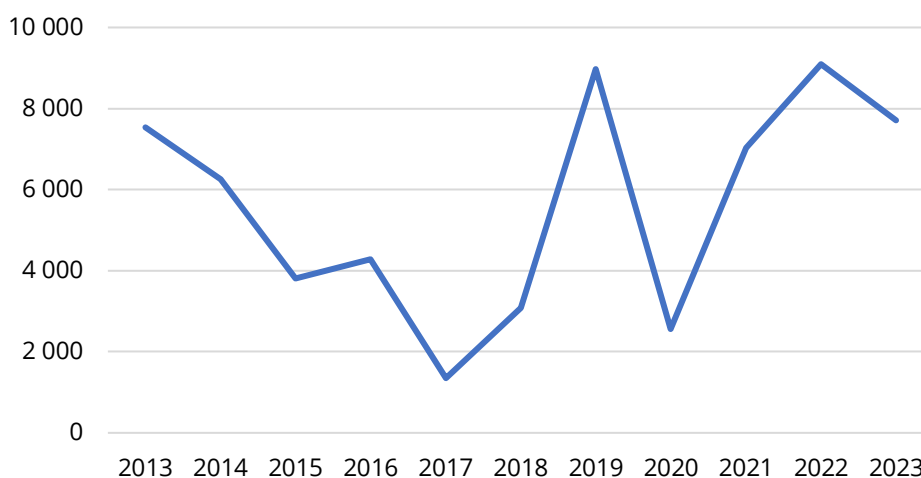
²⁹ <https://przeclaw.org/15-lat-odzyskania-praw-miejskich>

³⁰ <https://dkprzeclaw.pl/zajecia-artystyczne/>

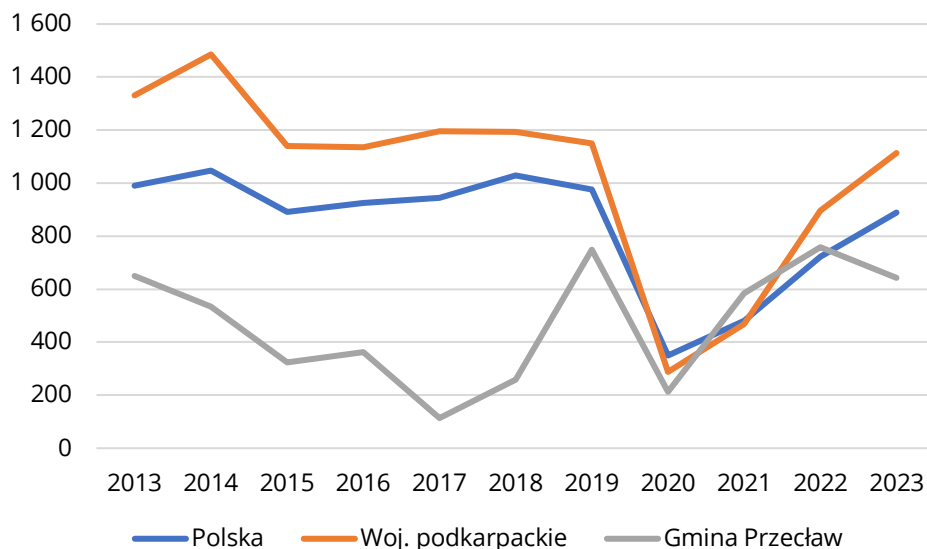
Wykres 23. Liczba imprez w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Natomiast pod względem uczestników imprez w latach 2013-2017 nastąpił spadek, a w latach 2017-2022 wzrost, wyjątkiem stanowił 2020 r. ze względu na obostrzenia związane z możliwością ich organizacji oraz ich liczebności związane z pandemią. W 2023 r. w imprezach wzięło udział 7715 osób, co stanowi niewielki wzrost względem 2013 r.

Wykres 24. Liczba uczestników imprez w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

W gminie Przecław liczba uczestników imprez na 1000 ludności wyniosła 642,5, co jest niższą wartością w porównaniu do województwa podkarpackiego, który wyróżnia się stosunkowo wysokim wskaźnikiem oraz w porównaniu do Polski. Najwięcej uczestników imprez na 1000 ludności odnotowano w gminie Przecław w latach 2019 i 2022.

Wykres 25. Liczba uczestników imprez na 1000 ludności w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Należy upatrywać związku ze wzrostem liczby uczestników imprez, w tym na 1000 ludności w ostatnich latach z prowadzeniem aktywnych działań z zakresu promocji gminy, w tym na zewnątrz, rosnące zainteresowanie kulturą lokalną, w tym folkloru, bardziej masowy charakter imprez kosztem ograniczenia ich liczebności oraz lepsze dostosowanie imprez do grup docelowych.

Zabytki na terenie gminy

Do najważniejszych zabytków położonych na terenie gminy Przecław należy zaliczyć przede wszystkim zamek w Przecławiu w stylu renesansowym, udostępniony do zwiedzania, z restauracją i apartamentami. Zamek jest otoczony 10-hektarowym parkiem krajobrazowym w stylu angielskim z alejami lipowymi, zlokalizowana jest w nim kapliczka szczęścia z obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej. Innymi miejscami wartymi odwiedzenia są kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP, kaplica pw. św. Bernardyna ze Sieny, krzyż szwedzki, pomnik św. Jana Nepomucena, domy z przełomu XIX/XX w., kapliczka przy ul. Weneckiej oraz rezerwat przyrody „Bagna Przecławskie”.³¹

Do rejestru zabytków wpisano następujące obiekty:

- w miejscowości Przecław:
 - zespół kościoła parafialnego, ul. Kolejowa 10 (kościół pw. Wniebowzięcia NMP, wikarówka, dom parafialny) – z końca XIX w.,

³¹ <https://podkarpackie.travel/produkt/przeclaw>

- kaplica pw. św. Bernardyna ze Sieny, ul. Krzywa 2 – z połowy XIX w.,
- kapliczka „Na Woli”, drewniana – z połowy XIX w.,
- zespół zamkowy (zamek – z 2 połowy XVI w., XIX w., oficyna – z 1 połowy XIX, park – z 1 połowy XVII, początku XIX),
- dom, Rynek 15 - z początku XX w.
 - w miejscowości Rzemień:
- zespół dworu obronnego (dwór obronny, fortyfikacje bastionowe, ziemne, z fosą dworu i podzamcza, pałac Szaszkiewiczów oraz park z systemem stawów) – z XV w.
- baszta Rzemień (okrągła baszta ze schodami, z elementem ozdobnym - herbem Szaszkiewiczów wykonanym z kamienia) – z XV w.³²

Ważną atrakcją gminy jest również rezerwatowa hodowla konika polskiego w leśnictwie Sokole w Nadleśnictwie Tuszyma, która jest prowadzona od ponad 20 lat.³³

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Świetna lokalizacja, piękne zabytki, duży potencjał rozwojowy. Posiadamy piękny rynek.”
- „Mamy piękne otoczenie i przepiękna historie Przecławia nigdzie nie jest to promowane. Brakuje w naszym miasteczku „małego skansenu” podobnego do tego w Nowym Sączu. Z pomocą mieszkańców można stworzyć piękne miejsce do odwiedzin i pokazać młodemu pokoleniu oraz przyciągnąć turystów. Myślę, że jest wiele domów które posiadają mnóstwo rzeczy z poprzedniej epoki i chętnie je przekażą do takiego miejsca.”
- „Szansa na rozwój kultury, o co obecnie sie za bardzo nie dba. Oprócz zamku w Przecławiu tak na prawdę wszystkie działania są prospołeczne jak utrzymywanie zabytkowego cmentarza wojennego na Tuszynie, zaniedbywanie tematów gorzelni na terenie cegielni, która jest przedwojennym zabytkiem.”

3.7. Sport, rekreacja i turystyka

Podmioty z zakresu sportu

Na terenie Gminy Przecław funkcjonują liczne kluby sportowe, które realizują zadania gminy w zakresie upowszechniania kultury fizycznej:

- Ludowy Klub Sportowy TEAM Przecław wraz z Akademią Piłkarską,

³² <https://wuozprzemysl.pl/rejestr-zabytkow.html>

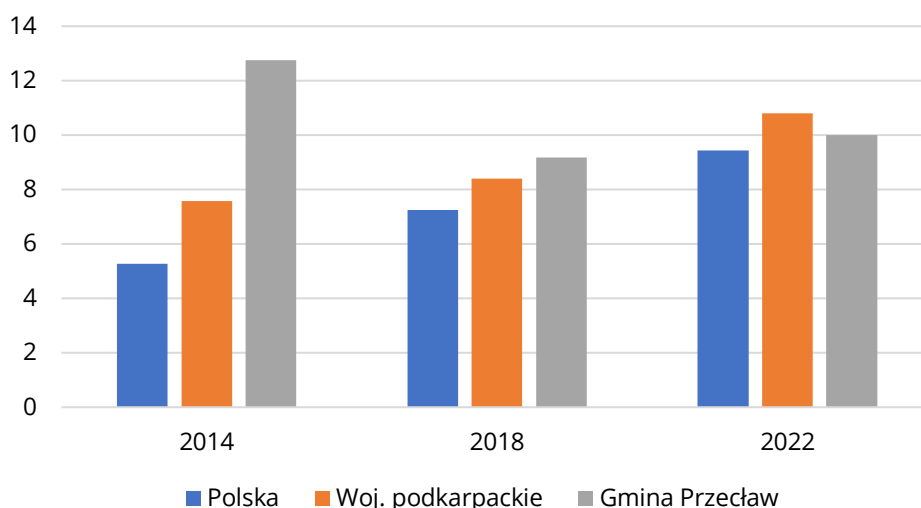
³³ https://tuszyna.krosno.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/narodziny-konika-polskie-1

- Klub Sportowy „Szkółka Młodego Piłkarza Tuszymka”,
- Klub Sportowy POTOK Dobrynin,
- Klub Sportowy ISKRA w Łączkach Brzeskich.

Istotnym aspektem jest również organizowanie w ramach programu Szkolny Klub Sportowy, organizujących dodatkową aktywność fizyczną, realizowaną w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych.³⁴

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Wskaźnik udostępnienia infrastruktury rekreacyjno-sportowej, który przedstawia liczbę obiektów w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie Przecław. W latach 2014 i 2018 był na wyższym poziomie niż w województwie i Polsce. W 2022 r. na 10 tys. ludności funkcjonowało 10 obiektów sportowych, czyli nieznacznie mniej niż w województwie podkarpackim, ale więcej na tle kraju.

Wykres 26. Obiekty sportowe przypadające na 10 tys. ludności w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w 2014, 2018 i 2022 r. (źródło: BDL GUS)

W Domu Kultury mieszkańcy mogą korzystać z udogodnień sportowych – do gry w kręgle i bilard.³⁵ W Gminie Przecław funkcjonuje obiekt sportowo-rekreacyjny w Dobrynie, który został otwarty w 2025 r., na który składają się boisko sportowe z bieżnią, pumptrack oraz plac zabaw.³⁶ W Przecławiu znajdują się Park Rekreacyjno-Sportowy, Stadion Miejski oraz pumptrack. Na terenie Gminy Przecław znajdują się również place zabaw w każdej z miejscowości oraz parki rehabilitacyjne.

³⁴ Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok

³⁵ Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok

³⁶ <https://dkprzeclaw.pl/2025/05/10/nowy-obiekt-sportowo-rekreacyjny-w-dobrynie-juz-otwarty/>

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Infrastruktura sportowa działa tylko na terenie miejscowości Przecław, inne wioski są pomijane.”
- „Niewystarczające miejsca rekreacji - teren stawów Rzemienia zniszczony i niedostępny dla mieszkańców.”

Wydarzenia sportowe

Na terenie gminy Przecław odbywają się liczne wydarzenia sportowe. W okresie letnim organizowane są plenerowe aktywności dla mieszkańców o charakterze sportowym i rekreacyjnym. Wśród wydarzeń sportowych cieszących się popularnością są gminne zawody sportowo-pożarnicze jednostek MDP Ochotniczych Straży Pożarnych Gminy Przecław.³⁷

Gmina Przecław regularnie aktualizuje ofertę sportową dla mieszkańców. Nowym wydarzeniem sportowym, zapoczątkowanym w czerwcu 2025 r. jest Gminny Rajd Rowerowy, w ramach którego organizowany jest przejazd drogami gminy i Nadleśnictwa Tuszyna, wycieczka edukacyjna po Bagnach Przecławskich oraz impreza integracyjna.³⁸

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Zachęcenie do aktywności, imprezy sportowe dla wszystkich np. biegi przełajowe, pikniki podobne jak „Wianki”, biegi charytatywne, cykliczne koncerty plenerowe, które przyciągną mieszkańców innych gmin, zorganizowanie miejsc postojów dla rowerzystów, którzy licznie korzystają z okolicznych dróg.”

Szlaki piesze i rowerowe

Przez gminę Przecław przebiega Przecławski Szlak Turystyczny, który jest przeznaczony dla turystyki pieszej i rowerowej, mający długość 15 km, mający swój początek i koniec na Rynku w Przecławiu. Szlak prowadzi przez atrakcyjne krajobrazowo rejony gminy, takie jak torfowiska „Bagno Przecławskie”, wzniesienie „Babi Mór”. Na szlaku znajduje się punkt widokowy we wsi Podole na dolinę Wisłoki, cmentarz żydowski, dwór w Korzeniowie oraz brama wjazdowa do zamku Reyów w Przecławiu.

Po terenie gminy poprowadzona jest również rowerowa trasa turystyczna, która przebiega na pograniczu pól i lasów. Prowadzi od drogi Mielec-Rzeszów do Ośrodka

³⁷ <https://przeclaw.org/gminne-zawody-sportowo--pozarnicze-mdp-2024>

³⁸ <https://dkprzeclaw.pl/category/aktualnosci/>

„Rzemień” lub projektowanego rezerwatu „Końskie Błota”.³⁹ Jednak nie jest wystarczająco oznaczona oraz długość ścieżek rowerowych jest niewystarczająca.

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Brak tras rowerowych równoległych do dróg, rowerzyści powinni 'zniknąć' z jezdni - tak byłoby bezpieczniej dla wszystkich.”
- „Dostępność tras rowerowych - (..) jest fatalnie na trasie Rzemień-Przecław brakuje nawet chodnika lub jest zarośnięty czy nierówny, a co dopiero drogi rowerowej.”
- „Nie ma prawie tras rowerowych, np. w Mielcu bardzo fajnie można pojeździć rowerem. W gminie Przecław, żeby jakoś fajnie pojeździć to trzeba szukać lasków albo polnych tras, bo ulicą nie da się przy takim natłoku tirów itd.”
- „Fajnie by było stworzyć trasy rowerowe do bezpiecznego korzystania również dla dzieci. Watro stworzyć takie trasy a głównym punktem powinno być nasze piękne Bagno Przecławskie (...). Należy przygotować infrastrukturę dla rowerzystów a na pewno przyciągnie to wiele chętnych do korzystania, bo teraz każdy dba o zdrowie.”
- „Wykorzystanie walorów Gminy (zabytki, lasy, rezerwaty, stawy, torfowiska) pod kątem rekreacji i turystyki jako opcja dla przychodów Gminy (hotelarstwo, restauracje, ogniska, miejsca noclegowe, biwaki, ścieżki rowerowe, paintball kajaki na Wisłocie i inne).”

Zakwaterowanie

Na terenie gminy zakwaterowanie jest możliwe w odrestaurowanej oficynie zabytkowego Zamku Przecław w 5 pokojach.⁴⁰ Funkcjonuje Ośrodek Wczasowo-Rekreacyjny Ośrodek Wypoczynkowy - JAWJA Spółka z o.o. w Rzemieniu, oferujący zakwaterowanie dla maksymalnie 90 osób w 13 pokojach i 8 domkach.⁴¹ Noclegi w pokojach i domkach oferuje też Zajazd Gawrysiówka w Białym Borze.⁴² Dodatkowo na bazę noclegową składają się również obiekty zarządzane przez prywatnych właścicieli, takie jak Noclegi u Anny w Rzemieniu.

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Nasza gmina może zyskać poprzez rozwój turystyki (...). Potrzebujemy więcej agroturystyki, miejsc dostępnych dla rodzin z małymi dziećmi i seniorów.”

³⁹ <https://praktycznyprzewodnik.pl/podkarpackie/przeclaw/przeclawski-szlak-turystyczny/>

⁴⁰ <https://zamekprzeclaw.pl/noclegi/>

⁴¹ <https://jawjarzemien.pl/zakwaterowanie/>

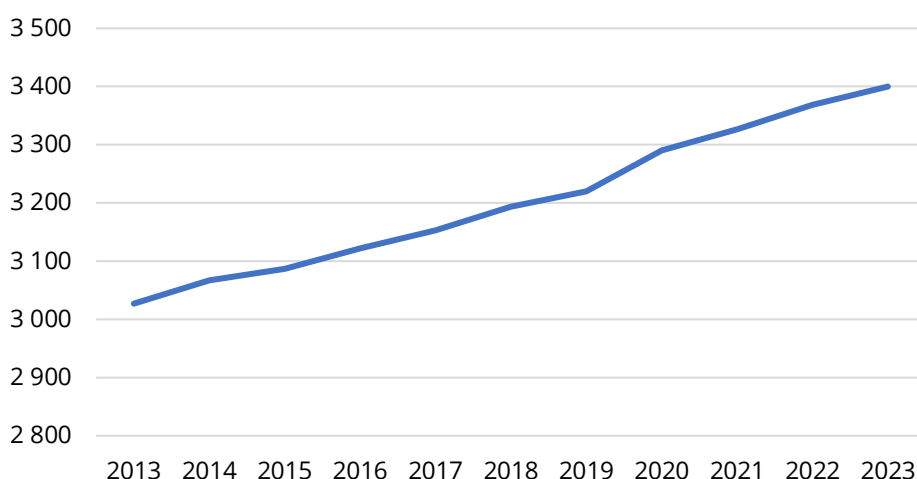
⁴² <https://www.com-podkarpackie.com/pl/property/zajazd-gawrysiowka-bialy-bor.html#main>

3.8. Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań

W gminie Przecław istotny jest udział budynków jednorodzinnych, dlatego przedstawiona analiza stanu mieszkań obejmuje, zarówno mieszkania w budynkach wielorodzinnych, jak i samodzielne budynki jednorodzinne.

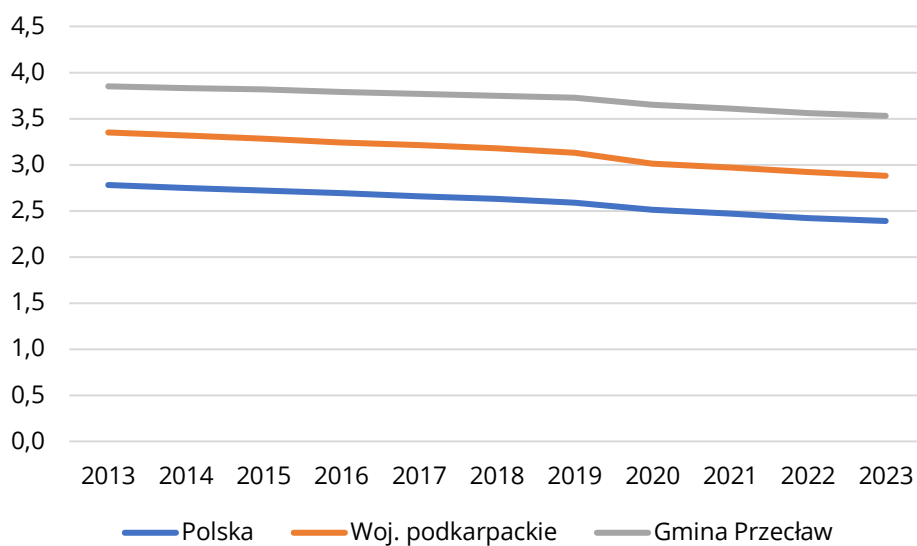
Łączna liczba mieszkań w gminie Przecław wyniosła w 2023 r. 3 400. Ich liczba systematycznie wzrasta, w analizowanym okresie o 12%. Tempo wzrostu liczby mieszkań jest procesem naturalnym spowodowanym wzrostem liczby mieszkańców, szczególnie migracji z okolicznych gmin.

Wykres 27. Liczba mieszkań w latach 2013-2023 w gminie Przecław (źródło: BDL GUS)

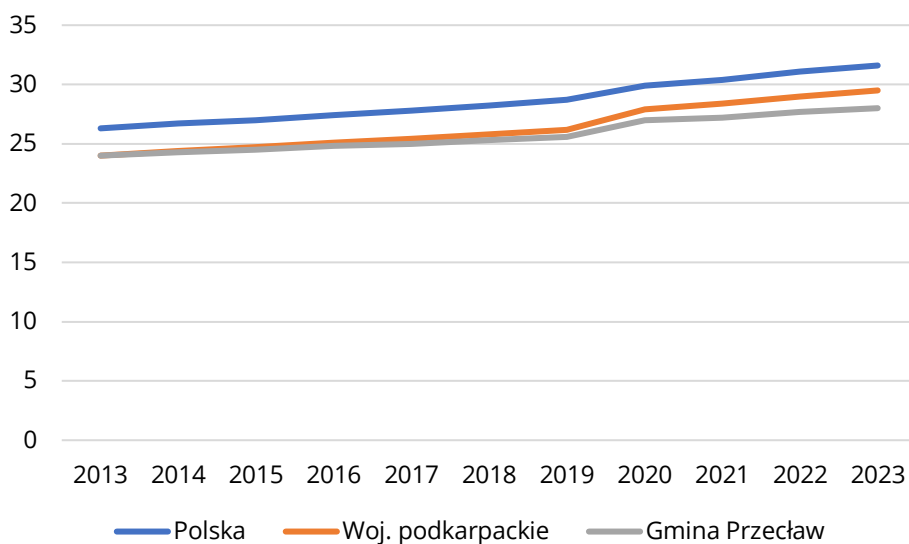
Mieszkania – wskaźniki

Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w 2023 r. w gminie Przecław wyniosła 3,53 osoby. Zauważalny jest trend spadkowy, który jest spowodowany wzrostem liczby mieszkań. Przez cały analizowany okres liczba osób na 1 mieszkanie w gminie Przecław utrzymywała się na wyższym poziomie niż w województwie podkarpackim oraz wyraźnie niż w Polsce. Ma to związek ze stosunkową młodym społeczeństwem, szczególnie niską liczbą osób starszych mieszkających samotnie oraz dużą liczbą rodzin z dziećmi.

Wykres 28. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Powierzchnia użytkowa mieszkań w 2023 r. w Gminie Przecław wyniosła 336 216 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę była równa 28 m². W każdym roku w latach 2013-2023 analizowana wartość wskaźnika utrzymywała się na poziomie nieznacznie niższym na tle województwa i państwa.

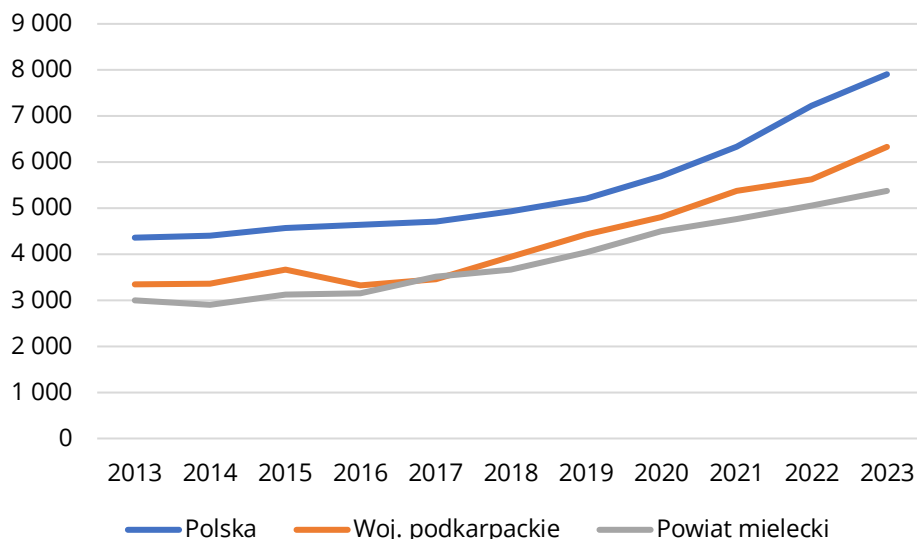

Wykres 29. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Obserwowany wzrost liczby powierzchni użytkowej mieszkań na 1 osobę jest związany z budową nowych budynków mieszkalnych, szczególnie domów jednorodzinnych o większej powierzchni przeznaczonych dla rodzin z dziećmi.

Średnia cena za 1 m² mieszkań

Średnie ceny mieszkań w powiecie w 2023 r. wyniosły 5 374 zł/m² i były wyraźnie niższe niż średnia dla Polski oraz dane dla województwa podkarpackiego. Zauważalny jest istotny wzrost cen mieszkań w latach 2013-2023 - o 79% na terenie powiatu, zbliżony do tendencji wojewódzkiej i krajowej.⁴³

Wykres 30. Średnia cena mieszkań w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Liczba mieszkań należących do gminy

W gminie Przecław nastąpił wyraźny (o ponad połowę) spadek liczby mieszkań gminnych, również ich łączna powierzchnia spadła.⁴⁰

Tabela 2. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań gminnych (komunalnych) w gminie Przecław w 2013 i 2022 r. (źródło: BDL GUS)

Rok	Liczba mieszkań gminnych (komunalnych)	Powierzchnia użytkowa mieszkań gminnych (komunalnych)
2013	9	490
2022	4 ⁴⁴	300
Zmiana w latach 2013-2022	-56%	-39%

⁴³ BDL GUS (dostępny zasięg danych: dla powiatu mieleckiego)

⁴⁴ BDL GUS (Brak danych z całego analizowanego okresu, w tym 2023 r.)

Na spadek liczby mieszkań komunalnych wpłynęła zmiana kryterium dochodowego oraz liczba oczekujących na ich przydział. Gmina Przecław nie dysponuje lokalami socjalnymi.

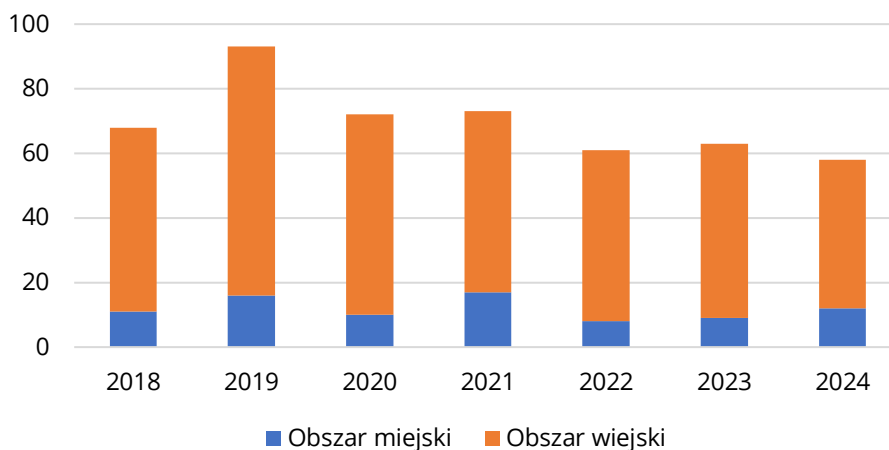
3.9. Bezpieczeństwo publiczne

Organ Policji i liczba przestępstw

W gminie funkcjonuje Posterunek Policji w Przecławiu, który jest podległy Komendzie Powiatowej Policji w Mielcu. Gmina jest podzielona na rejony obsługiwane przez 3 dzielnicowych.⁴⁵ W gminie Przecław w 2023 r. popełniono ok. 170 przestępstw, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oznacza ok. 14,5 przestępstw, jest to niższa wartość niż średnia dla Polski.⁴⁶

Liczba zdarzeń drogowych oraz ich ofiary

Liczba zdarzeń w ruchu drogowym w gminie Przecław w 2024 r. wyniosła łącznie 58, co w porównaniu do 2018 r. stanowi spadek o 15%. Zdecydowanie najwięcej (93) zdarzeń drogowych wystąpiło w 2019 r. W każdym z analizowanych lat wyraźnie więcej wypadków odnotowano na obszarach wiejskich gminy Przecław.

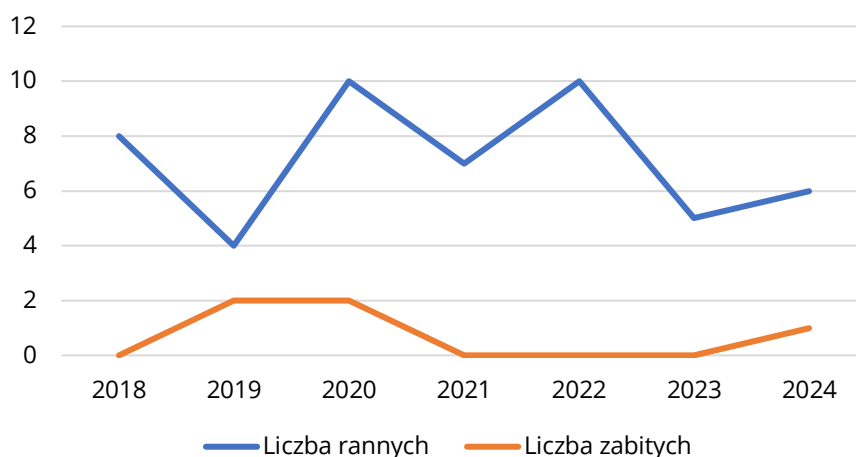

Wykres 31. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym w gminie Przecław w latach 2018-2024 (źródło: SEWIK)

Najwięcej ofiar zdarzeń drogowych w gminie Przecław w analizowanym okresie było w 2020 r., kiedy 10 osób zostało rannych, a 2 osoby poniosły śmierć oraz w 2022 r., kiedy było również 10 rannych. Wszystkie wypadki z ofiarami śmiertelnymi miały miejsce w obszarach wiejskich.

⁴⁵ <https://mielec.policja.gov.pl/rmi/prewencja/dzielnicowi/dziel/118070,Dzielnicowi-Przeclaw.html>

⁴⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Przeclaw

Wykres 32. Liczba zabitych i rannych w zdarzeniach drogowych w gminie Przecław w latach 2018-2024 (źródło: SEWIK)

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

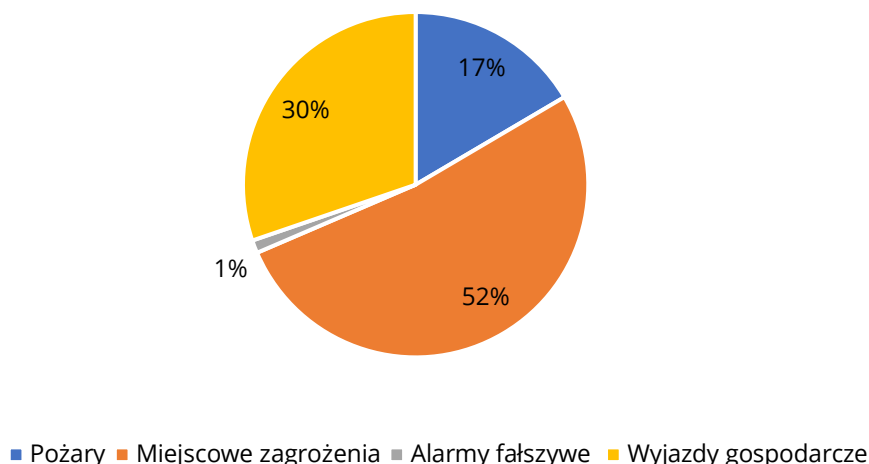
- „Bezpieczeństwo na drogach - niezmiennie łamanie przepisów drogowych.”
- „Wysokie krawężniki, niebezpieczne przejścia dla pieszych.”
- „Oznakowanie i widoczność na przejazdach kolejowych to masakra. Nic nie widać.”
- „Jakość nawierzchni koło szkoły to kamień na poboczu co jest niebezpieczny dla pieszych i uczestników ruchu drogowego.”
- „Oświetlenie dróg powinno być przedłużone w godzinach wieczornych, ponieważ poruszanie się samochodem na terenie gminy, jeszcze w trudnych warunkach pogodowych jest naprawdę niebezpieczne, nie wspomnę o pieszych, a przede wszystkim braku oświetlenia mostu.”

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej

Na terenie Gminy Przecław funkcjonuje 8 jednostek OSP, ich członkami jest łącznie 412 osób. Jednostkami wchodzącymi w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego są OSP Przecław, Rzemień, Tuszyma i Kiełków, działają też OSP – Dobrynin, Biały Bór, Łączki Brzeskie oraz Podole.

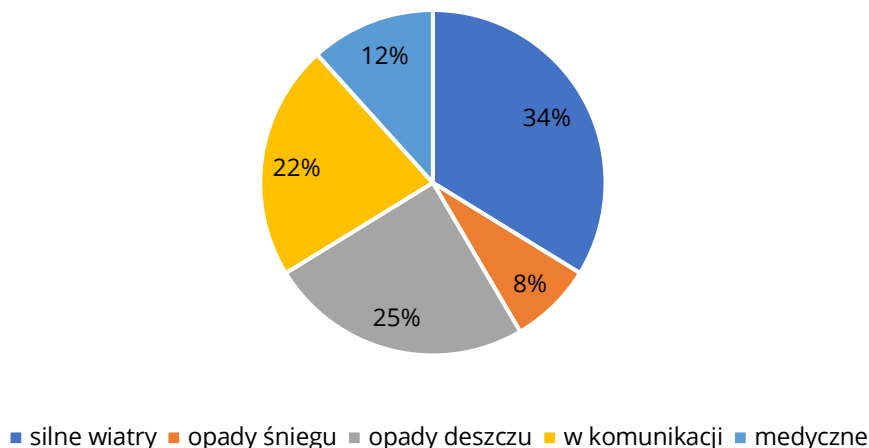
Zdarzenia związane z ochroną przeciwpożarową

W 2023 r. odnotowano 248 wyjazdów gminnych jednostek OSP do zdarzeń na terenie gminy Przecław. Większość z nich dotyczyła miejscowych zagrożeń (129, tj. 52%), duży odsetek dotyczył również wyjazdów gospodarczych oraz pożarów.

Wykres 33. Liczba wyjazdów OSP do zdarzeń w gminie Przecław w 2023 r. (źródło: Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok)

W ramach zagrożeń związanych z ochroną przeciwpożarową w 2023 r. największy był udział miejscowych zagrożeń spowodowanych silnymi wiatrami (34%). Duży był odsetek zagrożeń opadami deszczu (25%) oraz w komunikacji (22%). Natomiast zagrożenia medyczne stanowiły 12%, a najmniejszy był udział opadami śniegu.

Wykres 34. Udział miejscowych zagrożeń według rodzaju zagrożenia związanych z działalnością jednostek ochrony przeciwpożarowej w gminie Przecław w 2023 r. (źródło: BDL GUS)

System monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Na terenie Gminy Przecław funkcjonuje system informowania mieszkańców Gminy Przecław, do którego przystąpienie jest bezpłatne po złożeniu oświadczenia. Poprzez SMS

wysyłane są sprawy związane z zarządzaniem kryzysowym, w tym ostrzeżenia przed zagrożeniami i niebezpiecznymi prognozami pogody. System służy również informowaniu o partycypacji społecznej, takich jak konsultacji społeczne, uroczystości, imprezy oraz zebrania. Innymi funkcjami systemu informowania mieszkańców są przypominanie o płatności podatków lokalnych i z zakresu gospodarki odpadami.⁴⁷

Ostrzeżenia meteorologiczne są publikowane również na stronie internetowej w wydzielonej zakładce w postaci ostrzeżeń i prognoz niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych w rejonie Przecławia, wydawanych przez IMGW.⁴⁸

3.10. Cyfryzacja i zarządzanie lokalne

Cyfryzacja, sprawy urzędnicze

Mieszkańcy gminy Przecław mają online dostęp do wniosków i innych dokumentów niezbędnych w zakresie spraw urzędniczych. Niezbędne wnioski są dostępne do pobrania w zakładce – Załatw sprawę na stronie Urzędu Miejskiego w Przecławiu, są one podzielone na wydziały – Administracyjno-Organizacyjny, Oświatowo-Ekonomiczny, Finansowo-Podatkowy oraz Infrastruktury i Rozwoju.⁴⁹

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Internet jest bardzo kiepski, często go nie ma.”
- „Słaby zasięg GSM.”

Partycypacja społeczna

Na terenie gminy Przecław funkcjonują budżety obywatelskie, umożliwiające partycypację mieszkańców w wydatkowanie budżetu gminy w zakresie, m.in. nowych inwestycji i organizacji wydarzeń. Na terenie gminy Przecław działają następujące budżety obywatelskie:

- Miasta Przecław,
- Miejscowości Tuszyna.⁵⁰

Ponadto w ramach budżetu gminy wyodrębniony jest fundusz sołecki, o jego przeznaczeniu decydują mieszkańcy danych miejscowości.

⁴⁷ <https://przeclaw.org/system-sms>

⁴⁸ <https://przeclaw.org/ostrezenia-meteorologiczne>

⁴⁹ <https://przeclaw.org/#>

⁵⁰ Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok

Istotnymi elementami partycypacji społecznej jest kontakt obywateli z władzami gminy. Na stronie gminy Przecław jest możliwość zadawania pytań Burmistrzowi. Zarówno pytania, jak i odpowiedzi udzielane przez Urzędników są systematycznie publikowane i dostępne do publicznego wglądu na stronie.⁵¹

Udostępniane dane przestrzenne

Funkcjonuje Oficjalny portal mapowy Przecławia, który jest dostępny w zakładce Planowanie przestrzenne na stronie Urzędu Miejskiego. Przedstawia akty planowania przestrzennego rysunki mpzp oraz studium oraz korzysta z licznych warstw z serwisów zewnętrznych, takich jak uzbrojenie terenu, zabytki, formy ochrony przyrody, Bank Danych o Lasach i geologia.⁵²

⁵¹ https://bipgminaprzeclaw.pl/489---490---493---pytania-radnych-do-burmistrza----489_490_493

⁵² <https://voxly.pl/#organization/%2Fapi%2Forganizations%2F8956322b-8106-497b-a420-dc2deb7a06d7/module/app/extent/660426.7500149139%2C256633.21194391468%2C693166.1216276175%2C271181.38073521125>

4. Gospodarka

Celem diagnozy strategicznej w zakresie sytuacji gospodarczej gminy jest analiza jej stanu ekonomicznego, zidentyfikowanie kluczowych zasobów oraz wskazanie obszarów wymagających poprawy. Diagnoza ta pozwala określić potencjały rozwoju oraz przewidywane kierunki, które umożliwią skuteczne reagowanie na zmiany dokonujące się w otoczeniu gospodarczym. Obejmuje ona analizę struktur gospodarczych, rynku pracy, infrastruktury oraz inwestycji, stanowiąc podstawę do opracowania strategii rozwoju gminy.

4.1. Lokalna gospodarka

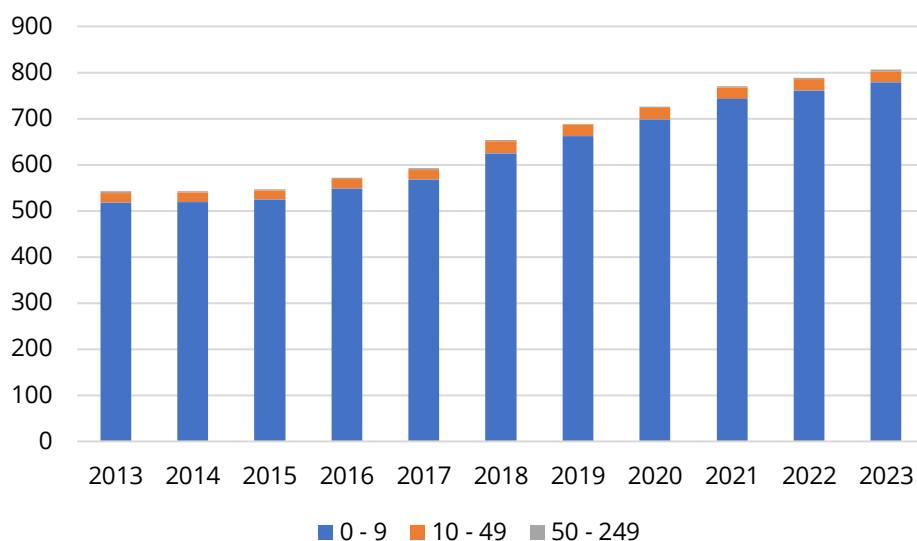
Uwarunkowania

Wśród czynników mających istotny wpływ na poziom rozwoju gospodarczego gminy Przecław należy wymienić bliskość Mielca od północy oraz autostrady A4 od południa.

Czynnikami, które mogą w znaczącym stopniu ograniczać gospodarkę gminy Przecław są uwarunkowania przyrodnicze, szczególnie związane z dużą powierzchnią form ochrony przyrody, szczególnie Rezerwatów Przyrody.

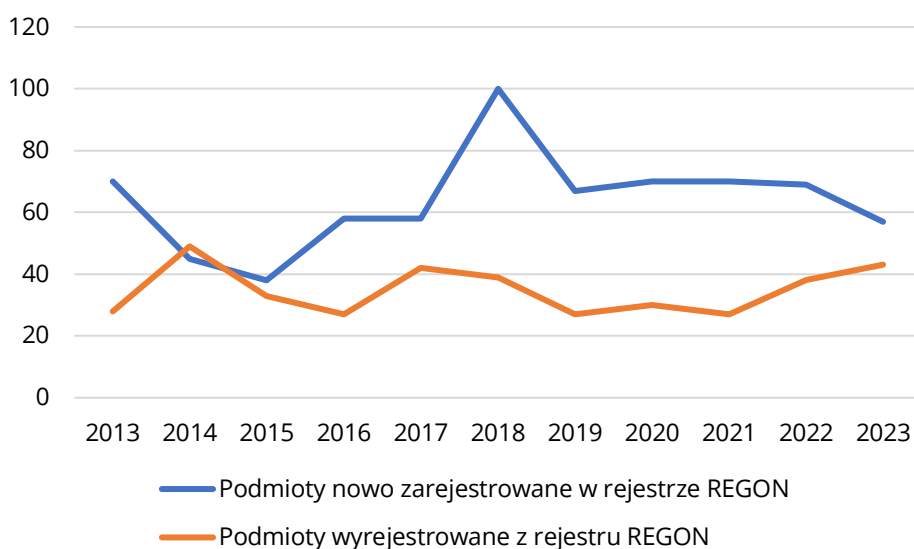
Liczba, wielkość podmiotów gospodarczych i wskaźniki

Ważnym aspektem świadczącym o stanie lokalnej gospodarki jest liczba podmiotów gospodarczych. W latach 2013-2023 liczba podmiotów wpisanych do rejestru Regon na terenie gminy Przecław wyraźnie wzrosła o 49% i w 2023 r. funkcjonowało ich 806. Zdecydowaną większość podmiotów w gminie Przecław stanowią mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 0-9 osób), a ich liczba systematycznie rośnie – w analizowanym okresie o 50%. W 2023 r. działało 778 mikroprzedsiębiorstw, stanowiąc 96,5% wszystkich podmiotów, co jest najwyższym odsetkiem na przestrzeni lat 2013-2023. Natomiast podmiotów, w których pracuje 10-49 osób było 24, działały również 4 podmioty zatrudniające 50-249. Na terenie gminy Przecław nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa, zatrudniające co najmniej 250 osób.

Wykres 35. Liczba i wielkość podmiotów gospodarczych ogółem w Gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)

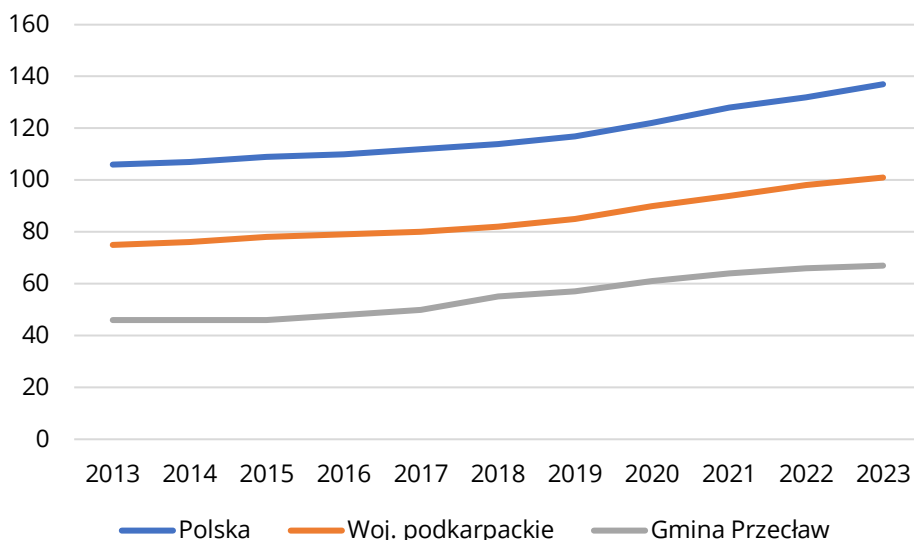
W gminie Przecław niemal w każdym roku w analizowanym okresie, oprócz 2014 r., liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Rokiem o największej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów był 2018, kiedy zarejestrowano 100 nowych podmiotów, a najmniej w 2015 r. – jedynie 23. Natomiast najwięcej podmiotów z rejestru REGON wyrejestrowano w 2024 r. – 49. Dane świadczą o pozytywnym zmianach w zakresie przedsiębiorczości oraz rosnącej aktywności gospodarczej na terenie gminy.

Wykres 36. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)

W latach 2013-2023 nastąpił trend wzrostowy wskaźnika przedstawiającego liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności na poziomie krajowym,

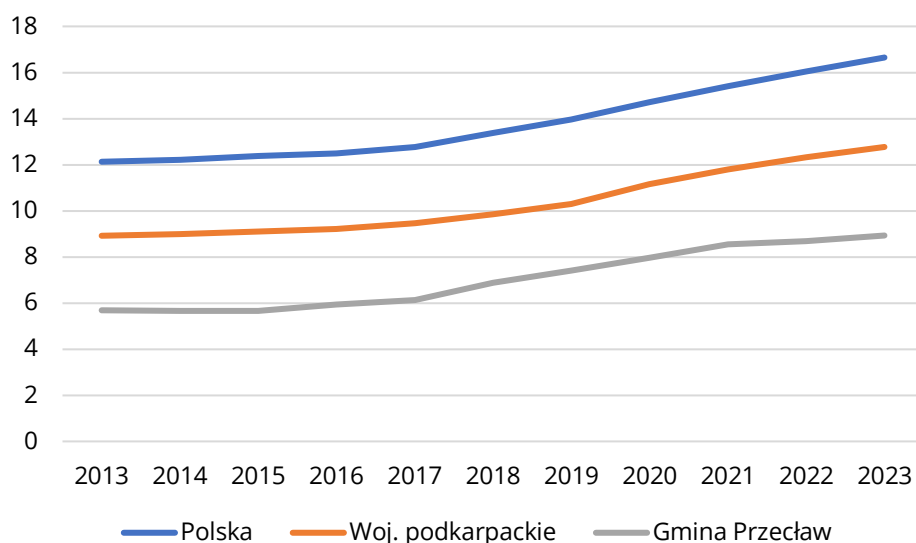
wojewódzkim oraz gminnym. W gminie Przecław w 2023 r. był on równy 67, czyli był znacząco niższy od województwa i około dwukrotnie niższy w porównaniu do Polski.

Wykres 37. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności osobę w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym

Zdiagnozowano trend wzrostowy wśród liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. W gminie Przecław utrzymywał się na poziomie niższym niż w województwie i Polsce, w latach 2013-2023 wzrósł o 57% i w 2023 r. wartość analizowanego wskaźnika wyniosła 8,93. Ta tendencja oznacza wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Wykres 38. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Struktura gospodarcza i dominujące sekcje PKD

Struktura gospodarcza gminy Przecław jest dość zróżnicowana z dominacją budownictwa i usług, szczególnie handlu. Największa liczba podmiotów w gminie Przecław w 2023 r. wg sekcji PKD 2007 należała do sekcji F Budownictwo – 191 podmiotów. Do istotnych sekcji w strukturze gospodarczej gminy należy zaliczyć również sekcję G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 191 podmiotów, sekcję C Przetwórstwo przemysłowe – 125, oraz sekcję S Pozostała działalność usługowa i T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – łącznie 74.

Zauważalny jest ponad 2-krotny wzrost liczby podmiotów z sekcji F Budownictwo na przestrzeni lat 2013-2023, zbliżona jest dynamika podmiotów z zakresu pozostałej działalności usługowej z sekcji S i T. Najwyższy wzrost liczby podmiotów odnotowano w ramach sekcji N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, sekcji J Informacja i komunikacja, sekcji H Transport i gospodarka magazynowa oraz sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Oknem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Słaby dostęp do sklepów np. kosmetyki, obuwanie, odzież.”

Tabela 3. Struktura gospodarcza gminy Przecław według sekcji PKD 2007 w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	542	543	547	572	592	654	689	726	771	789	806
Sekcja F Budownictwo	92	85	89	102	112	141	152	172	179	188	191
Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	152	155	153	149	141	145	145	142	148	151	146
Sekcja C Przetwórstwo przemysłowe	95	95	92	103	110	105	116	124	126	127	125
Sekcje S Pozostała działalność usługowa i T Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	34	35	36	41	43	55	59	63	68	72	74
Sekcja M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	28	27	27	27	29	30	32	31	36	38	42
Sekcja H Transport i gospodarka magazynowa	15	17	17	19	21	24	26	29	30	32	39
Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14	18	22	23	24	30	34	32	36	35	37
Sekcja P Edukacja	23	21	22	22	22	27	28	29	28	27	27
Sekcja R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20	22	20	20	18	20	19	21	21	21	20
Sekcja N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	7	5	5	6	5	6	12	18	17	19
Sekcja A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24	22	21	20	20	20	19	18	19	18	18
Sekcja J Informacja i komunikacja	2	3	4	3	5	7	8	9	13	14	16
Sekcja I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	10	10	11	11	10	13	13	12	15	15	15
Sekcja K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	11	12	11	11	12	11	11	12	12	13
Sekcja O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Sekcja L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	4	5	5	6	6	7	7	8	7	9
Sekcja E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sekcja D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0

Atrakcyjność inwestycyjna gminy

Poza dogodnym położeniem atrakcyjność inwestycyjną gminy Przecław wpływa obecność gminnych terenów pod inwestycję. Gmina Przecław posiada tereny przeznaczone pod zabudowę usługowo-produkcyjną w miejscowości Rzemień, które zostały wyznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Gmina Przecław powinna wspierać strefę ekonomiczną w Mielcu, aby uciążliwy przemysł pod kątem ekologii nie miał prawa funkcjonowania w tej Gminie. Kontynuować wsparcie dla działalności rolniczej oraz przemysłu lekkiego neutralnego dla życia mieszkańców.”
- „Rozwój przedsiębiorczości może tanie lokale pod działalność? Wynajem sprzedaż. Nawet w stylu inkubatora (mimo że mielecki nie ma sensu, bo tam działalność prowadzą firmy od 10 lat i brak miejsc dla nowych).”
- „Ściągnąć nowych mieszkańców i inwestorów. Preferencyjne zasady dla nowych mieszkańców i inwestorów np. Przez pierwsze 5lat.”
- „Rozważyć ulgi dla przedsiębiorców. Zlikwidować podatek od nieruchomości w kwocie do np. 20zł więcej kosztuje czas pracy urzędnika, materiał (papier, koperta i znaczek) niż kwota, którą zasili budżet gminy.”

Powiązanie z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami

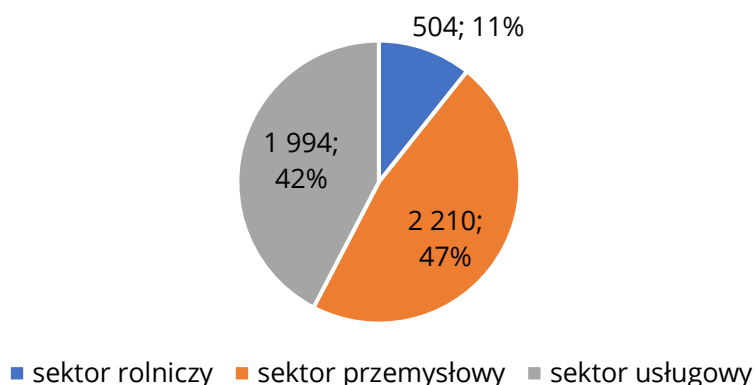
W gminie Przecław funkcjonują podmioty gospodarcze z branż powiązanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami województwa podkarpackiego. Podmiotami w ramach specjalności – Motoryzacja są firmy zajmujące się serwisem pojazdów mechanicznych np. Stacja Kontroli Pojazdów ADM Serwis Anna Wach. W IS Jakość życia wpisują się zakłady z zakresu produkcji i przetwórstwa żywności, produktów tradycyjnych oraz regionalnych, przykładami takich podmiotów są KABANOS Przecław oraz ZAG-DRÓB Przecław.⁵³ W gminie Przecław nie ma podmiotów prowadzących działalność gospodarczą wpisującą się w specjalizację Lotnictwo i kosmonautyka.

⁵³ <https://rot.podkarpackie.pl/1-2-inteligentne-specjalizacje-wojewodztwa>,
https://pl.kompass.com/v/przec%C5%82aw/pl_18_1811_181107/

4.2. Rynek pracy

Zatrudnienie

Podstawową daną statystyczną określającą wielkość lokalnego rynku pracy jest liczba pracujących w gospodarce narodowej. W gminie Przecław w 2023 r. zatrudnionych było 4 708 osób, z czego największy odsetek w sektorze przemysłowym (47%), nieco mniejszy w usługowym (42%), a wyraźnie najmniejszy w rolniczym (11%).

Wykres 39. Pracujący w gospodarce narodowej wg sektorów ekonomicznych w gminie Przecław w 2023 r. (źródło: BDL GUS)

Istotnymi pracodawcami działającymi na terenie gminy Przecław pod względem tradycji, obecnej wielkości zatrudnienia i potencjalnych nowych miejsc pracy są

- KABANOS Przecław – zakład przetwórstwa mięsnego,
- ZAG-DRÓB Przecław – hurtownia mięsa, wędlin i drobiu,
- REGSONIK TOMASZ ZYGARLICKI Rzemień – producent części dla przemysłu,
- REGAMET Rzemień – dostawca materiałów budowlanych,
- ADMET Dobrynin – producent uszczelek,
- A&P PALETY Rzemień – producent palet,
- KOBUD Przecław – stolarnia.⁵⁴

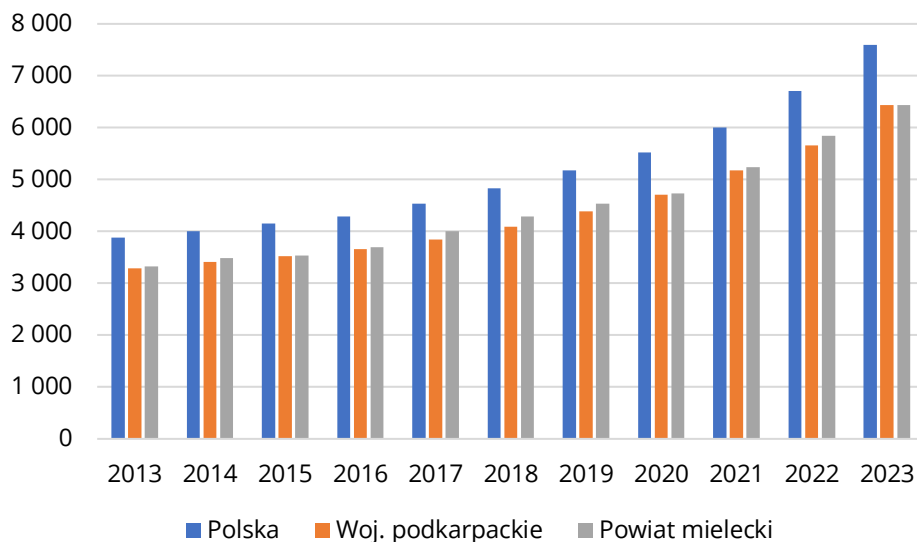
Opinem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Ograniczone możliwości rozwoju gospodarczego i zatrudnienia na miejscu. Pomimo bliskości Mielca, sama gmina boryka się z ograniczonym rynkiem pracy i niewielką liczbą inwestycji lokalnych.”

⁵⁴ <https://przeclaw.org/>, https://pl.kompass.com/v/przec%C5%82aw/pl_18_1811_181107/

Przeciętne wynagrodzenie brutto

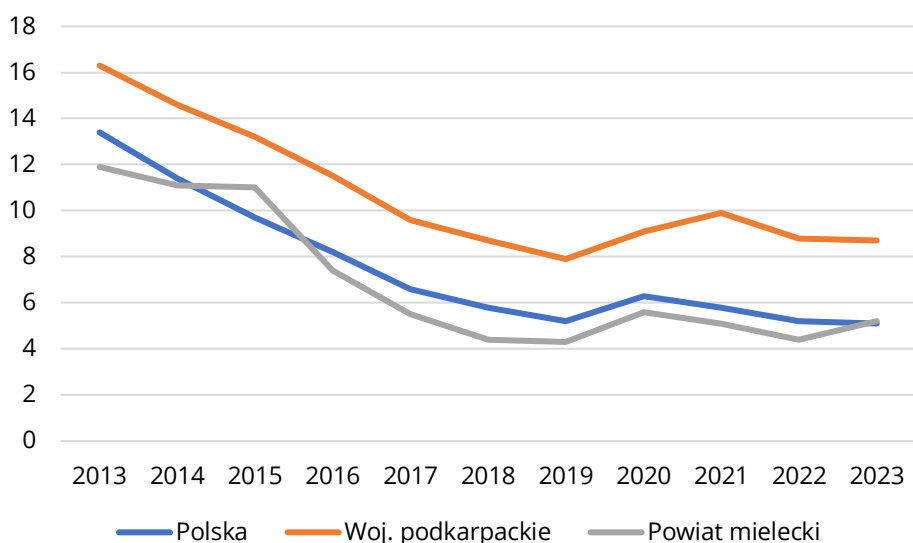
Przeciętne wynagrodzenie brutto wg danych powiatowych dla GUS w 2023 r. wyniosło 6 434,27 zł i było niemal równe średniej wojewódzkiej, jednak wyraźnie niższe od średniej dla Polski. Na każdym szczeblu obserwowana jest tendencja wzrostowa w latach 2013-2023 niemal dwukrotnie, jednak najmniejszy wzrost odnotowano w powiecie.

Wykres 40. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (zł) (źródło: BDL GUS)

Stopa bezrobocia

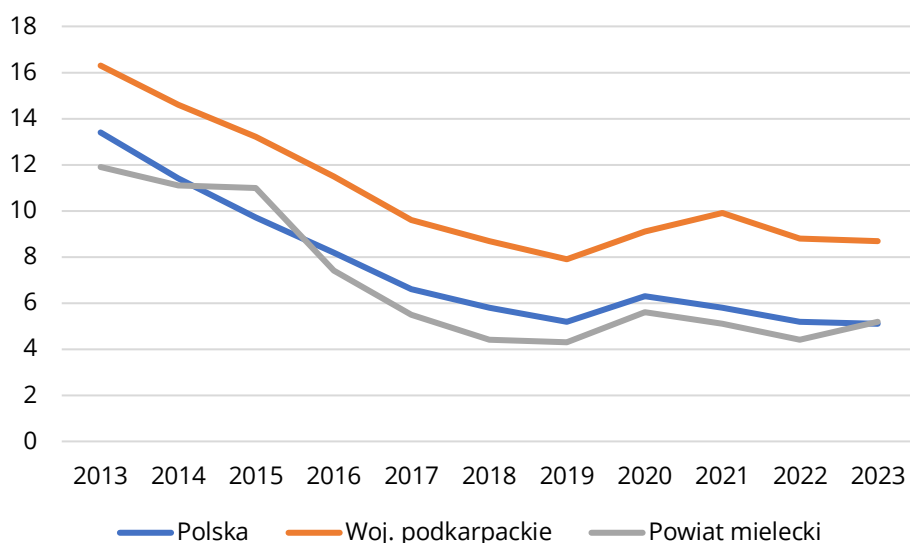
Stopa bezrobocia dla powiatu mieleckiego kształtowała się na poziomie zbliżonym była każdego roku zawsze niższa w zestawieniu z danymi dla województwa podkarpackiego oraz zbliżona na tle Polski. W 2023 r. stopa bezrobocia wyniosła 5,1%, spadając niemal trzykrotnie w analizowanym okresie.

Wykres 41. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (%) (źródło: BDL GUS)

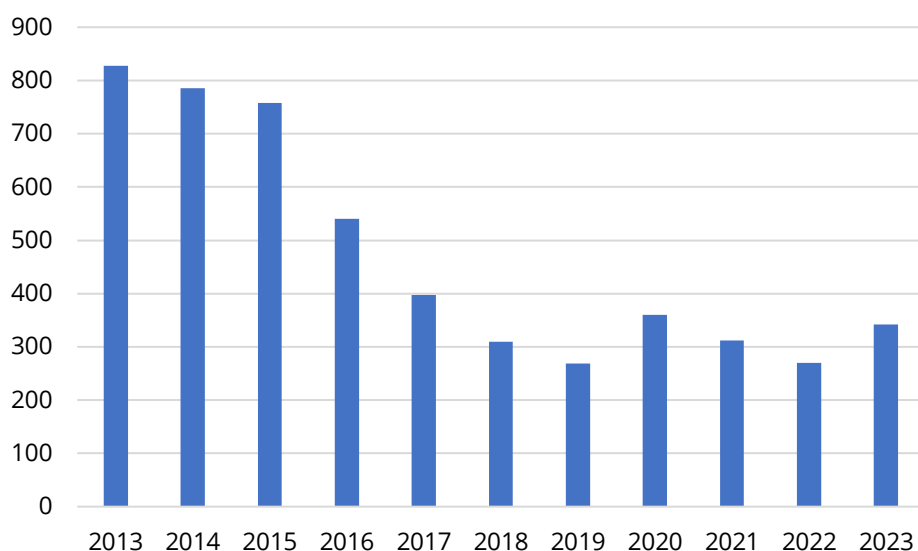
Stopa bezrobocia wg grup wieku i płci

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie była zdecydowanie niższa niż w województwie podkarpackim. Stopa bezrobocia kształtowała się również na poziomie niższym niż na poziomie państwa, za wyjątkiem 2015 r. oraz 2023 r., kiedy stopa bezrobocia była równa i wyniosła 5,2%. W analizowanym okresie utrzymuje się trend spadkowy stopy bezrobocia w powiecie, oprócz 2020 r., kiedy wzrost stopy bezrobocia wynikał z szoku zewnętrznego, tj. wybuchu pandemii COVID-19, co spowodowało zmianę trybu pracy i niewystarczające dostosowanie pracowników do nowych realiów rynku.

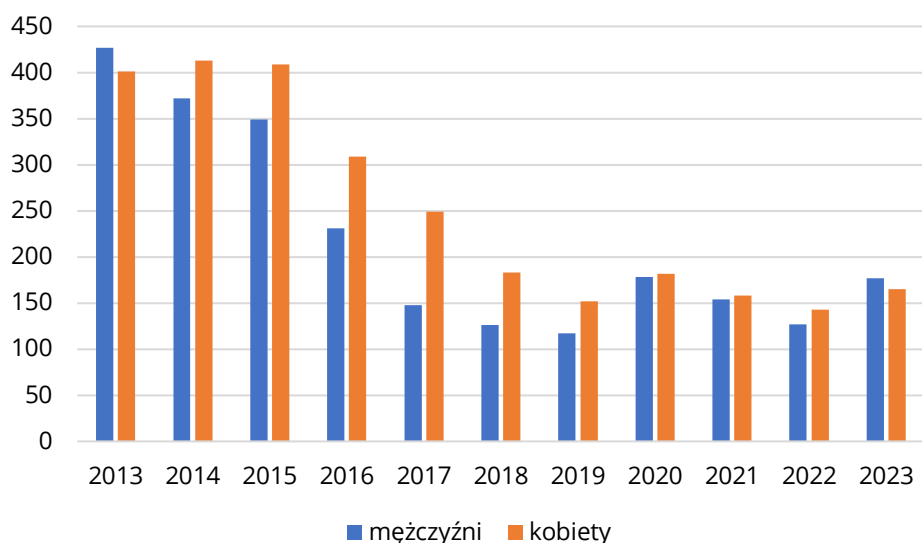
Wykres 42. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013 – 2023 (%) (źródło: BDL GUS)

Zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych w gminie Przecław, w 2023 r. było ich 342, co oznaczało spadek o 59% w porównaniu do 2013 r. Najbardziej znaczący spadek bezrobotnych w ujęciu rocznym nastąpił w 2016 i 2017 r. – kolejno o 29% i 26%.

Wykres 43. Ogólna liczba bezrobotnych w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)

Postępujący trend spadkowy liczby bezrobotnych w latach 2013-2023 jest obserwowany zarówno wśród kobiet i mężczyzn. W latach 2014-2022 wśród bezrobotnych przeważała liczba kobiet na mężczyzn, jednak w 2023 r. 177 mężczyzn oraz 165 kobiet pozostawało bezrobotnych.

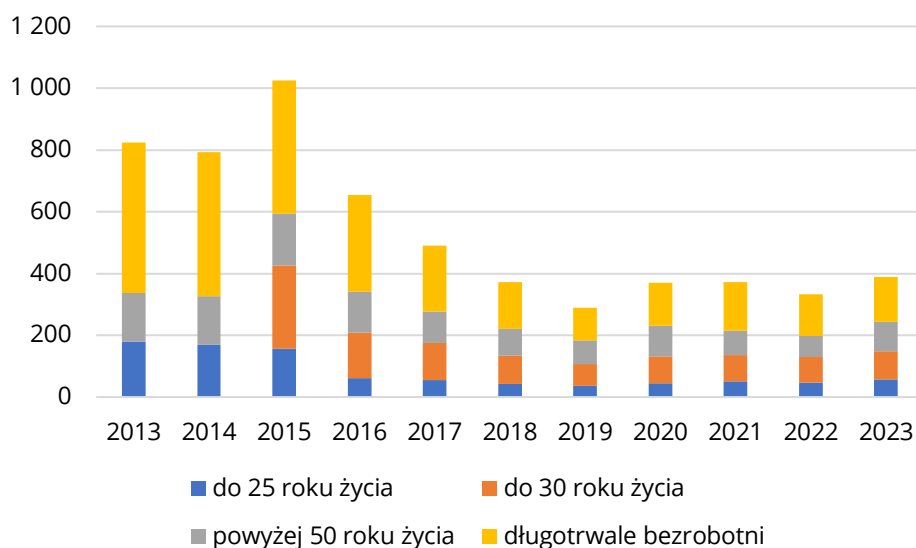
Wykres 44. Liczba bezrobotnych w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 według płci (źródło: BDL GUS)

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Słabo wykwalifikowani mieszkańcy co prowadzi do bezrobocia, zwłaszcza wśród kobiet, mężczyźni często pracują w szarej strefie.”

Analiza liczby zarejestrowanych grup bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy ukazuje, że w każdym z lat 2013-2023 największy jest udział długotrwale bezrobotnych, których było w 2023 r. 146. Istotna jest również liczba osób powyżej 50 roku życia, których liczba maleje stosunkowo wolno, w 2023 r. było ich 95 osób, przewyższając liczbę osób bezrobotnych do 30 roku życia⁵⁵.

⁵⁵ Brak danych dla osób do 30 roku życia za 2013 i 2014 r.

Wykres 45. Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)

Zapotrzebowania na zawody i deficyty na lokalnym rynku pracy

Według Barometru Zawodów na 2025 rok deficytowymi zawodami w ciągu ostatnich 10 latach są:

- elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy,
- kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych,
- lekarze,
- mechanicy-monterzy maszyn i urządzeń,
- piekarze,
- pielęgniarki i położne,
- robotnicy budowlani,
- spawacze.

Do najważniejszych powodów wystąpienia deficytów należy zaliczyć brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy oraz nieodpowiadające kandydatom warunki pracy.

Natomiast duża nadwyżka poszukających pracy na lokalnym rynku pracy wystąpiła wśród zawodów, takich jak:

- ekonomiści,
- specjaliści ds. administracji,

- specjaliści technologii żywności i żywienia.⁵⁶

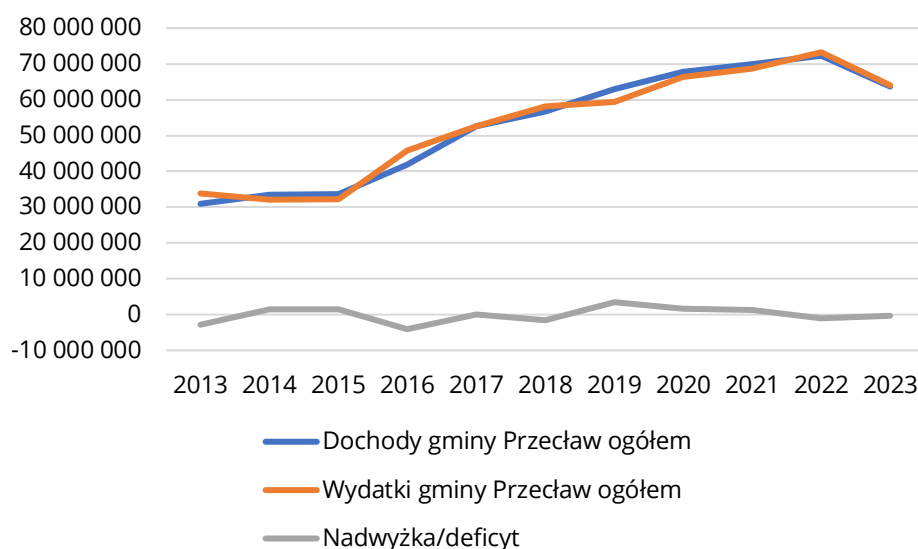
Zapewnienie równowagi między popytem a podażą stanowi istotne wyzwanie dla lokalnego rynku pracy. Niewystarczające dostosowanie rynku pracy do zapotrzebowania skutkuje niepełnym wykorzystaniem potencjału gospodarczego oraz procesem migracji wykwalifikowanych pracowników.

⁵⁶ <https://barometrzwodow.pl/> (dane dla powiatu mieleckiego)

4.3. Finanse lokalne

Dochody budżetowe gminy a wydatki

Analiza sytuacji finansowej gminy Przecław ukazuje widoczny wyraźny trend wzrostowy w przypadku zarówno dochodów, jak i ponoszonych wydatków w latach 2013-2022. W latach 2013-2015 dochody i wydatki utrzymywały się na względnie stałym poziomie, natomiast w 2023 r. nastąpił gwałtowny spadek dochodów i wydatków. Najwyższa nadwyżka budżetowa w gminie Przecław wystąpiła w 2019 r., wynosząc niemal 3,5 mln zł.

Wykres 46. Stosunek dochodów ogółem do wydatków ogółem oraz nadwyżki i deficytu gminy Przecław w latach 2013 – 2023 (zł) (źródło: BDL GUS)

Zdiagnozowana sytuacja finansowa gminy Przecław jest spowodowana wysoką inflacją w ostatnich latach oraz poziomem wsparcia finansowego samorządu przez władze centralne.

Źródła i struktura dochodów

Dochody ogółem gminy Przecław wyniosły w 2023 r. 63 703 984,82 zł, co stanowił wzrost o 106%, względem roku 2013. Największy udział jest dochodów z działu 758 - różne rozliczenia, na które składają się, m.in. części wyrównawcze subwencji ogólnej oraz rezerwy, ale jego w analizowanym okresie nastąpił spadek – z 54,7% do 47,7%. Znaczący jest udział w dochodach działu 756 - dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, których udział spadł z 19,8% do 17,6%. W dochodach ogółem w gminie Przecław w 2023 r. istotny jest dział 855 – rodzina, który 15,6%, odnotowano również istotny wzrost w ramach działu 801 - oświata i wychowanie – do 7,9% oraz działu 900 - gospodarka komunalna i ochrona środowiska – do 4,2%. Zauważalny jest znaczący spadek wysokości

dochodów w dziale 852 - pomoc społeczna oraz jego udziału w dochodach ogółem – z 16,4% do 1,3%.

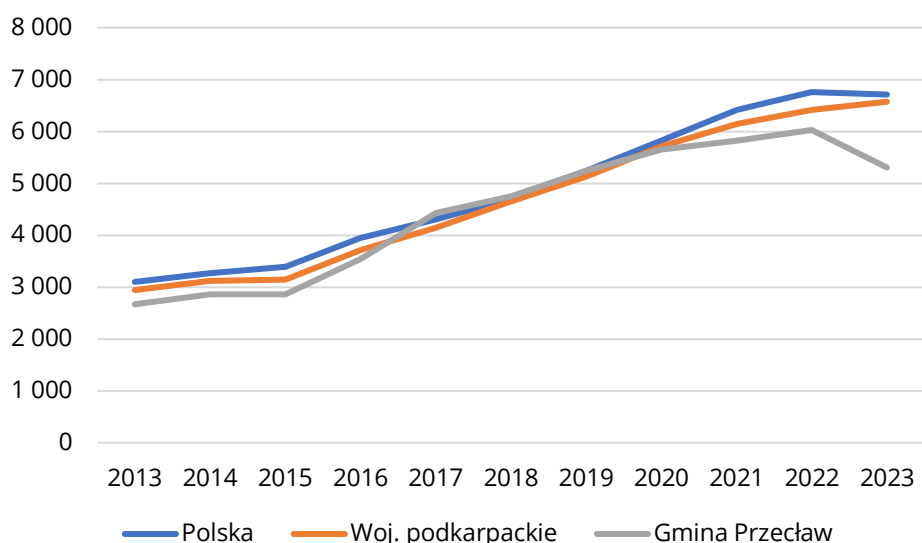
*Tabela 4. Struktura dochodów ogółem gminy Przecław według działów Klasyfikacji Budżetowej w latach 2013 i 2023
(źródło: BDL GUS)*

Dział	2013	Udział 2013 (%)	2023	Udział 2023 (%)
Dział 758 - Różne rozliczenia	16 937 345,16	54,7%	30 408 532,13	47,7%
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	6 123 535,13	19,8%	11 212 416,52	17,6%
Dział 855 - Rodzina	-	0,0%	9 921 037,79	15,6%
Dział 801 - Oświata i wychowanie	1 022 638,60	3,3%	5 029 441,11	7,9%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	43 134,72	0,1%	2 644 562,21	4,2%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	-	0,0%	914 591,20	1,4%
Dział 852 - Pomoc społeczna	5 066 314,31	16,4%	800 638,07	1,3%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	0,0%	732 589,00	1,1%
Dział 600 - Transport i łączność	63 606,55	0,2%	553 867,64	0,9%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	43 249,82	0,1%	491 869,48	0,8%
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	320 056,76	1,0%	442 972,18	0,7%
Dział 750 - Administracja publiczna	141 108,82	0,5%	230 295,67	0,4%
Dział 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	25 123,00	0,1%	109 899,00	0,2%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	85 820,24	0,3%	70 000,00	0,1%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	240 932,94	0,8%	64 397,23	0,1%
Dział 926 - Kultura fizyczna	529 551,00	1,7%	38 907,60	0,1%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	700,00	0,0%	31 012,50	0,0%
Dział 020 - Leśnictwo	2 099,35	0,0%	4 755,49	0,0%
Dział 752 - Obrona narodowa	-	0,0%	2 200,00	0,0%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	1,20	0,0%	-	0,0%
Dział 720 - Informatyka	299 880,00	1,0%	-	0,0%
Suma	30 945 097,60	100,0%	63 703 984,82	100,0%

Dochody gminy na 1 mieszkańca

Dochody gminy na 1 mieszkańca w gminie Przecław kształtowały się przez zdecydowaną większość analizowanego okresu na nieznacznie niższym poziomie niż dla przeciętnej gminy w Polsce i województwie podkarpackim (bez miast na prawach powiatu). W 2023 r.

dochody gminy Przecław na 1 mieszkańca spadły względem poprzedniego roku i wyniosły 5 305,13 zł.

Wykres 47. Dochody na 1 mieszkańca w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (zł) (źródło: BDL GUS)

Wydatki gminy i ich struktura

Wydatki ogółem gminy Przecław w 2023 r. były równe 64 061 168,14 zł, co stanowi wzrost o 89% w porównaniu do 2013 r. Największe wydatki gmina w 2023 r. Przecław poniosła w dziale 801 - Oświata i wychowanie, ich udział w wydatkach ogółem wyniósł 47%. Duży udział w wydatkach ogółem miał również dział 855 – rodzina (17,1%), szczególnie istotny jest również wzrost wydatków w tym dziale, a także działy 750 - administracja publiczna (9,3%), 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,5%). Nastąpił duży spadek wydatków ponoszonych na pomoc społeczną (dział 852) - 17,1% do 3,2% w udziale ogółem, jednak jej suma w wartościach bezwzględnych (zł) wzrosła.

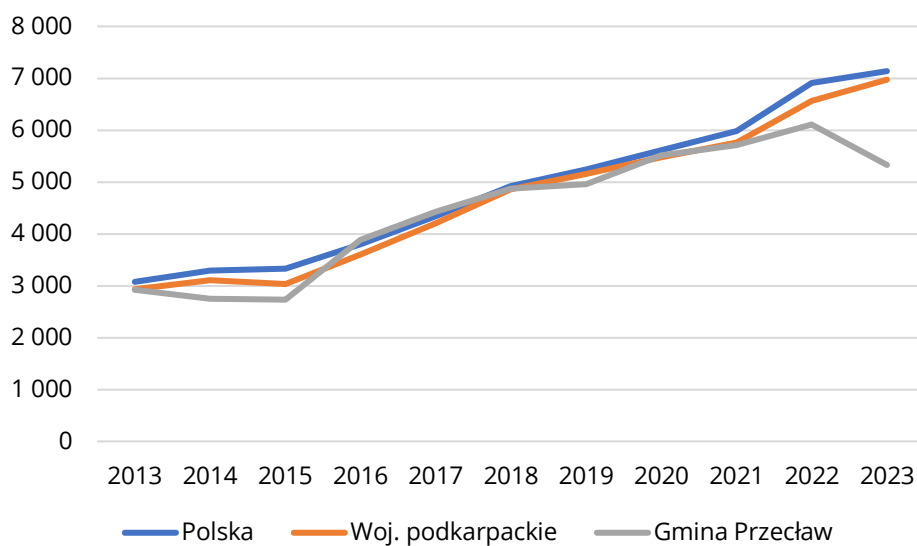
Tabela 5. Struktura wydatków ogółem gminy Przecław według działów Klasyfikacji Budżetowej w latach 2013 i 2023 (źródło: BDL GUS)

Dział	2013	Udział 2013 (%)	2023	Udział 2023 (%)
Dział 801 - Oświata i wychowanie	13 188 969,94	39,0%	30 119 730,51	47,0%
Dział 855 - Rodzina	-	0,0%	10 975 152,67	17,1%
Dział 750 - Administracja publiczna	3 221 194,66	9,5%	5 946 917,43	9,3%
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 953 039,97	11,7%	4 155 779,19	6,5%
Dział 600 - Transport i łączność	1 757 797,20	5,2%	2 933 736,71	4,6%
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 473 734,43	4,4%	2 376 812,33	3,7%
Dział 852 - Pomoc społeczna	5 769 694,27	17,1%	2 059 127,97	3,2%

Dział 757 - Obsługa długu publicznego	554 194,34	1,6%	1 234 220,59	1,9%
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	258 795,25	0,8%	1 013 903,51	1,6%
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	99 450,91	0,3%	913 587,05	1,4%
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	0,0%	783 783,80	1,2%
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	214 302,33	0,6%	342 345,18	0,5%
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	261 573,10	0,8%	341 034,40	0,5%
Dział 926 - Kultura fizyczna	2 114 219,31	6,2%	306 798,96	0,5%
Dział 851 - Ochrona zdrowia	134 773,86	0,4%	289 739,83	0,5%
Dział 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	25 452,09	0,1%	109 899,00	0,2%
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	315 979,29	0,9%	97 922,48	0,2%
Dział 710 - Działalność usługowa	137 889,20	0,4%	58 476,53	0,1%
Dział 752 - Obrona narodowa	-	0,0%	2 200,00	0,0%
Dział 720 - Informatyka	352 800,00	1,0%	-	0,0%
Suma	33 833 860,15	100,0%	64 061 168,14	100,0%

Wydatki gminy na 1 mieszkańca

Wydatki gminy Przecław w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. wyniosły 5334,87 zł, była to wartość poniżej średniej dla gmin w województwie podkarpackim i Polsce, nastąpił spadek w porównaniu do poprzedniego roku. W pozostałych analizowanych latach tendencja wydatków gminy Przecław na 1 mieszkańca utrzymywała się na poziomie rosnącym, była porównywalna do województwa i w większości lat niższa niż przeciętna wartość dla gmin w całym państwie.

Wykres 48. Wydatki na 1 mieszkańca w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023
(zł) (źródło: BDL GUS)

Stan finansów publicznych w zakresie wielkości dochodów i wydatków jest typowy dla gminy miejsko-wiejskiej, zbliżony do wartości dla przeciętnej gminy w Polsce i województwie podkarpackiego.

5. Przestrzeń i środowisko przyrodnicze

Celem diagnozy strategicznej w zakresie przestrzeni i środowiska przyrodniczego Gminy Przecław jest ocena sposobu zagospodarowania przestrzeni oraz identyfikacja głównych struktur funkcjonalnych i ich wzajemnych powiązań. Diagnoza ta pozwala rozpoznać kluczowe obszary rozwoju, bariery przestrzenne oraz potencjały związane z lokalizacją i dostępnością terenów. Uwzględnia analizę użytkowania gruntów, struktury osadniczej, środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej, komunikacji i infrastruktury drogowej, oraz powiązań funkcjonalnych, zarówno wewnątrz gminy, jak i z jej otoczeniem. Stanowi to podstawę do wskazania kierunków, w jakich powinna zmierzać gmina, aby zapewnić zrównoważony rozwój przestrzenny oraz efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów terytorialnych.

5.1. Uwarunkowania planistyczne

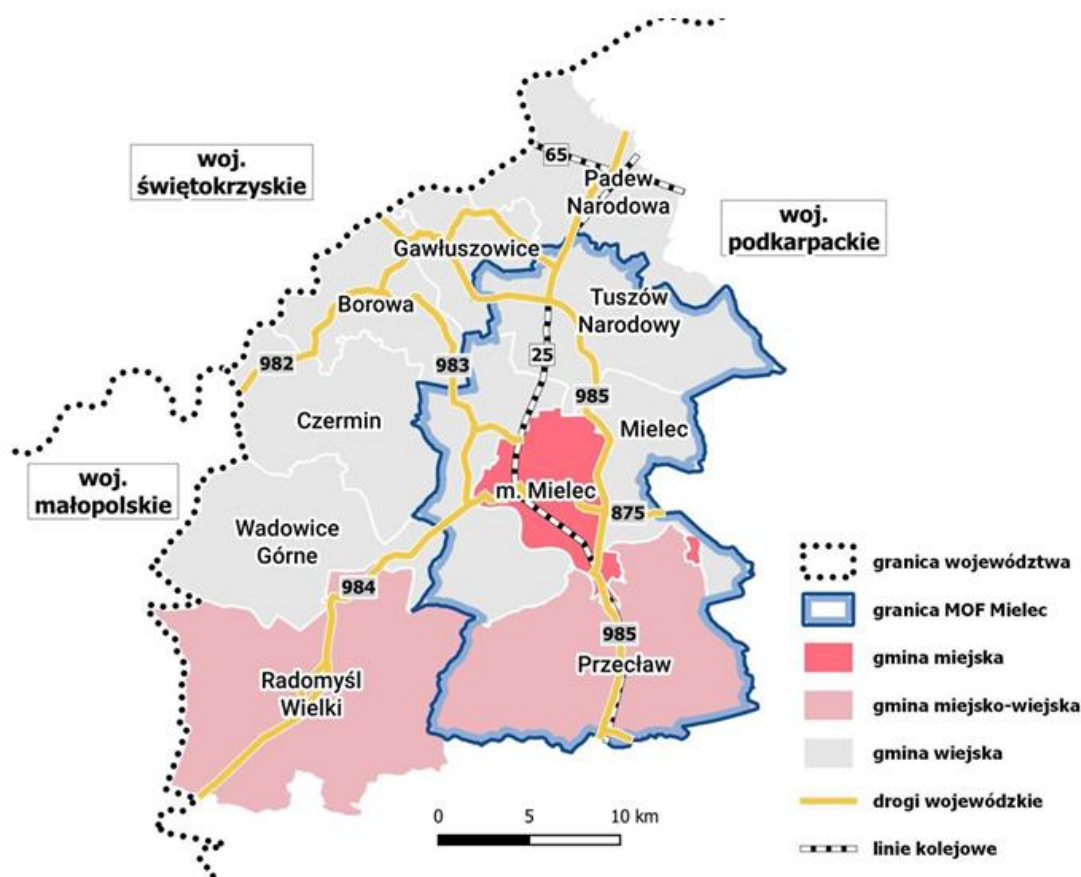
Rozwój Gminy Przecław wpisuje się w szerszy kontekst planistyczny, obejmujący dokumenty strategiczne zarówno w ujęciu lokalnym, ponadlokalnym, jak i regionalnym. Dokumenty te określają cele oraz ramy zagospodarowania przestrzennego, infrastrukturalnego, społecznego i gospodarczego, które gmina zobowiązana jest uwzględniać w swojej polityce rozwoju. Na poziomie regionalnym dokumentami wpływającymi na rozwój Gminy Przecław są „Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030” oraz „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030”.

„Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030” to główny dokument strategiczny regionu, który kładzie nacisk na zrównoważony rozwój wszystkich części województwa, integrację infrastrukturalną, wzmacnianie powiązań funkcjonalnych między ośrodkami miejskimi i gminami wiejskimi oraz promocję gospodarki opartej na wiedzy i lokalnym potencjale. Jego głównym celem jest podtrzymanie korzystnej trajektorii rozwojowej, obserwowanej w ostatnich kilkunastu latach oraz stopniowe zmniejszanie dystansu dzielącego Podkarpacie od innych regionów Polski i Europy. Realizacja strategii opiera się na kilku kluczowych założeniach: konieczności prowadzenia wysokiej jakości myślenia strategicznego zarówno na poziomie regionalnym, jak i lokalnym, wspieraniu korzystnych zmian strukturalnych w gospodarce regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji, znaczącej poprawie dostępności transportowej (zarówno w ujęciu międzyregionalnym, jak i wewnątrzregionalnym) oraz aktywnym zaangażowaniu mieszkańców i instytucji w procesy rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia ta ma zapewnić Podkarpaciu zrównoważony rozwój oparty na innowacyjności, współpracy oraz efektywnym wykorzystaniu lokalnych zasobów i potencjału.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030” jest dokumentem planistycznym, który określa strukturę przestrzenną województwa. Akcentuje potrzebę zintegrowanego zarządzania przestrzenią w kontekście procesów urbanizacyjnych, rozwoju sieci transportowej oraz ochrony środowiska i krajobrazu kulturowego. Regionalna integracja funkcjonalna, wspomaga rozprzestrzenianie procesów rozwojowych na obszary poza głównymi miastami oraz budowanie potencjału do specjalizacji terytorialnej. Wzmacnia również powiązania funkcjonalno-przestrzenne gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego z rdzennym ośrodkiem miejskim, poprzez tworzenie i realizowanie wspólnych projektów rozwojowych i przedsięwzięć inwestycyjnych.

Gmina stanowi integralną część Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF), co oznacza konieczność uwzględniania współpracy międzygminnej oraz celów i priorytetów rozwoju wykraczających poza granice administracyjne gminy. Dokumentem określającym wspólne kierunki rozwoju gmin jest „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) MOF Mielec na lata 2022-2027”. Jest to operacyjny dokument wdrożeniowy, który wskazuje cele takie jak: poprawa dostępności transportowej, rozwój nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Projekty przewidziane do realizacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) mają na celu wspólne rozwiązywanie istotnych problemów, przeciwdziałanie zagrożeniom oraz redukcję zidentyfikowanych niedoborów. Realizacja działań w ramach ZIT umożliwia kompleksowe odpowiadanie na potrzeby tego obszaru oraz efektywne wykorzystanie jego potencjału rozwojowego, wspierając tym samym zrównoważony rozwój Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Mielca.

Zasięg terytorialny MOF Mielec jest tożsamy z granicami Obszarów Funkcjonalnych (MOF) wskazanych w kluczowych dokumentach strategicznych województwa, takich jak „Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030” oraz „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030”. Miejski Obszar Funkcjonalny Mielec (MOF Mielec) położony jest w części północno-zachodniej województwa podkarpackiego, na pograniczu Niziny Nadwiślańskiej i Doliny Dolnej Wisłoki. Swoim zasięgiem obejmuje miasto Mielec, gminę miejsko-wiejską Przecław oraz gminy wiejskie Mielec i Tuszów Narodowy. Działania inwestycyjne Gminy Przecław powinny być spójne z tą strategią, aby móc efektywnie korzystać z instrumentów ZIT.

Rysunek 1 Granice MOF Mielec (źródło: Strategia ZIT MOF Mielec)

Na poziomie lokalnym podstawowym dokumentem wyznaczającym politykę przestrzenną Gminy Przecław jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Przecław”. Jest to dokument określający politykę przestrzenną gminy, stanowiący podstawę do uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten zawiera wskazania dotyczące m.in. rozwoju terenów mieszkaniowych, gospodarczych, rolniczych oraz ochrony zasobów środowiskowych i kulturowych.

Aktami prawa miejscowego, które bezpośrednio regulują możliwości zagospodarowania i zabudowy konkretnych obszarów są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP). W gminie trwają prace nad aktualizacją i rozszerzeniem pokrycia planistycznego w celu poprawy ładu przestrzennego i zwiększenia przejrzystości procedur inwestycyjnych. Pokrycie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w roku 2024 wynosiło 4,5%.⁵⁷

Plan ogólny gminy zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.), zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Plan ogólny będzie obligatoryjny i

⁵⁷ Bank Danych Lokalnych GUS: <https://bdl.stat.gov.pl/>

wiążący przy sporządzaniu MPZP i wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. Wprowadzi większą przejrzystość planowania przestrzennego i umożliwi lepsze zarządzanie rozwojem przestrzennym. Rada Miejska w Przecławiu podjęła uchwałę NR IV/38/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Przecław w dniu 28 czerwca 2024 roku.⁵⁸

Rozwój Gminy Przecław wpisuje się w szeroki system planowania strategicznego i przestrzennego, który obejmuje zarówno poziom lokalny, jak i ponadlokalny oraz regionalny. Powiązanie lokalnych działań z celami regionalnymi i ponadlokalnymi, a także aktywne uczestnictwo gminy w strukturze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Mielec, stanowią fundament skutecznego i zrównoważonego rozwoju. Dążenie do zwiększenia przejrzystości i spójności polityki przestrzennej, czego wyrazem jest podjęcie prac nad planem ogólnym gminy, świadczy o świadomym i odpowiedzialnym podejściu do kształtowania przyszłości przestrzennej Gminy Przecław.

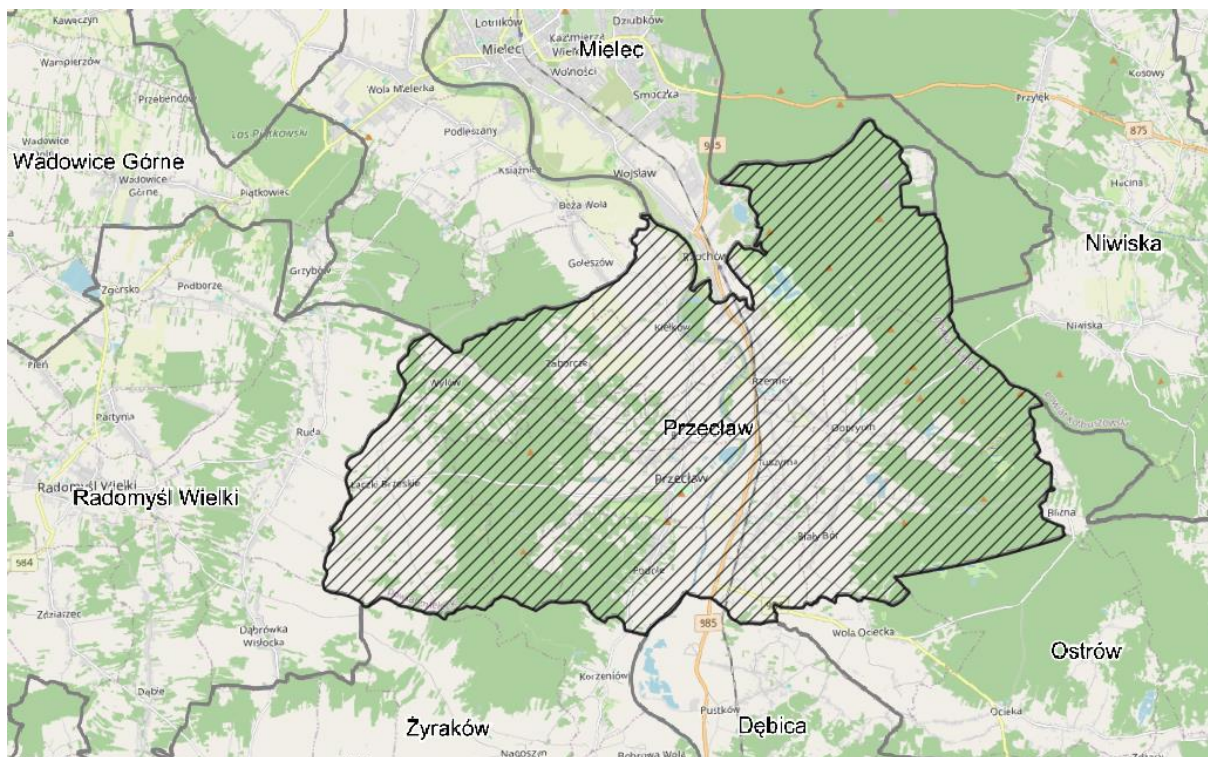
Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „W kontekście Strategii Rozwoju Gminy Przecław warto zadbać o realne włączenie mieszkańców w proces planowania i wdrażania działań – nie tylko poprzez konsultacje, ale także poprzez stały dialog i monitoring postępów. Dobrze przemyślana strategia powinna być elastyczna, reagować na zmieniające się potrzeby i opierać się na mocnych stronach gminy, ale także odważnie mierzyć się z jej słabościami. Kluczowe jest, aby rozwój był zrównoważony – łączący troskę o ludzi, gospodarkę i środowisko.”

⁵⁸ Raport o stanie Gminy Przecław za 2024 rok

5.2. Struktura użytkowania gruntów

Gmina Przecław obejmuje miasto Przecław oraz dziesięć sołectw: Biały Bór, Błonie, Dobrynin, Kiełków, Łączki Brzeskie, Podole, Rzemień, Tuszyma, Wylów i Zaborcze. Samo miasto Przecław podzielone jest na dwa osiedla: „Zamkowe” i „Wenecja”.

Rysunek 2 Gmina Przecław – granice administracyjne (źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Rejestru Granic – PGR)

Na terenie Gminy Przecław, której całkowita powierzchnia wynosi 13 409 ha, dominującą formą zagospodarowania są użytki rolne, zajmujące prawie 50% powierzchni gminy (6699 ha). Największy udział w tej kategorii mają grunty orne, które obejmują 34,5% całkowitej powierzchni. Znaczący udział mają również łąki trwałe (6,6%) i pastwiska trwałe (5,3%), które pełnią istotną rolę w gospodarce rolnej i utrzymaniu krajobrazu wiejskiego. Pozostałe grunty rolne, takie jak grunty zabudowane, sady, stawy czy rowy, stanowią mniejsze fragmenty, ale razem również tworzą istotny element rolniczego krajobrazu.

Rolnictwo w gminie charakteryzuje się strukturą rozdrobnioną – dominują małe gospodarstwa, występuje nadmiar siły roboczej, a produkcja rolnicza prowadzona jest głównie na potrzeby własne. Towarowość jest niska, a producenci rozproszeni. Warunki przyrodnicze i klimatyczne, w tym przeważające gleby IV i V klasy bonitacyjnej (ok. 70%), nie sprzyjają intensywnej produkcji rolnej, ale stwarzają korzystne możliwości do rozwoju gospodarstw specjalizujących się w uprawie owoców i warzyw. Taki profil rolnictwa sprzyja także rozwojowi agroturystyki oraz lokalnego przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego. Pomimo że gleby i warunki nie sprzyjają masowej, intensywnej produkcji,

tworzą one warunki do rozwoju bardziej niszowych, ale opłacalnych form rolnictwa i działalności z nim powiązanej.⁵⁹

Drugą najważniejszą kategorię stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, zajmujące łącznie ponad 45% powierzchni gminy (6091 ha). Wśród nich dominują lasy, których powierzchnia wynosi 42,5%, co świadczy o dużym znaczeniu leśnictwa i bogactwie naturalnym tego obszaru. Grunty zadrzewione i zakrzewione stanowią około 3%, uzupełniając leśny charakter gminy. Na terenie gminy dominują lasy państwowe, będące w zarządzie Nadleśnictwa Tuszyna. Obszary leśne stanowią siedlisko licznych gatunków zwierząt, w tym objętych ochroną, a także różnorodnych gatunków roślin. Czyni to te tereny szczególnie atrakcyjnymi dla przyrodników i turystów.

Niewielką, lecz istotną część powierzchni stanowią grunty pod wodami (0,8%), obejmujące wyłącznie wody płynące – rzeki i ciek wodne. Największymi zbiornikami wód stojących są na terenie gminy stawy rybne zlokalizowane we wsiach: Rzemień i Dobrynin. Licznie występują śródlęgowe i śródpolne oczka wodne oraz stałe podmokłości terenu.

Grunty zabudowane i zurbanizowane obejmują około 3,5% powierzchni gminy (475 ha). Największą część z tej kategorii zajmują drogi (1,9%) oraz tereny mieszkaniowe (0,95%), natomiast mniejsze powierzchnie przypadają na tereny przemysłowe, rekreacyjne, kolejowe oraz inne formy zabudowy.

Analizując warunki rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy, należy zauważyć ograniczoną dostępność terenów odpowiednich pod zabudowę. Istnieje potrzeba realizacji różnorodnych form budownictwa, w tym zorganizowanego, które sprostają oczekiwaniom lokalnej społeczności.

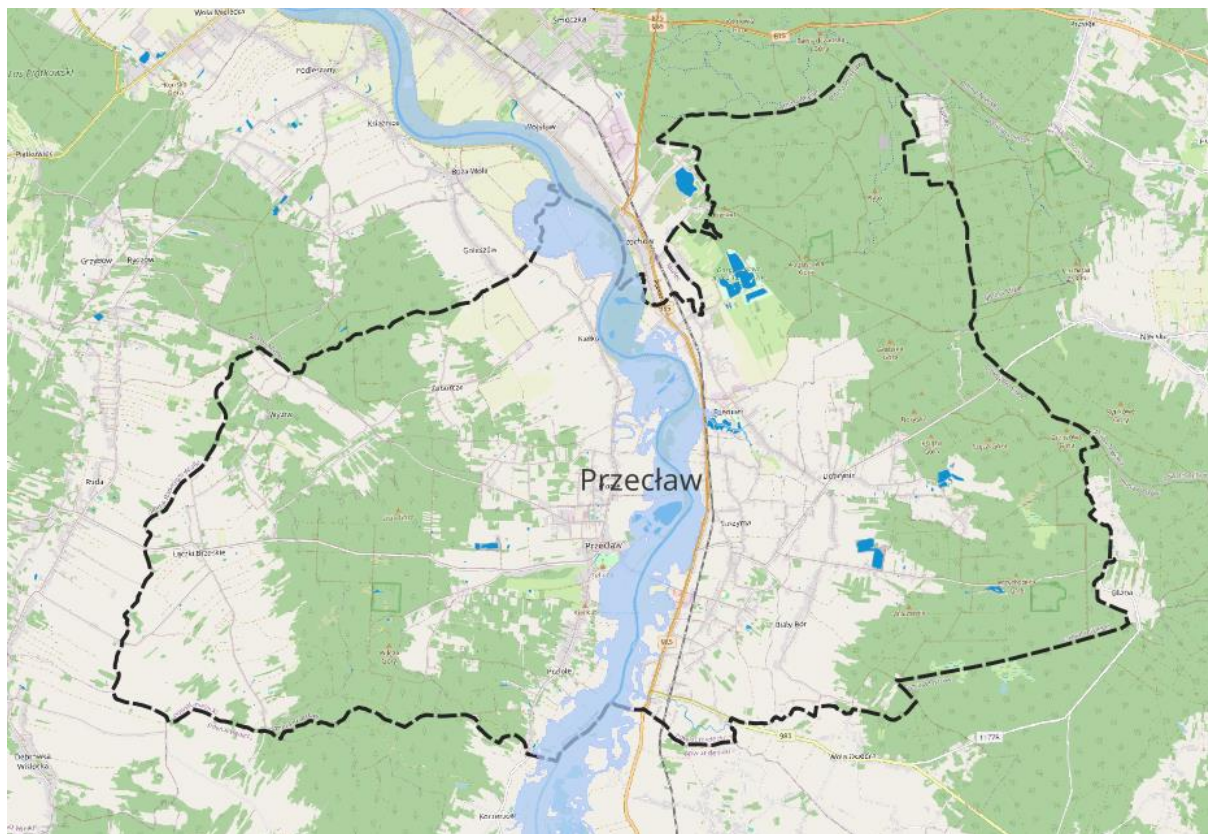
Preferowane są lokalizacje w obrębie już istniejących zespołów zabudowy, co pozwoli na lepsze wykorzystanie dostępnej przestrzeni. Natomiast niekorzystne pod względem budowlanym są obszary dolin rzecznych ze względu na zagrożenie powodziowe oraz płytkie wody gruntowe, strome stoki lessowe o nachyleniu powyżej 12% oraz wąwozy, które są narażone na osuwiska. W mieście Przecław, w kierunku Łączek Brzeskich, grunty o klasie V i VI, charakteryzujące się ograniczoną przydatnością rolniczą, są naturalnymi kandydatami do przekształcenia. Ich potencjał leży bardziej w funkcjach miejskich, takich jak zabudowa mieszkalna, obsługa infrastruktury lub rozbudowa oświaty, niż w rolnictwie, które w tym przypadku jest mało opłacalne.

Na terenie gminy Przecław występują udokumentowane obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% oraz Q10%, które zostały wyznaczone na mapach zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.⁶⁰

⁵⁹ Studium uwarunkowań i kierunków Zagospodarowania przestrzennego gminy Przecław

⁶⁰ Informatyczny System Ośłony Kraju: <https://isok.gov.pl/>

Zgodnie z Planem Zagospodarowanie Przestrzennego Województwa Podkarpackiego istotne jest uwzględnienie przy zagospodarowaniu terenów ograniczeń związanych z położeniem na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią oraz na terenach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Rysunek 3 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% oraz Q10% na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie)

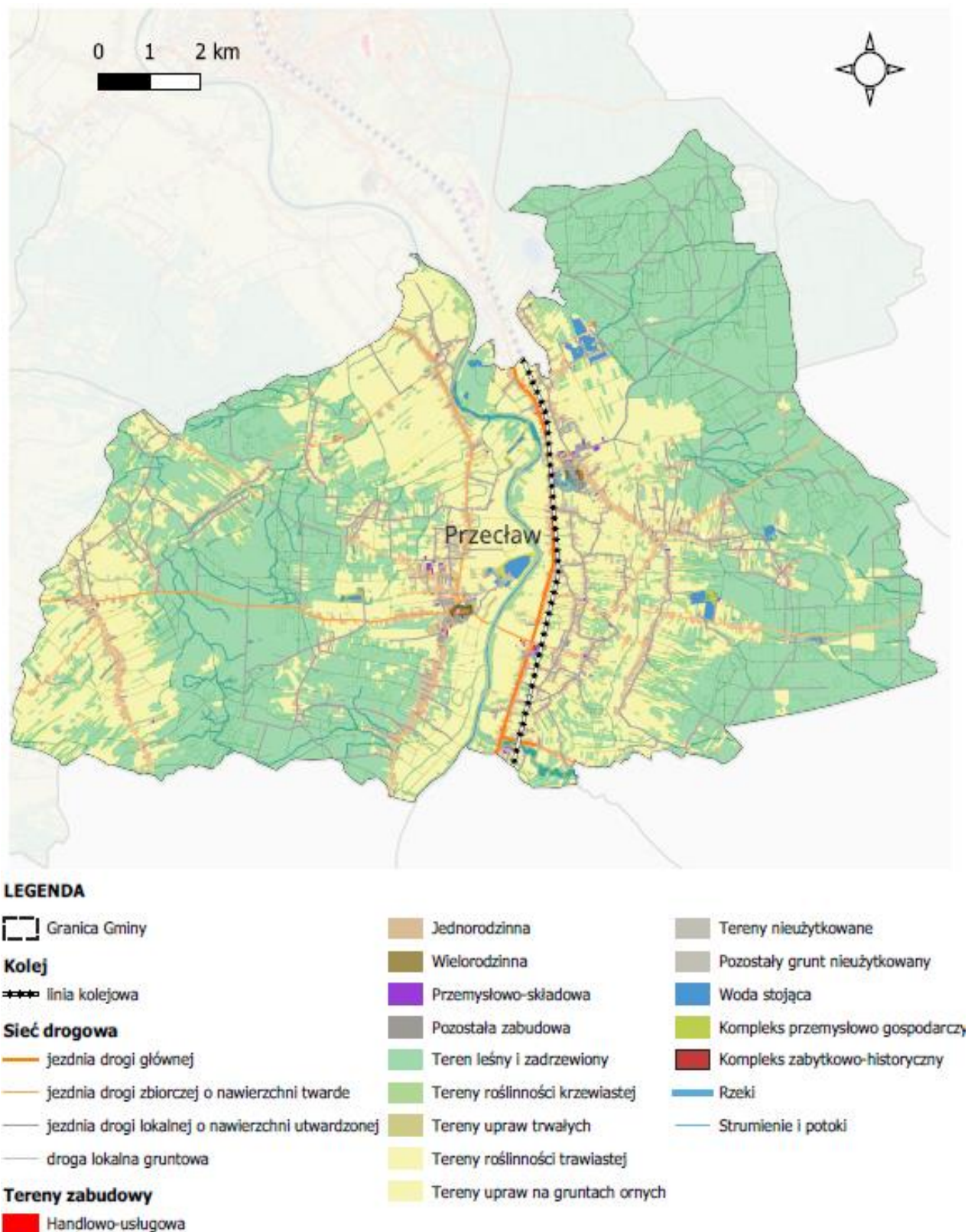
Pozostałe formy użytkowania gruntu, takie jak użytki ekologiczne (0,12%), nieużytki (0,14%) oraz tereny inne (0,02%), mają marginalny udział w strukturze przestrzennej gminy, lecz mogą pełnić ważne funkcje ekologiczne, krajobrazowe lub gospodarcze.⁶¹

Opinie mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Gmina Przecław powinna wspierać strefę ekonomiczną w Mielcu, aby uciążliwy przemysł pod kątem ekologii nie miał prawa funkcjonowania w tej Gminie. Kontynuować wsparcie dla działalności rolniczej oraz przemysłu lekkiego neutralnego dla życia mieszkańców. Wykorzystanie walorów Gminy (zabytki, lasy, rezerваты, stawy, torfowiska) pod kątem rekreacji i turystyki jako opcja dla przychodów Gminy (hotelarstwo, restauracje, ogniska, miejsca noclegowe, biwaki, ścieżki rowerowe, paintball kajaki na Wisłocy i inne).”
- „Zachęcić firmy do inwestycji, na terenie gminy, poszukać ich na rynku,

⁶¹ Bank Danych Lokalnych GUS: <https://bdl.stat.gov.pl/>

przygotować zaplecze mieszkaniowe by ludzie chcieli tu mieszkać, pozwolić deweloperom zainwestować w budownictwo.”

Rysunek 4 Struktura użytkowania gruntów w gminie Przeclaw (źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k)

5.3. Środowisko przyrodnicze

Gmina Przecław, leżąca w Kotlinie Sandomierskiej na terenie Doliny Dolnej Wisłoki, charakteryzuje się krajobrazem równinnym z lokalnymi wydrami porośniętymi lasami oraz urozmaiconym przez dolinę Wisłoki. W gminie występują także malownicze tereny, ścieżki edukacyjne i liczne szlaki piesze umożliwiające aktywne obcowanie z przyrodą.

Rodzaje gleb występujące na obszarze Gminy Przecław zależą głównie od rodzaju podłoża skalnego oraz lokalnych warunków glebotwórczych. W gminie można wyróżnić kilka typów gleb.

- Gleby bielcowe – powstają na piaskach, cechują się procesem wypłukiwania związków mineralnych z górnych warstw (bielcowanie);
- Gleby brunatne – występują w glinach, piaskach i piaskowcach;
- Czarne ziemie - powstają na glebach mineralnych z dużą ilością materii organicznej i wapnia, często na terenach podmokłych;
- Mady – gleby rzeczne, tworzące się przez osadzenie materiałów niesionych przez wodę;
- Gleby murszowe – powstają z utworów organicznych w warunkach niedoboru tlenu, typowe dla terenów wilgotnych.

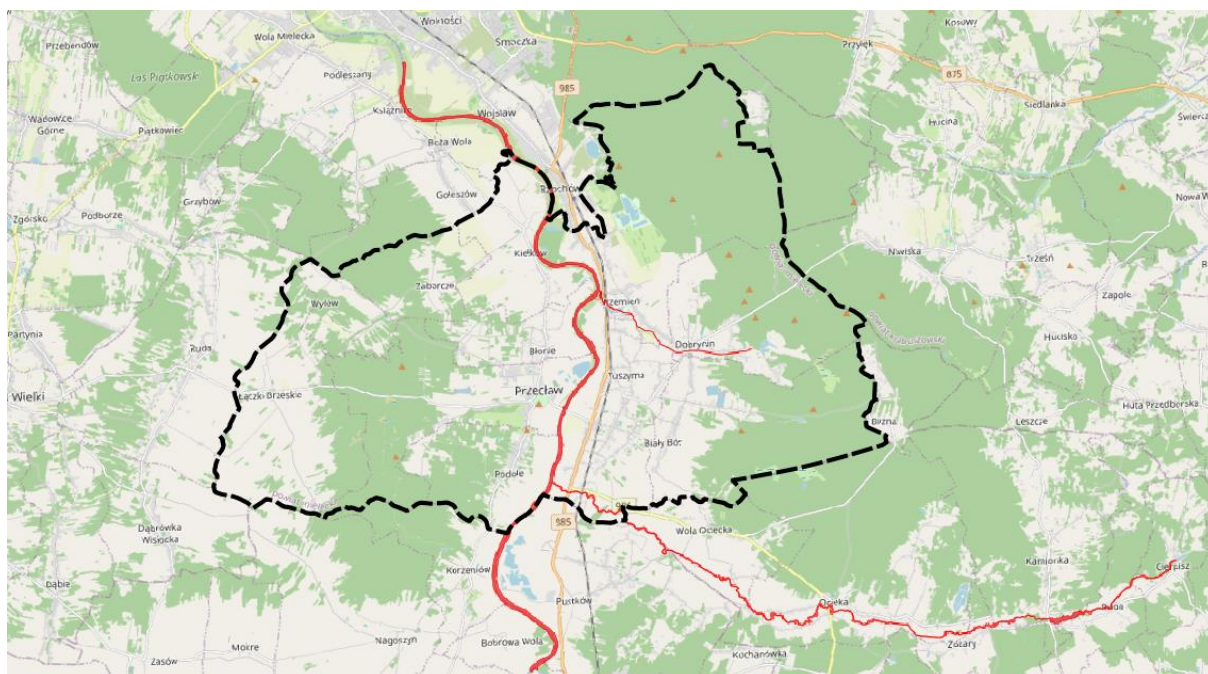
Na obszarze Gminy Przecław szczególne znaczenie przywiązuje się do ochrony środowiska naturalnego, które stanowi cenny zasób zarówno przyrodniczy, jak i krajobrazowy. Różnorodność ekosystemów, obecność lasów, torfowisk, rzek oraz siedlisk cennych przyrodniczo sprawia, że konieczne jest zachowanie równowagi między działalnością człowieka a ochroną natury. Gmina podejmuje działania mające na celu nie tylko zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych, ale również rozwój edukacji ekologicznej i promowanie zrównoważonego rozwoju. Na jej terenie funkcjonują różne formy ochrony przyrody, które służą zabezpieczeniu najcenniejszych obszarów i obiektów przyrodniczych:

- Obszary Natura 2000;
- Rezerваты przyrody;
- Obszary Chronionego Krajobrazu;
- Użytki ekologiczne;
- Pomniki przyrody.

Obszar Natura 2000 „Dolna Wisłoka z Dopływami” obejmuje rzekę Wisłokę na dwóch odcinkach: od miejscowości Grabiny-Dębica do ujścia lewostronnego cieku, oraz od ujścia

rzeki Wielopolka w miejscowości Pustków do miejsca, gdzie koryto Wisłoki przecina rurociąg w miejscowości Podleszany. W skład obszaru wchodzi także dopływ Wisłoki.

Wisłoka to rzeka będąca prawobrzeżnym dopływem Wisły, o długości 163,6 km i powierzchni zlewni wynoszącej 4110,2 km². Jej źródło znajdują się w województwie małopolskim, na wysokości około 600 m n.p.m., na południowym zboczu Dębiego Wierchu, pomiędzy Popowymi Wierchami a Kamiennym Wierchem. Rzeka rozpoczyna swój bieg w Beskidzie Niskim, następnie przepływa przez Pogórze Jasielskie, Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską, Pogórze Strzyżowskie oraz Pogórze Ciężkowickie, by dotrzeć do Kotliny Sandomierskiej. Wisłoka uchodzi do Wisły na 226,9 kilometrze jej biegu, poniżej Mielca, w rejonie miejscowości Gawłuszowice. Górna część zlewni rzeki obejmuje tereny górskie i porośnięte lasami. Na odcinku biegnącym przez Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską oraz dalej, Wisłoka przepływa przez obszary rolnicze, łąki i tereny zabudowy mieszkaniowej. W dolnym biegu koryto rzeki zostało uregulowane wałami przeciwpowodziowymi, a jej dolina staje się szeroka i płaska.⁶²

Rysunek 5 Obszar Natura 2000 na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

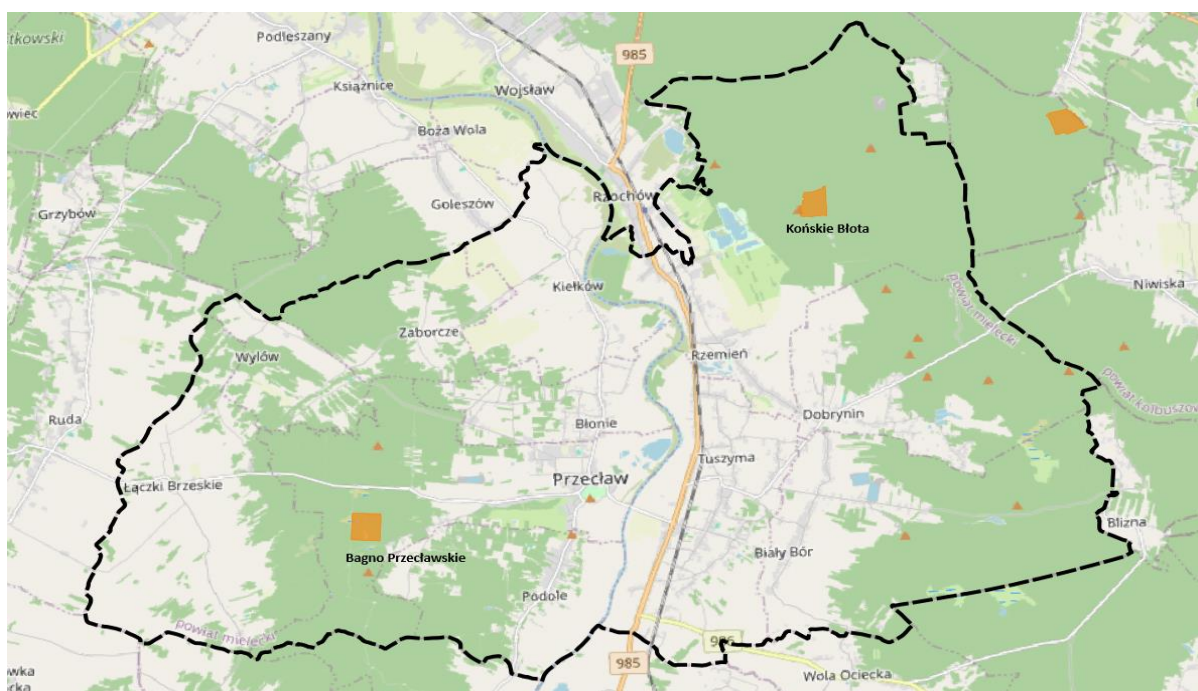
Na terenie gminy Przecław znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Bagno Przecławskie” oraz „Końskie Błota”.

Pierwszy z nich jest rezerwatem torfowiskowym o powierzchni 25,56 ha, powołanym w celu zachowania zbiorowisk roślinnych w stanie naturalnym, z uwzględnieniem roślinności torfowiskowej charakterystycznej dla Kotliny Sandomierskiej. Jego zwiedzanie ułatwia ścieżka przyrodnicza z drewnianymi pomostami, wykonana przez leśników z

⁶² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028

Nadleśnictwa Tuszyna. Podczas wędrowki można poznać historię torfowiska oraz podziwiać bogactwo roślinności – występuje tu ponad 200 gatunków roślin naczyniowych.

Drugi rezerwat to rezerwat leśny o powierzchni 20,20 ha, którego celem jest ochrona zbiorowisk roślin torfowych i wodnych oraz zachowanie tych zasobów w celach naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych. Torfowisko znane jako „Końskie Błota”, nazywane również „Koniowe Błota”, ma historię oraz przyrodę, zarówno roślinną, jak i zwierzęcą, zbliżoną do rezerwatu „Bagno Przecławskie”. To bezodpływowe, śródleśne mokradło położone jest w obniżeniu terenu, pomiędzy piaszczystymi wzgórzami wydмовymi a otaczającym je lasem sosnowo dębowym. Rezerwat stanowi część rozległego kompleksu leśnego, co sprzyja obecności wielu gatunków zwierząt typowych dla środowiska leśnego.⁶³

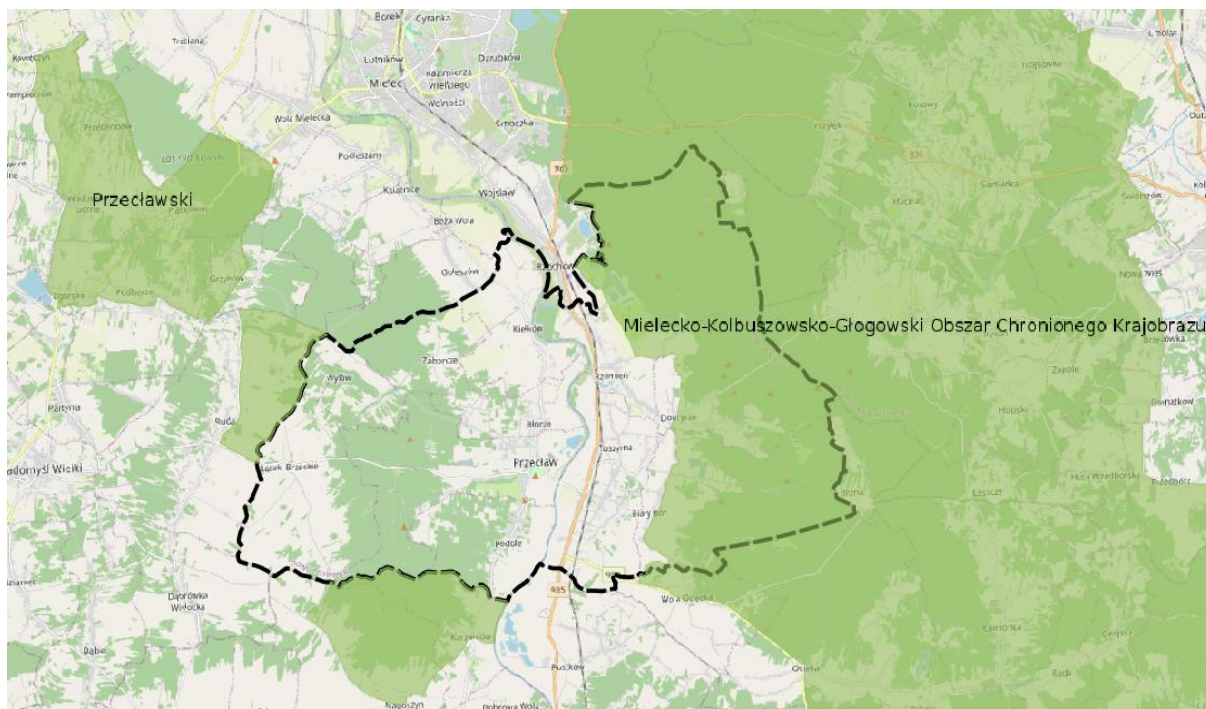

Rysunek 6 Rezerваты przyrody na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

Mielecko-Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje fragment Płaskowyżu Kolbuszowskiego i charakteryzuje się krajobrazem rolniczo-leśnym. Obszar ten wyróżnia się dużą różnorodnością środowisk, od piaszczystych wydм, przez torfowiska i bagna, aż po zbiorniki wodne.

Występują tu różnorodne typy siedlisk i zbiorowisk roślinnych, takie jak bory sosnowe i mieszane, lasy mieszane, olsy i łęgi, kwaśne łąki, szuwały oczeretowe i mannowe, zbiorowiska wydмowe, ziołoroślone oraz tręślicowe, a także łąki ostrożeńowe i rajgrasowe. Tak zróżnicowana mozaika siedlisk sprzyja występowaniu wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowi cenny teren dla badań przyrodniczych i działań ochronnych.

⁶³ <https://tuszyna.krosno.lasy.gov.pl/>

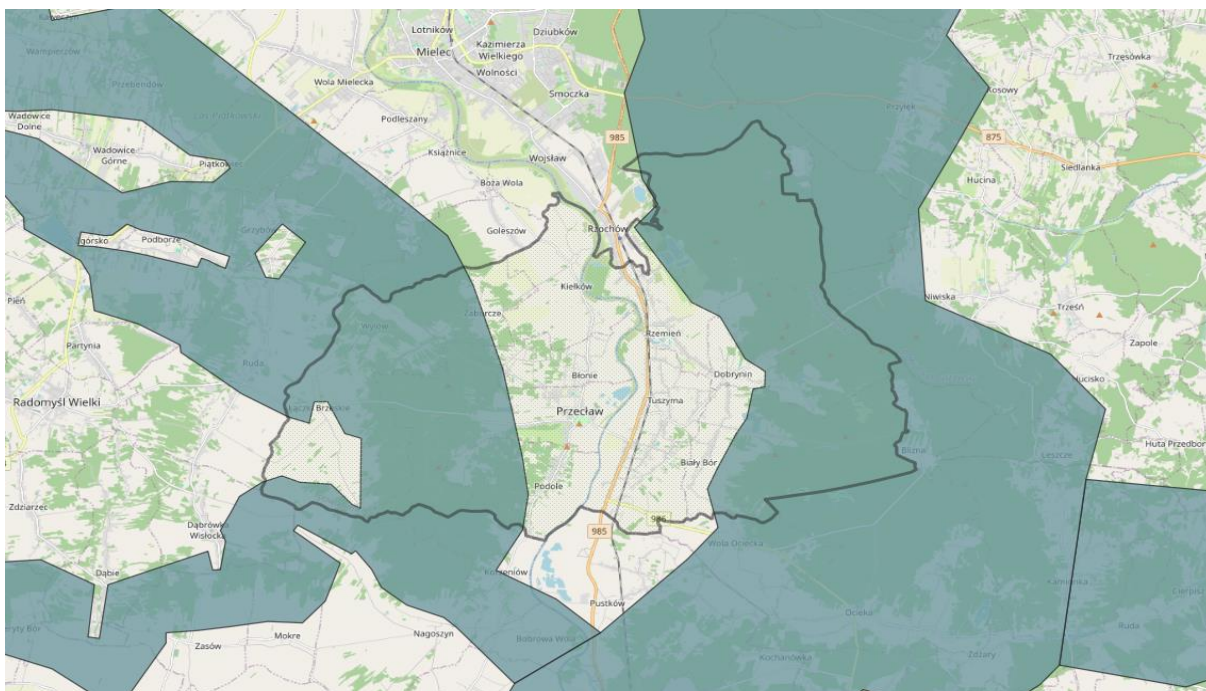
Rysunek 7 Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, na terenie Gminy Przecław znajduje się 20 użytków ekologicznych.

Na terenie Gminy Przecław, według danych zawartych w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody, znajduje się jeden pomnik przyrody. Jest nim dąb szypułkowy „Krystyn” (*Quercus robur*) o imponujących rozmiarach – drzewo osiąga wysokość 22 metrów, jego obwód wynosi 609 cm, a pierśnica 194 cm. Szacowany wiek tego okazałego dębu to około 250 lat. Charakterystyczną cechą drzewa jest rozwidlony pień.⁶⁴

W Gminie Przecław, ze względu na swoje położenie, przebiegają dwa istotne korytarze ekologiczne, które mają kluczowe znaczenie dla ochrony bioróżnorodności i zapewnienia migracji dzikich gatunków roślin oraz zwierząt. Te naturalne szlaki łączą różne obszary o wysokiej wartości przyrodniczej, umożliwiając organizmom swobodne przemieszczanie się pomiędzy nimi. Korytarze te stanowią element większej sieci ochrony przyrody, której celem jest zachowanie integralności ekosystemów, ich funkcji oraz utrzymanie zdrowych populacji dzikich zwierząt. Ich istnienie ma znaczenie nie tylko na poziomie lokalnym, ale także w kontekście ochrony przyrody w skali całego kraju.

⁶⁴ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska <https://crfop.gdos.gov.pl/>

Rysunek 8 Korytarze ekologiczne na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

Zachodnią część Gminy Przecław przecina korytarz ekologiczny łączący Góry Świętokrzyskie z Doliną Wisły. Jest to istotny element Krajowej Sieci Ekologicznej (KSE), mający na celu zapewnienie migracji i wymiany genowej dzikich gatunków roślin i zwierząt. Korytarz ten umożliwia przemieszczanie się organizmów między obszarami Natura 2000, co jest kluczowe dla utrzymania bioróżnorodności i zdrowia ekosystemów.

Wschodnią część gminy przecina korytarz ekologiczny łączący Roztocze z Bieszczadami. Ten korytarz stanowi ważne połączenie dla gatunków leśnych i leśno-stepowych, umożliwiając ich migrację i rozprzestrzenianie się. Jest szczególnie istotny dla dużych drapieżników, takich jak wilk czy ryś, które wymagają przestronnych i nieprzekształconych siedlisk do przetrwania.

Największymi zbiornikami wód stojących są na terenie gminy stawy rybne zlokalizowane we wsiach: Rzemień i Dobryń. Licznie występują śródleśne i śródpolne oczka wodne oraz stałe podmokłości terenu. Na terenie gminy występują liczne kanały i rowy odwadniające.

Gmina Przecław wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które stanowią istotny potencjał rozwojowy w kontekście zrównoważonego rozwoju. Zróżnicowane środowiska naturalne, obecność obszarów chronionych oraz dobrze zachowane ekosystemy sprzyjają zarówno ochronie bioróżnorodności, jak i rozwojowi turystyki, edukacji ekologicznej oraz inicjatyw prośrodowiskowych. Teren gminy jest korzystnie położony w sieci krajowych korytarzy ekologicznych, co dodatkowo wzmacnia jego znaczenie przyrodnicze w skali regionalnej i krajowej. Zachowanie i racjonalne wykorzystanie tych zasobów stanowi istotne wyzwanie i jednocześnie szansę na rozwój gminy w oparciu o jej naturalne atuty.

5.4. Infrastruktura techniczna

Zadania własne gminy obejmujące sprawy dotyczące wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku Gmina Przecław realizowała poprzez Zakład Gospodarki Komunalnej w Przecławiu Sp. z o.o.

Zakład Gospodarki Komunalnej w Przecławiu Sp. z o.o. to spółka komunalna działająca na obszarze miasta Przecław od 21 stycznia 2000 roku funkcjonuje jako spółka prawa handlowego, powstała w wyniku przekształcenia wcześniejszego zakładu budżetowego w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Właścicielem wszystkich udziałów w spółce jest gmina Przecław. Zakres działalności Zakładu obejmuje zarówno miasto Przecław, jak i cały obszar gminy.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2024, sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Przecław ma długość 45,7 km. Co stanowi 30,6% ogółu budynków mieszkalnych podłączonych do tej infrastruktury technicznej oraz 45% ogółu ludności korzystających z instalacji. Ścieki sieci kanalizacyjnej odbierane są w oczyszczalni ścieków w miejscowości Błonie. Ścieki, które nie są objęte systemem kanalizacji wywozi się taborem asenizacyjnym.

Oczyszczalnia ścieków w gminie Przecław funkcjonuje w ramach Zakładu Gospodarki Komunalnej w Przecławiu, zlokalizowanego przy ul. Przemysłowej 10 i obsługującego oczyszczalnię ścieków w Błoniu. Zakład świadczy usługi w zakresie gospodarki ściekowej, w tym opróżnianie zbiorników bezodpływowych oraz transport nieczystości ciekłych na terenie całej gminy Przecław.

Wszystkie miejscowości znajdujące się na terenie Gminy Przecław są wyposażone w sieć wodociągową. Gmina posiada sieć wodociągową o układzie pierścieniowym, co gwarantuje dużą niezawodność dostaw wody do wszystkich odbiorców. Wodociągiem zaopatrującym Gminę Przecław jest wodociąg sieciowy Tuszyna. Długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 189,7km. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej stanowią 97,5 % ogółu budynków mieszkalnych. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosi 24,09%.

Stacja Uzdatniania Wody w gminie Przecław znajduje się w miejscowości Tuszyna i jest częścią Zakładu Gospodarki Komunalnej w Przecławiu. Zgodnie z PGW WP (Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie) teren gminy Przecław leży w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych o numerach 133 oraz 134 (PL GW2000133 oraz PL GW2000134). Główny zbiornik wód podziemnych numer 425 „Zbiornik Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów) obejmuje swoim zasięgiem wschodnią część gminy.

Długość sieci gazowej wynosi 147,8km. Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych stanowią 2288 przyłączy. Dystrybucją gazu na terenie Gminy Przecław zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. (Oddział Zakład Gazowniczy w Jaśle). Gazociągi

wysokoprężne, które przebiegają przez teren gminy eksploatowane są przez Gaz-System S.A. Sieć gazowa na terenie gminy zasilana jest z gazociągów średnioprężnych i rozdzielczych. Przez teren gminy Przecław przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, którego właścicielem i operatorem jest Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. Ciągłość dostaw zapewniają dwie stacje redukcyjno-pomiarowe.⁶⁵

Gmina Przecław prowadzi działania w celu poprawy i rozbudowy infrastruktury technicznej na terenie gminy. Według raportu Burmistrza Przecławia za rok 2024 zaplanowano budżet z uwzględnieniem modernizacji i budowy zarówno kanalizacji, jak i budowy zbiorników retencyjnych wody uzdatnionej w Tuszynie.⁶⁶

Gmina jest w pełni zelektryfikowana. Nie występują problemy z zaopatrywaniem odbiorców w energię elektryczną. Dystrybucją energii elektrycznej na terenie Gminy Przecław zajmuje się PGE S.A, który obejmuje rejon energetyczny Mielec. Przez obszar gminy przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV relacji Radomyśl-Pustków. Długość linii napowietrznej na terenie gminy to 8,8 km. PGE S.A prowadzi sukcesywną modernizację istniejących sieci, budowę nowych urządzeń elektroenergetycznych oraz tworzy optymalne układy pracy sieci, zgodnie z ustalonymi harmonogramami.⁶⁷

Podstawą prawną funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie każdej gminy w Polsce jest ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z późn. zm.), wielokrotnie nowelizowana.

Na obszarze Gminy Przecław system odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych obejmuje dwie grupy nieruchomości:

- nieruchomości zamieszkałe, czyli takie, na których zamieszkują mieszkańcy,
- nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub inne obiekty wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Na gminę oraz podmiot odbierający odpady komunalne nałożony jest obowiązek przeprowadzania kontroli, w szczególności w zakresie weryfikacji obowiązkowej segregacji odpadów oraz zgodności z deklaracją dotyczącą posiadania i użytkowania przydomowego kompostownika. Na terenie Gminy Przecław nie funkcjonują zakłady zajmujące się przetwarzaniem odpadów komunalnych. Po zawarciu umowy pomiędzy gminą a przedsiębiorcą odpowiedzialnym za odbiór i zagospodarowanie odpadów z nieruchomości zamieszkałych oraz na podstawie indywidualnych umów dotyczących wywozu odpadów z nieruchomości niezamieszkałych, firmy wpisane do rejestru działalności regulowanej przekazują selektywnie zebrane odpady do instalacji służących odzyskowi lub unieszkodliwianiu, zgodnie z zasadami hierarchii postępowania z odpadami określonymi w art. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Z kolei

⁶⁵ Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/>

⁶⁶ Raport o stanie gminy Przecław za 2024 rok

⁶⁷ PGE Dystrybucja: <https://pgedystrybucja.pl/>

odpady zmieszane oraz odpady zielone trafiają bezpośrednio do instalacji komunalnych. W roku 2024 Gmina Przecław spełniła wszystkie wymagane normy dotyczące recyklingu, w tym kluczowy wskaźnik przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, który na skutek zmiany metodologii obliczeń osiągnął poziom 47,01% wagowo.⁶⁸

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany jest pod adresem Tuszyna 140D, 39-321 Tuszyna. W związku z koniecznością ograniczenia sytuacji, w których do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych trafiają odpady mogące pochodzić spoza terenu Gminy Przecław, w 2024 roku wprowadzono odpowiednie limity. Tego rodzaju proceder powodował dynamiczny wzrost kosztów zagospodarowania odpadów, które musiałaby ponosić gmina Przecław. Aby uniknąć konieczności podnoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, Rada Miejska w Przecławiu podjęła uchwałę wprowadzającą powyższe ograniczenia.⁶⁹

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Kontroling sposobów ogrzewania zimą i jakości powietrza- np. specjalistycznym dronem. Doprowadzenie do sytuacji, aby woda w kranie była przezroczysta.”
- „Skanalizować gminę, uzupełnić nawierzchnie asfaltowe.”
- „Niski stopień skanalizowania gminy.”
- „Największym atutem Gminy Przecław jest harmonijne połączenie tradycji z nowoczesnym rozwojem. To miejsce z aktywną społecznością, dobrym położeniem i wysoką jakością życia – idealne do życia, pracy i inwestowania.”
- „Fajnie by było stworzyć trasy rowerowe do bezpiecznego korzystania również dla dzieci. Watro stworzyć takie trasy a głównym punktem powinno być nasze piękne bagno przecławskie... dzięki takim szlakom można dać możliwość rozwoju przemysłu spożywczego i gastronomicznego. Należy przygotować infrastrukturę dla rowerzystów a na pewno przyciągnie to wiele chętnych do korzystania, bo teraz każdy dba o zdrowie.”

⁶⁸ Raport o stanie gminy Przecław za 2024 rok

⁶⁹ Strona gminy Przecław <https://przeclaw.org/>

5.5. Komunikacja i infrastruktura drogowa

Gmina Przecław charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym w kontekście powiązań regionalnych. Sprzyja temu rozbudowana sieć dróg, obejmująca drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz wewnętrzne. Mieszkańcy mają także dogodny dostęp do autostrady A4, która przebiega w odległości około 15 km od granic gminy. Jej bliskość wpływa korzystnie na lokalną infrastrukturę transportową, zmniejszając natężenie ruchu na drogach lokalnych, poprawiając bezpieczeństwo uczestników ruchu, zwłaszcza pieszych i rowerzystów, a także przyczyniając się do poprawy stanu środowiska naturalnego.

Na terenie gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie: droga wojewódzka nr 985 na odcinku Tarnobrzeg – Mielec – Dębica, która prowadzi m.in. przez miejscowość Tuszyna – integralną część gminy, oraz droga wojewódzka nr 986 na odcinku Tuszyna – Ropczyce – Wiśniowa. W niedużej odległości od granic gminy przebiega również droga wojewódzka nr 984, łącząca sąsiednie gminy, jednak jej trasa nie przecina obszaru Gminy Przecław. Funkcjonują również drogi powiatowe zarządzane przez Powiatowy Zarząd Dróg w Mielcu. Pełnią rolę łączników między gminami oraz miastami powiatowymi. Umożliwiają sprawną komunikację w regionie. Możemy wyróżnić między innymi układy komunikacyjne:

- Mielec – Rzochów – Przyłęk
- Tuszyna – Niwiska – Kolbuszowa
- Przecław – Podole
- Wadowice – Rydzów – Przecław
- Łączki Brzeskie – Nagoszyn
- Radomyśl Wielki – Przecław – Tuszyna
- Tuszyna – Blizna
- Wylów – Kiełków – Mielec
- Wola Mielecka – Kiełków – Przecław

Gmina Przecław dysponuje dobrze rozwiniętą siecią dróg gminnych, które odgrywają kluczową rolę w lokalnym systemie komunikacyjnym. Obejmują one zarówno drogi asfaltowe, jak i gruntowe, łączące poszczególne miejscowości w obrębie gminy oraz zapewniające dojazd do gmin sąsiednich.

Zgodnie z danymi GUS na 2023 r. przez gminę przebiega 2,2 km dróg rowerowych. W kontekście rosnącej popularności roweru jako środka transportu oraz rozwoju turystyki lokalnej i aktywnej rekreacji, stanowi to istotne wyzwanie rozwojowe. Dodatkowo, w wypowiedziach mieszkańców pojawia się zapotrzebowanie na ścieżki rowerowe prowadzące do atrakcyjnych przyrodniczo terenów, m.in. obszarów leśnych czy dolin rzecznych, co wskazuje na potrzebę integracji planowania komunikacyjnego z walorami krajobrazowo-rekreacyjnymi gminy. Przez teren gminy Przecław przebiega również Przecławski Szlak Turystyczny, który ma 15 km długości i jest przeznaczony zarówno dla pieszych, jak i rowerzystów. Trasa zaczyna się i kończy na Rynku w Przecławiu. Wędrując szlakiem, można podziwiać piękne krajobrazy, takie jak torfowiska „Bagno Przecławskie” oraz wzgórze „Babi Mór”. Na trasie znajdują się ciekawe miejsca, m.in. punkt widokowy we wsi Podole z widokiem na dolinę Wisłoki, żydowski cmentarz, dwór w Korzeniowie oraz brama wjazdowa do zamku Reyów w Przecławiu.⁷⁰

Linie komunikacyjne regularne oraz użyteczności publicznej w 2024 roku były realizowane przez Spółkę „Dwa Brzegi”. Spółka została utworzona w celu świadczenia usług przewozu osób. Jej głównym celem jest realizacja zbiorowych potrzeb lokalnej społeczności poprzez wykonywanie zadań transportowych będących częścią obowiązków własnych gminy.

Łącznie Spółka obsługuje 7 linii. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 37 przystanków.⁷¹

Linie komunikacyjne regularne:

- Łączki Brzeskie-Mielec przez Podole, Tuszynę – L8
- Zaborcze-Mielec przez Przecław, Kiełków, Goleszów – L9
- Zaborcze-Mielec przez Przecław, Kiełków, Goleszów – L10
- Tuszyna-Mielec przez Dobrynin – L11

Linie użyteczności publicznej:

- Przecław-Zaborcze – L1
- Łączki B.-Przecław przez Podole – L3
- Przecław-Dobrynin przez Tuszynę – L5

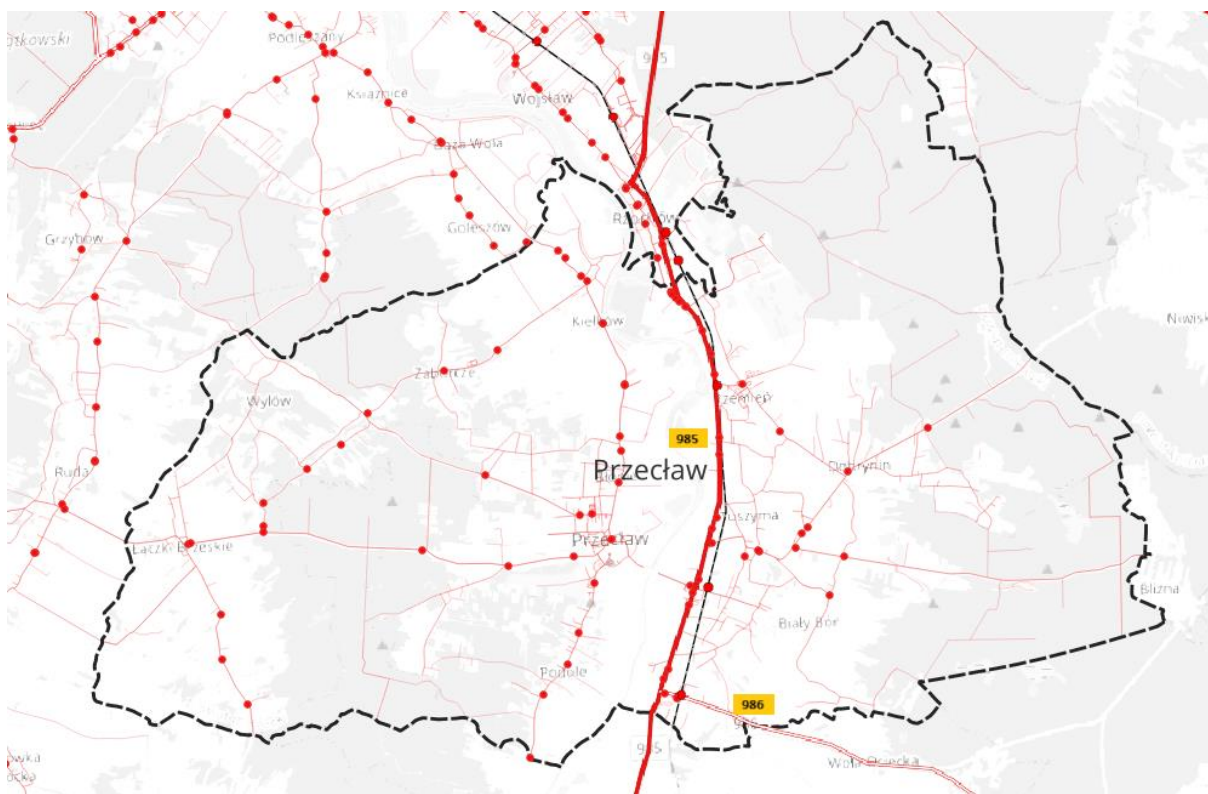
Z przewozów realizowanych na istniejących liniach korzystają głównie uczniowie dojeżdżający do szkół w Przecławiu i Mielcu oraz osoby pracujące w tych miejscowościach.

⁷⁰ <https://praktycznyprzewodnik.pl/podkarpackie/przeclaw/przeclawski-szlak-turystyczny/>

⁷¹ Bank Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/>

Spółka zapewnia również transport uczniów i osoby niepełnosprawne do szkół i ośrodków specjalnych na terenie gminy, czym realizuje zadania własne gminy.⁷²

Na terenie gminy Przecław przebiega linia kolejowa nr 25 na trasie Padew Narodowa – Mielec - Dębica. W jej obrębie znajdują się trzy przystanki kolejowe: stacja Dąbie (zlokalizowana w miejscowości Tuszyna), Przecław-Tuszyna oraz Rzemień.

Rysunek 9 Transport publiczny w gminie Przecław (źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k)

Rysunki przedstawiają uwarunkowania komunikacyjne Gminy Przecław, obejmujące przebieg głównych dróg, dróg zbiorczych, lokalnych oraz gruntowych. Zaznaczono również sieć kolejową wraz ze stacjami oraz lokalizację przystanków autobusowych. Mapa ukazuje gęstą i zróżnicowaną sieć drogową, zapewniającą dostępność wewnętrzną i powiązania zewnętrzne gminy. Szczególnie widoczna jest główna oś transportowa przebiegająca przez centralną część gminy, wzdłuż której zlokalizowane są przystanki autobusowe i stacje kolejowe, co wskazuje na koncentrację usług transportu publicznego w tym obszarze.

Mieszkańcy Gminy Przecław wskazują na potrzebę dalszej rozbudowy lokalnej infrastruktury drogowej, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy oświetlenia ulicznego, które wpłynęłoby pozytywnie na bezpieczeństwo użytkowników dróg, zwłaszcza pieszych.

⁷² Raport o stanie Gminy Przecław za 2024 rok

Podkreślają również znaczenie rozwoju komunikacji publicznej i zwracają uwagę na trudności związane z ograniczonym dostępem do połączeń autobusowych w niektórych częściach gminy. Wśród zgłaszanych oczekiwań pojawia się także postulat budowy ścieżek rowerowych, zwłaszcza prowadzących do atrakcyjnych przyrodniczo miejsc, co mogłoby stanowić impuls do rozwoju rekreacji i turystyki lokalnej. Jednocześnie mieszkańcy dostrzegają atuty położenia Gminy Przecław i cenią sobie bezpieczeństwo oraz bliskość większych ośrodków miejskich, takich jak Mielec, Dębica czy Kraków, do których możliwy jest stosunkowo szybki dojazd dzięki sąsiedztwu autostrady A4.

Okiem mieszkańców - przykładowe pozytywne i negatywne opinie

- „Rozbudowa infrastruktury drogowej, lokalna komunikacja miejska, inwestycje w lokalną rekreację, skorą są tereny leśne to można je do tego włączyć. Poprawa oświetlenia dróg.”
- „W tym momencie problemem są połączenia autobusowe od strony Dąbia graniczącego z Wolą Ociecką. Dawniej jeździł Stomil, Dębica czy Pustków i bodajże busy przez chwilę. Dzisiaj, żeby gdziekolwiek się gdzieś dostać trzeba podejść pod stację kolejową albo dostać się do drogi głównej i przystanku, co sprawia problemy.”
- „Utworzyć ścieżki rowerowe do miejsc atrakcyjnie przyrodniczych”
- „Bezpieczeństwo, świeże powietrze, bliskość Mielca, Dębica - A4. -> Kraków. Szybko można dostać się do dużego miasta z czymś ciekawym.”

LEGENDA

Granica Gminy

Przystanki autobusowe

przystanek autobusowy

Kolej

linia kolejowa

Stacje kolejowe

Sieć drogowa

jezdnia drogi głównej

jezdnia drogi zbiorczej

jezdnia drogi lokalnej, dojazdowej lub innej o nawierzchni twardej

jezdnia drogi lokalnej, dojazdowej lub innej o nawierzchni utwardzonej

drogi lokalne gruntowe

Rysunek 10 Uwarunkowania komunikacyjne gminy Przeclaw (źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych BDOT 10k)

6. Wnioski z diagnozy

Społeczeństwo gminy Przecław jest stosunkowo młode, a liczba mieszkańców utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Sytuacja demograficzna gminy Przecław stwarza warunki do zrównoważonego rozwoju mieszkalnictwa oraz usług dla mieszkańców. Proces starzenia się społeczeństwa postępuje, jednak liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie w tempie wolniejszym niż trend krajowy. W przyszłości należy uwzględnić konieczność zwiększenia dostępności usług dla seniorów. Trend ten może mieć wpływ na dalsze zmiany struktury demograficznej gminy i wymaga monitorowania w kontekście planowania lokalnych polityk społecznych i zdrowotnych.

Dodatknie saldo migracji utrzymujące się przez cały analizowany okres (2013–2023), z najwyższą wartością w 2023 r., świadczy o wysokiej atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania. Trend ten jest efektem procesów suburbanizacji Mielca oraz dostępności przestrzeni mieszkaniowej na terenach wiejskich. Coraz większy udział napływu ludności ze wsi może także świadczyć o relatywnie lepszej jakości życia w gminie Przecław niż w innych obszarach wiejskich. Intensywny ruch ludności między miastem a wsią potwierdza dynamiczne zmiany osadnicze i rosnącą mobilność mieszkańców.

Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Przecław jest niska na tle kraju, lecz zbliżona do wartości wojewódzkich, a wskaźnik ten wykazuje tendencję wzrostową. Udział NGO w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej jest wyższy niż średnia krajowa i regionalna, co świadczy o znaczącym potencjale społecznym gminy. Aktywność lokalnych organizacji, w tym stowarzyszeń o profilu społeczno-kulturalnym i opiekuńczym, wpływa pozytywnie na integrację społeczną i rozwój wspólnoty lokalnej. Gmina realizuje coroczne programy współpracy z NGO, co wzmacnia partycypację obywatelską i umożliwia podejmowanie inicjatyw w kluczowych obszarach życia społecznego.

Gmina posiada tylko jeden żłobek, który może nie zaspokajać rosnących potrzeb opieki nad dziećmi do lat 3, zwłaszcza młodych rodzin. Mimo istnienia kilku przedszkoli samorządowych, ich lokalizacja jest niekorzystna dla mieszkańców niektórych sołectw, co utrudnia godzenie życia zawodowego z opieką nad dziećmi. Brakuje odpowiednio przystosowanej infrastruktury dla najmłodszych oraz przestrzeni, w których młodzież mogłaby aktywnie i bezpiecznie spędzać wolny czas.

W szkołach podstawowych wzrosła liczba uczniów (o 56%) i oddziałów, ale nie otwarto nowych placówek, co prowadzi do przeciążenia niektórych szkół (np. w Tuszynie), przy

równoczesnych inwestycjach w miejscowościach o niższym potencjale demograficznym (np. Kiełków).

Gmina Przecław dysponuje cennym dziedzictwem kulturowym i historycznym, którego najważniejszym obiektem jest renesansowy zamek w Przecławiu otoczony parkiem krajobrazowym. Obiekt ten, wraz z kapliczką szczęścia oraz funkcjonującą restauracją i apartamentami, stanowi atrakcyjne miejsce zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Na terenie gminy znajduje się również szereg innych zabytków, w tym zespoły kościelne, dwory, kapliczki i domy z przełomu XIX i XX wieku, zlokalizowane w Przecławiu i Rzemieniu. Choć zasób zabytkowy gminy jest bogaty i różnorodny, mieszkańcy zwracają uwagę na jego niedostateczną promocję oraz niewykorzystany potencjał. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę stworzenia trasy turystycznej, która integrowałaby i prezentowała dziedzictwo lokalnej społeczności.

Gmina posiada rozbudowaną ofertę sportowo-rekreacyjną, skupioną przede wszystkim w Przecławiu. Działalność kilku klubów sportowych oraz programów dla dzieci i młodzieży wspiera rozwój kultury fizycznej. Inwestycje w infrastrukturę, jak nowo otwarty kompleks sportowo-rekreacyjny w Dobryninie, pokazują kierunek działań w tym obszarze. Jednak mieszkańcy zauważają nierównomierne rozmieszczenie obiektów sportowych i wskazują na pomijanie mniejszych miejscowości. W zakresie rekreacji i turystyki istotne znaczenie mają tereny przyrodnicze, takie jak Bagna Przecławskie, rezerwat konika polskiego oraz sieć szlaków pieszo-rowerowych. Pomimo walorów krajobrazowych i przyrodniczych, infrastruktura rowerowa jest niewystarczająca, słabo oznakowana i w opinii mieszkańców – często niebezpieczna. Zgłaszana jest potrzeba tworzenia nowych, bezpiecznych tras, szczególnie wokół atrakcyjnych przyrodniczo miejsc. Wydarzenia sportowe, takie jak zawody strażackie i rajdy rowerowe integrują społeczność i stanowią pozytywny przykład działań lokalnych. Mieszkańcy dostrzegają szansę w rozwijaniu oferty rekreacyjno-turystycznej, która może wpłynąć na wzrost przychodów gminy oraz poprawić jakość życia.

W zakresie mieszkalnictwa Gmina Przecław odnotowuje systematyczny wzrost liczby mieszkań, głównie dzięki budowie domów jednorodzinnych. Mimo to, przeciętna liczba osób przypadających na jedno mieszkanie jest wyższa niż średnia krajowa, co wynika z dużej liczby rodzin z dziećmi oraz niskiego odsetka osób starszych mieszkających samotnie. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę jest nieco niższa niż w województwie i kraju, choć wykazuje tendencję wzrostową. Gmina nie posiada lokali socjalnych, a liczba mieszkań komunalnych uległa zmniejszeniu o ponad połowę w ciągu ostatniej dekady, co może ograniczać możliwości wsparcia osób w trudniejszej sytuacji mieszkaniowej. Zgłaszana jest konieczność budownictwa wielomieszkaniowego (bloków mieszkalnych).

W obszarze bezpieczeństwa publicznego Przecław wypada relatywnie korzystnie. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest niższa niż średnia krajowa. Gmina odnotowuje również spadek liczby zdarzeń drogowych, choć obszary wiejskie nadal są najbardziej narażone na wypadki, w tym śmiertelne. Mieszkańcy wskazują na problemy z bezpieczeństwem ruchu drogowego, w tym złe oznakowanie, wysokie krawężniki, brak oświetlenia i zły stan nawierzchni. Na terenie gminy działają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego cztery włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Liczne wyjazdy OSP dotyczą przede wszystkim miejscowych zagrożeń spowodowanych warunkami pogodowymi. Gmina posiada funkcjonalny system ostrzegania SMS, który wspiera informowanie mieszkańców o zagrożeniach, wydarzeniach i sprawach urzędowych.

Analiza sytuacji gospodarczej gminy Przecław wskazuje na wyraźny wzrost aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości w ostatniej dekadzie, czego dowodem jest 49% wzrost liczby podmiotów gospodarczych oraz dynamiczny rozwój mikroprzedsiębiorstw. Mimo korzystnego położenia geograficznego, w sąsiedztwie Mielca i autostrady A4, rozwój gospodarczy ograniczają uwarunkowania przyrodnicze, szczególnie rozległe obszary form ochrony przyrody. Struktura gospodarcza jest zróżnicowana, z dominacją budownictwa i sektora usług, co odpowiada potrzebom lokalnego rynku.

Rynek pracy cechuje się stabilnym wzrostem zatrudnienia, szczególnie w sektorze przemysłowym i usługowym, a także spadkiem bezrobocia do poziomu 5,1% w 2023 r. Niemniej jednak istnieją deficyty w zawodach technicznych i medycznych, co wskazuje na potrzebę ukierunkowanego wsparcia kształcenia i rynku pracy. Przeciętne wynagrodzenia pozostają niższe niż średnia krajowa, co wymaga działań podnoszących atrakcyjność zatrudnienia.

Finanse lokalne wykazują tendencję wzrostową, jednak ostatnie lata charakteryzują się niestabilnością związaną z inflacją oraz zmiennym wsparciem zewnętrznym. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Przecław wyznaczono tereny pod zabudowę usługowo-produkcyjną w miejscowości Rzemień.

Rekomenduje się kontynuację wsparcia dla lokalnej przedsiębiorczości, rozwój infrastruktury inwestycyjnej oraz programów aktywizacji zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych na rynku pracy. Konieczne jest także poszukiwanie równowagi między rozwojem gospodarczym a ochroną środowiska, by zwiększyć konkurencyjność gminy, jednocześnie dbając o jakość życia mieszkańców.

Gmina Przecław posiada istotne atuty środowiskowe i krajobrazowe, które stanowią jej ważny potencjał rozwojowy, szczególnie w kontekście turystyki przyrodniczej, agroturystyki oraz szeroko pojętej rekreacji. Zasoby te wymagają jednak zrównoważonego podejścia – konieczna jest ich ochrona przy jednoczesnym stopniowym

i odpowiedzialnym wykorzystaniu dla rozwoju lokalnej gospodarki. Na uwagę zasługuje także dobrze rozwinięta sieć wodociągowa, która jednak kontrastuje z niewystarczającym stopniem skanalizowania terenów wiejskich. W tym zakresie konieczne są dalsze inwestycje, zwłaszcza tam, gdzie brak kanalizacji stwarza zagrożenie dla środowiska i jakości życia mieszkańców.

Struktura rolnictwa w gminie, oparta głównie na gospodarstwach rozdrobnionych i półtowarowych, ogranicza jego konkurencyjność. Istnieje jednak potencjał do specjalizacji w uprawach warzywniczych, sadowniczych czy produkcji ekologicznej, co może stać się kierunkiem dalszego rozwoju. Jednocześnie część terenów gminy cechuje się zagrożeniem powodziowym oraz niekorzystnymi warunkami geologicznymi, co ogranicza możliwości ich zagospodarowania i wymaga ostrożności w planowaniu nowych inwestycji, zwłaszcza budownictwa mieszkaniowego i infrastrukturalnego.

Korzystne położenie gminy względem większych ośrodków miejskich, takich jak Mielec oraz stosunkowo dobra dostępność komunikacyjna (w tym bliskość autostrady A4) wpływają pozytywnie na atrakcyjność lokalizacyjną zarówno dla mieszkańców, jak i dla potencjalnych inwestorów. Rozwój budownictwa mieszkaniowego należy prowadzić wspierając ład przestrzenny oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju. Zmiany klimatyczne, w tym ryzyko powodzi, stanowią realne wyzwania, na które gmina powinna odpowiedzieć wdrażaniem działań adaptacyjnych, takich jak retencja wód opadowych, ochrona gleb i rozwój zieleni urządzonej.

Warto podkreślić, że mieszkańcy Gminy Przecław charakteryzują się wysokim poziomem zaangażowania społecznego, co przekłada się na pozytywny wizerunek gminy jako miejsca przyjaznego do życia. Ten kapitał społeczny warto wzmacniać poprzez wspieranie inicjatyw oddolnych, edukację oraz działania sprzyjające budowaniu tożsamości lokalnej. Kluczowym kierunkiem rozwoju powinna być także intensyfikacja współpracy z sąsiednimi gminami, miastem Mielec oraz Specjalną Strefą Ekonomiczną, szczególnie w zakresie rynku pracy, usług ponadlokalnych, transportu publicznego i infrastruktury gospodarczej.

Analiza SWOT stanowi istotny element diagnozy strategicznej, umożliwiającą kompleksową ocenę potencjału rozwojowego gminy oraz identyfikację głównych czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na kierunki jej rozwoju. Uwzględnia ona zarówno mocne, jak i słabe strony – czyli cechy wewnętrzne gminy, które odpowiednio wykorzystane bądź skorygowane mogą wpłynąć na jej pozycję rozwojową – jak również szanse i zagrożenia wynikające z uwarunkowań zewnętrznych, na które gmina nie ma bezpośredniego wpływu, ale które powinna uwzględnić w planowaniu strategicznym. Analiza SWOT pozwala zatem uchwycić zarówno potencjały, jak i ograniczenia, które należy uwzględnić przy formułowaniu celów strategicznych oraz działań rozwojowych.

Czynniki wewnętrzne	Czynniki zewnętrzne
Mocne strony • Aktywność w zakresie organizacji wydarzeń i inicjatyw lokalnych • Aktywność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej • Współpraca z organizacjami pozarządowymi • Aktywność kulturalna, w tym działalność Domu Kultury w Przecławiu	Szanse • Powiązanie funkcjonalne z miastem Mielec (wspólne projekty, współpraca instytucjonalna) • Potencjał turystyczny • Obecność licznych zabytków na terenie Gminy • Korzystna lokalizacja • Dogodny dojazd drogowy i kolejowy do Mielca i Dębicy • Wysoki poziom bezpieczeństwa, niska przestępczość • Atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa • Rozbudowana oferta klubów sportowych • Korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego (szczególnie dla mikroprzedsiębiorstw, położenie na terenie SSE Euro-Park Mielec) • Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa
Słabe strony • Niewystarczająca jakość wody • Niewystarczająca sieć tras rowerowych • Niewystarczająco ukształtowana tożsamość lokalna Gminy • Niewykorzystany potencjał inwestycyjny • Ograniczona dostępność do transportu publicznego • Nierównomierny dostęp do usług publicznych • Niewystarczający poziom skanalizowania Gminy • Niewystarczająca infrastruktura dla młodzieży	Zagrożenia • Postępujące zmiany klimatyczne (zwiększone ryzyko powodzi) • Problemy z dostępnością do sieci internetowej na niektórych obszarach • Zagrożenie związane z bezpieczeństwem na drogach • Ograniczony dostęp do kadr pedagogicznych • Niewystarczający dostęp do usług opieki zdrowotnej • Brak infrastruktury turystycznej • Ograniczona oferta usługowa • Starzejące się społeczeństwo

7. Bibliografia

Źródła pisane:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Przecław na lata 2022-2025 (Uchwała Nr XLIV/356/2022 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 25 lutego 2022 r.)
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w gminie Przecław
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – perspektywa 2030 (Uchwała nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2028 r.)
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przecław na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 (Uchwała nr XXVIII/242/2020 rady miejskiej w Przecławiu z dnia 18 grudnia 2020 r.)
- Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Tuszyna na lata 2023 – 2032 (zatwierdzony na podstawie wniosku Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 października 2023 r., znak ZU.6004.37.2023)
- Program wspierania rodzin w gminie Przecław na lata 2022-2024 (Uchwałą nr XL VIII/407/2022 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 31 sierpnia 2022 r.)
- Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok
- Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe dla Gminy Przecław na lata 2021 – 2036
- Raport Gminy Przecław za rok 2024
- Sprawozdanie z realizacji Programu Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Przecław na lata 2023-2030 (Uchwała nr LIX/545/2023 Rady Miejskiej w Przecławiu z dnia 28 grudnia 2023 r.)
- Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2030 (Uchwała nr XXVII/458/20 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 września 2020 r.)
- Strategia ZIT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Mielca na lata 2022-2027 (Uchwała nr 29/717/24 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 27.08.2024 r.)
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Przecław (Uchwała nr VIII/58/2007 Rady Gminy Przecław z dnia 26 maja 2007 r.)

Źródła internetowe:

- Bank Danych Lokalnych - <https://bdl.stat.gov.pl/>
- Barometr Zawodów - <https://barometrzwodow.pl/>
- Baza firm - <https://aleo.com/pl/>
- BIP Gminy Przecław - <https://bipgminaprzeclaw.pl/>
- Dom Kultury w Przecławiu - <https://dkprzeclaw.pl/>
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska - <https://crfop.gdos.gov.pl/>
- Gmina Przecław - <https://przeclaw.org/>
- Hotele w Podkarpackiem - <https://www.com-podkarpackie.com/>
- Katalog biznesowy - <https://pl.kompass.com/>
- Komenda Powiatowa Policji w Mielcu - <https://mielec.policja.gov.pl/>
- Nadleśnictwo Tuszyna - <https://tuszyna.krosno.lasy.gov.pl/>
- Oficjalny portal mapowy Przecławia - <https://voxly.pl/#>
- Ośrodek wypoczynkowy Jawja w Rzemieniu - <https://jawjarzemien.pl/>
- PGE Dystrybucja - <https://pgedystrybucja.pl/>
- PGW Wody Polskie - <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>
- Portal Województwa Podkarpackiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego - <https://www.podkarpackie.eu/>
- Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A. - <https://baza.paih.gov.pl/>
- Polska w liczbach - <https://www.polskawliczbach.pl/>
- Praktyczny Przewodnik po Polsce - <https://praktycznyprzewodnik.pl/>
- Prywatny Dom Opieki w Przecławiu - <https://prywatnydomopieki.net/>
- Regionalne Obserwatorium Terytorialne - <https://rot.podkarpackie.pl/>
- Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec - <https://europark.arp.pl/>
- System Ewidencji Wypadków i Kolizji - <https://sewik.pl/>
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z/s w Przemyśle - <https://wuozprzemysl.pl/>
- Zamek Przecław - <https://zamekprzeclaw.pl/>
- Żłobek w Przecławiu - <https://przeclaw.naszzlobek.com>

8. Spis tabel, rysunków i wykresów

Spis tabel

Tabela 1. Priorytetowe obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie Przecław (źródło: Program Współpracy Gminy Przecław z organizacjami pozarządowymi oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2024 rok)	16
Tabela 2. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań gminnych (komunalnych) w gminie Przecław w 2013 i 2022 r. (źródło: BDL GUS)	35
Tabela 3. Struktura gospodarcza gminy Przecław według sekcji PKD 2007 w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	45
Tabela 4. Struktura dochodów ogółem gminy Przecław według działów Klasyfikacji Budżetowej w latach 2013 i 2023 (źródło: BDL GUS)	55
Tabela 5. Struktura wydatków ogółem gminy Przecław według działów Klasyfikacji Budżetowej w latach 2013 i 2023 (źródło: BDL GUS)	56

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	7
Wykres 2. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem (%) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	8
Wykres 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem (%) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	8
Wykres 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (%) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	9
Wykres 5. Piramida wieku i płci ludności Przecław według stanu na grudzień 2023 r. (źródło: BDL GUS)	9
Wykres 6. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	10
Wykres 7. Gęstość zaludnienia (os/ km ²) w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	11
Wykres 8. Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	12
Wykres 9. Przyrost naturalny w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	12
Wykres 10. Saldo migracji w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	13
Wykres 11. Ruch miasto-wieś w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	13
Wykres 12. Liczba nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	14

Wykres 13. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	14
Wykres 14. Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej mieszkańców w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	15
Wykres 15. Frekwencja w wyborach samorządowych w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w 2014, 2018 i 2024 r. (%) (źródło: BDL GUS i PKW).....	18
Wykres 16. Liczba rodzin i osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	19
Wykres 17. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	19
Wykres 18. Liczba podmiotów związanych z ochroną zdrowia - sekcja Q dział 86 w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	21
Wykres 19. Liczba zgonów na 100 tys. osób w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	22
Wykres 20. Liczba dzieci w przedszkolach w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS).....	23
Wykres 21. Liczba oddziałów w szkołach podstawowych w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS).....	24
Wykres 22. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS).....	25
Wykres 23. Liczba imprez w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS).....	27
Wykres 24. Liczba uczestników imprez w gminie Przecław w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	27
Wykres 25. Liczba uczestników imprez na 1000 ludności w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	28
Wykres 26. Obiekty sportowe przypadające na 10 tys. ludności w gminie w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w 2014, 2018 i 2022 r. (źródło: BDL GUS)	30
Wykres 27. Liczba mieszkań w latach 2013-2023 w gminie Przecław (źródło: BDL GUS) .	33
Wykres 28. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	34
Wykres 29. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS)	34
Wykres 30. Średnia cena mieszkań w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS).....	35

Wykres 31. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym w gminie Przecław w latach 2018-2024 (źródło: SEWIK)	36
Wykres 32. Liczba zabitych i rannych w zdarzeniach drogowych w gminie Przecław w latach 2018-2024 (źródło: SEWIK).....	37
Wykres 33. Liczba wyjazdów OSP do zdarzeń w gminie Przecław w 2023 r. (źródło: Raport o stanie Gminy Przecław za 2023 rok)	38
Wykres 34. Udział miejscowych zagrożeń według rodzaju zagrożenia związanych z działalnością jednostek ochrony przeciwpożarowej w gminie Przecław w 2023 r. (źródło: BDL GUS).....	38
Wykres 35. Liczba i wielkość podmiotów gospodarczych ogółem w Gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)	42
Wykres 36. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS)	42
Wykres 37. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności osobę w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS). 43	
Wykres 38. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (źródło: BDL GUS).....	44
Wykres 39. Pracujący w gospodarce narodowej wg sektorów ekonomicznych w gminie Przecław w 2023 r. (źródło: BDL GUS).....	47
Wykres 40. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (zł) (źródło: BDL GUS)	48
Wykres 41. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (%) (źródło: BDL GUS)	49
Wykres 42. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie mieleckim, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013 – 2023 (%) (źródło: BDL GUS)	50
Wykres 43. Ogólna liczba bezrobotnych w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS).....	50
Wykres 44. Liczba bezrobotnych w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 według płci (źródło: BDL GUS).....	51
Wykres 45. Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Przecław w latach 2013 – 2023 (źródło: BDL GUS).....	52
Wykres 46. Stosunek dochodów ogółem do wydatków ogółem oraz nadwyżki i deficytu gminy Przecław w latach 2013 – 2023 (zł) (źródło: BDL GUS).....	54
Wykres 47. Dochody na 1 mieszkańca w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (zł) (źródło: BDL GUS).....	56
Wykres 48. Wydatki na 1 mieszkańca w gminie Przecław, województwie podkarpackim i Polsce w latach 2013-2023 (zł) (źródło: BDL GUS).....	58

Spis rysunków

Rysunek 1 Granice MOF Mielec (źródło: Strategia ZIT MOF Mielec).....	61
Rysunek 2 Gmina Przecław – granice administracyjne (źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Rejestru Granic – PGR).....	63
Rysunek 3 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% oraz Q10% na terenie gminy (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie)	65
Rysunek 4 Struktura użytkowania gruntów w gminie Przecław (źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k)	67

Uzasadnienie

Strategia Rozwoju Gminy stanowi kluczowe narzędzie długookresowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego. Wyznacza ona główne kierunki rozwoju gminy oraz sprzyja zachowaniu spójności i ciągłości działań podejmowanych przez władze lokalne. Dokument ten umożliwia racjonalne i skuteczne wykorzystanie lokalnych zasobów, w tym środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, kapitału ludzkiego, infrastruktury oraz środków finansowych. Jednocześnie stanowi on podstawę formalną do planowania, realizacji i oceny projektów ubiegających się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych.

Istotną rolę w procesie opracowywania Strategii odegrała aktywna partycypacja społeczności lokalnej. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego, wywiadów IDI, warsztatów diagnostycznych oraz strategicznych.

Zgodnie z art. 6 ust. 3-6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.), przeprowadzone zostały konsultacje społeczne w sprawie projektu Strategii. W ramach konsultacji interesariusze Strategii Rozwoju za pomocą formularzy uwag mogli zgłaszać swoje opinie i sugestie poprawek do projektu Strategii. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, które zostało zamieszczone na stronie internetowej Gminy Przecław oraz Biuletynu Informacji Publicznej.

Zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) projekt Strategii Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036 został przedłożony Zarządowi Województwa Podkarpackiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Zarząd wydał opinię pozytywną do projektu Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Przecław na lata 2026-2036 stanowi podstawę planowania i realizacji działań rozwojowych w gminie. Dokument określa kierunki rozwoju i cele strategiczne, zapewniając spójne i zrównoważone zarządzanie rozwojem społeczno-gospodarczym i przestrzennym. Przyjęcie niniejszej Strategii umożliwia skuteczne wdrażanie programów oraz inicjatyw rozwojowych zgodnych z potrzebami mieszkańców gminy. W związku z tym zasadne jest przyjęcie ww. dokumentu. Przyjęcie niniejszego dokumentu uznaje się za uzasadnione.